Rok VII. Nr. 4-5.

DZIENNIK URZĘDOWY

Wydziału Oświecenia Publicznego

Województwa Śląskiego

KATOWICE. 15. maja 1930.

Pozycja **TREŚĆ:** Strona

Cena nr. 4/5 . . . . zł 2,00

płatnych zaraz po otrzymaniu numeru.

Nr. konta czekowego P. K. O. 301 973

Cena ogłoszeń:

cała strona 50 zł, 1/2 strony 25, 1/4 strony 12 zł 50 gr

Administracja „Dziennika Urzędowego Wydz. Ośw. Publicznego“, „Gazety Urzędowej“ i „Dziennika Ustaw Śląskich“

Katowice, Województwo.

Redakcja Dz. U. W. O. P. mieści się w Wydziale Ośw. Publicz. Wojew. Śląskiego.

Tłoczono w Drukarni Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Rozporządzenia i okólniki.

Poz. 54.

Zarządzenie

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 7 marca 1930 r.
w sprawie wypełniania świadectw ukończenia szkoły powszechnej trzy do siedmioklasowej.

Formularze świadectw ukończenia szkoły powszechnej dla szkół 6 i 7,klasowych (P. 4) oraz dla szkół 3, 4 i 5-klasowych (P. 5) zostały ułożone w ten sposób, że oprócz przedmiotów, udzielanych w ostatnim oddziale, pomieszczono również przedmioty, których uczono zgodnie z programem w oddziałach niższych (przyroda żywa, historja Polski, historja powszechna). Rozróżnienie tych przedmiotów w formularzach świadectw ukończenia szkoły wymaga oczywiście również wpisania przy nich stopni, jakie uczeń otrzymał na świadectwie szkolnem w danym oddziale z tych przedmiotów.

Ponieważ w oddziałach siódmych wyżej wskazanych szkół mogą być uczniowie, którzy do oddziałów niższych (V, VI) uczęszczali do innej szkoły, przeto kierownicy szkół, przyjmując do swej szkoły takiego ucznia, winni żądać od niego odpowiednich świadectw, które będą potrzebne do należytego wypełnienia świadectwa ukończenia szkoły. Po odnotowaniu w księdze głównej oddziału siódmego stopni, umieszczonych na tych świadectwach z nauki wyżej wymienionych przedmiotów, należy świadectwa uczniom zwrócić. W wypadku, gdy uczeń nie może przedstawić świadectw z oddziałów niższych, kierownictwo szkoły zaraz po przyjęciu ucznia nowego do oddziału siódmego winno zwrócić się o nadesłanie wykazu potrzebnych stopni do tej szkoły względnie szkół, do których uczeń poprzednio uczęszczał. Po otrzymaniu wykazu należy stopnie odnotować w księdze głównej z odpowiednią adnotacją, a wykaz przechować w aktach szkoły.

Warszawa, dnia 7 marca 1930 r. (Nr. II-5502/30).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Sł. Czerwiński.**

55.

Okólnik

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do wszystkich władz i urzędów podległych Ministerstwu W. R. i O. P. w sprawie diet.

Ministerstwo Skarbu, pismem z dnia 6 marca 1930 r. L. D. III. 3412/1 nadesłało następujące wyjaśnienie w sprawie diet:

Wskutek zapytania jednej z władz w sprawie wykładni § 2 ustęp drugi i trzeci rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 579) Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, co następuje:

Przez słowa „krańcowy punkt podróży“ należy rozumieć państwo zagraniczne stanowiące cel podróży służbowej, delegacji lub przeniesienia. Tak np. przy podróży służbowej z Warszawy do Ameryki należą się diety amerykańskie przez cały czas podróży, mimo przejazdu także przez inne państwa zagraniczne.

W taki sam sposób należy te słowa rozumieć, gdy celem podróży jest kilka państw. Tak np. przy podróży służbowej z Warszawy do Francji, następnie do Ameryki i Anglji należy przyznawać najpierw diety francuskie następnie amerykańskie i angielskie.

Taka wykładnia tych słów zgodna jest również z postanowieniem ustępu trzeciego, w myśl którego przy podróży powrotnej z zagranicy do kraju należą się diety przewidziane dla tego państwa, z którego odbywa się podróż. Diety zatem za podróż powrotną w pierwszym przykładzie przysługują według stawek amerykańskich, w drugim przykładzie według stawek angielskich.

W związku z powyższem zaznacza się, że przez słowa „zatrymanie się w drodze“ nie należy rozumieć w żadnym wypadku przerw podróży spowodowanych zarządzeniem władzy celem odbycia w danem państwie zleconej czynności służbowej lecz jedynie przez przerwy wywołane przeszkodami do dalszej podróży jak np. choroba, czekaniem w porcie na połączenie okrętowe, oczekiwanie dalszej dyspozycji władzy i t. p.

Powyższe podaje się do wiadomości i przestrzegania.

Warszawa, dnia 14 marca 1930 r. (Nr. I. Prez. 1684/30).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Sł. Czerwiński,**

56.

Okólnik

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorów Okręgów Szkolnych, oraz Dyrekcyj wszystkich średnich męskich i koedukacyjnych gimnazjów, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych państwowych i prywatnych, mających prawa szkół państwowych

w sprawie zaciągu ochotniczego w roku 1930.

Podając w załączniku do niniejszego okólnika ogłoszenie o zaciągu ochotniczym w roku 1930, nadesłane przez Ministerstwo Spraw Wojskowych pismem z dnia 11 marca 1930 r. L. dz. 950/pob. Org. zarządzam, by uczniowie, kończący w roku bieżącym gimnazja, seminarja nauczycielskie i szkoły zawodowe państwowe i prywatne, mające prawa szkół państwowych zaznajomili się do-

kładnie z warunkami zaciągu ochotniczego. W związku z tem podać należy do wiadomości zainteresowanej młodzieży następujące wyjaśnienia:

1. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11. I. 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 26) zniosło konieczność ubiegania się o prawo do służby półtorarocznej. Odtąd wszyscy poborowi, posiadający odpowiedni cenzus naukowy, z urzędu będą powoływani przez P. K. U. do skróconej czynnej służby wojskowej.

Rozporządzenie to ograniczyło także prawo do odroczeń służby wojskowej. Z prawa tego będą mogli korzystać jedynie poborowi, którzy są uczniami ostatniej klasy średnich zakładów naukowych i to tylko do 22 roku życia.

Studenci wyższych zakładów naukowych będą korzystali z odroczeń służby wojskowej zasadniczo tylko do 23 roku życia, a nie jak dotychczas do 26 roku życia.

2. Ministerstwo zaleca wszystkim tegorocznym uczniom ostatniej klasy we własnym ich interesie ochotnicze zgłaszanie się do służby wojskowej. Kto tego nie uczyni i wstąpi do wyższego zakładu naukowego bezpośrednio po skończonej szkole średniej, może nie ukończyć studjów w granicach udzielanych odroczeń, t. j. do 23 roku życia; z tym rokiem bowiem zostanie powołany do służby wojskowej bez względu na okres studjów, które w ten sposób zostaną przerwane na przeciąg piętnastu miesięcy. Pan Minister Spraw Wojskowych będzie udzielał przedłużeń tych odroczeń tylko w wyjątkowych wypadkach na zasadach, jakie ustali nowe rozporządzenie wykonawcze do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Wyjątkowe odroczenia przewidziane będą m. in. dla tych poborowych, którzy udowodnią, że po egzaminie dojrzałości (egzaminie końcowym) zgłaszali się ochotniczo do służby wojskowej, lecz nie zostali przyjęci z powodu warunków fizycznych. Wyjątkowo te odroczenia będą udzielane najdalej do 25 roku życia.

3. Jeżeli zatem chodzi o odbycie służby wojskowej, niewątpliwie z różnych względów rzeczą najkorzystniejszą dla kończących średnie zakłady naukowe będzie zgłoszenie się ochotniczo do czynnej służby wojskowej bezpośrednio po złożeniu egzaminu dojrzałości, względnie egzaminu końcowego.

P. K. U. powoła ich bowiem do skróconej służby wojskowej, która trwać będzie najwyżej 15 miesięcy bez przerwy od lipca do października następnego roku. Służba 15-miesięczna będzie odpowiednio skrócona tym, którzy udowodnią w P. K. U., że służyli już w wojsku ochotniczo.

Ponadto za osiągnięcie I-go względnie II-go stopnia przysposobienia wojskowego przewidziane są specjalne przywileje w czasie odbywania czynnej służby wojskowej, przyczem w niektórych rodzajach broni przywileje te wyrażają sie w skróceniu czasu służby wojskowej do 12 miesięcy.

Odbywanie wyżej określonej skróconej służby wojskowej daje możność ukończenia Szkoły Podchorążych Rezerwy, a tem samem osiągnięcie stopnia podporucznika w rezerwie.

Uczniowie, którzy bezpośrednio po skończonym średnim zakładzie naukowym odbędą ochotniczo skróconą czynną służbę wojskową, uzyskują już jako słuchacze wyższych zakładów naukowych prawo do nominacji na oficerów rezerwy, a zatem nominację te mogą otrzymać jeszcze podczas odbywania studjów, co stwarza dla nich korzytną pozycję w społeczeństwie.

Za ochotniczem odbywaniem służby wojskowej przemawia również wiek młodzieży, który łatwiej można nagiąć do ponoszenia trudów uciążliwej służby wojskowej, aniżeli wiek późniejszy.

Przez ochotnicze odbycie służby wojskowej młodzież uniknie przerwy między ukończeniem wyższych zakładów naukowych i uzyskaniem stanowisk w obranym zawodzie. Odbywanie służby wojskowej dopiero po ewentualnem ukończeniu wyższych zakładów naukowych stanowi bardzo często poważną przeszkodę do dalszej karjery życiowej, utrudnia stworzenie ogniska rodzinnego i dysponowania sobą.

W wypadkach bezpośredniego uzyskania po ukończeniu wyższych zakładów naukowych stanowisk płatnych, praktyki, propozycji wyjazdu zagranicę i t. d., konieczność odsłużenia obowiązkowej służby wojskowej stanowi przeszkodę, której uniknąć można przez ochotnicze odbycie czynnej służby wojskowej niezwłocznie po ukończeniu szkoły średniej.

Wszystkie wyżej przytoczone względy przemawiają za odbyciem obowiązkowej czynnej służby wojskowej po ukończeniu średnich zakładów naukowych.

Ochotnicza służba wojskowa zalicza się na poczet obowiązkowej służby czynnej, a ponadto ochotnicy mają prawo wyboru broni.

4. Ministerstwo zaleca, by wszyscy kończący średnie zakłady naukowe bez względu na to, czy zamierzają zgłosić się do ochotniczej służby wojskowej, czy też nie, zawiadamiali o fakcie uzyskania świadectwa dojrzałości (egzaminu końcowego), właściwą P. K. U., aby nie było już żadnej wątpliwości co do uzyskania przez nich prawa do skróconej czynnej służby wojskowej.

5. Wreszcie Ministerstwo podaje do wiadomości, że wszelkich informacyj, dotyczących zaciągu ochotniczego i odbywania służby wojskowej, udzielać będą właściwe P. K. U., zaś informacyj w sprawach odroczeń służby wojskowej — właściwe powiatowe władze administracji ogólnej.

Warszawa, dnia 17 marca 1930 r. (Nr. I. Prez. 1710/30).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

(—) **Sł. Czerwiński,**

Załącznik do okólnika Nr. I. Prez. 1710/30.
Ministerstwo Spraw Wojskowych
Biuro Uzupełnień.

Warszawa, dnia 11 marca 1930 r.

L. dz. 950/Pob. Org. R. 351.
Zaciąg ochotniczy w roku 1930 — ogłoszenie.

Na podstawie art. 69 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 46 z 1928 r., poz. 458), ogłaszam zaciąg ochotniczy do czynnej służby wojskowej.

Jako warunki dla przeprowadzenia zaciągu ochotniczego podaję co następuje:

1) Do czynnej służby wojskowej w charakterze ochotników mogą być przyjmowani w roku 1930 mężczyźni urodzeni w latach 1910. 1911 i 1912.

2) Ochotnicy, mający warunki do skróconej służby wojskowej mogą być przyjmowani do piechoty, kawalerji, artylerji (tylko z maturą gimn. mat. przyrodn.) oraz do lotnictwa. Do saperów i łączności mogą być przyjęci tylko tacy ochotnicy, którzy posiadają odpowiednie wykształcenie techniczne. Ochotnicy tej kategorji nie mogą być przyjmowani do czołgów, żandarmerji, samochodów pancernych, taborów, samochodów, służby zdrowia, służby intendantury (baonów administracyjnych) oraz do marynarki wojennej.

3) Ochotnicy, nieposiadający warunków do skróconej czynnej służby wojskowej (art. 49 ustawy) mogą być przyjmowani do: piechoty, czołgów, żandarmerji, kawalerji, samochodów pancernych, artylerji, lotnictwa, saperów, łączności i marynarki wojennej. Ochotnicy tej kategorji nie mogą być przyjęci do: taborów, samochodów, służby zdrowia, służby uzbrojenia i służby intendantury (baonów administracyjnych).

4) Do lotnictwa mogą być przyjmowani:

a) ochotnicy z prawem do skróconej czynnej służby wojskowej zasadniczo tylko w charakterze personelu latającego (na pilotów), w pierwszym rzędzie absolwenci cywilnych szkół pilotów (Aeroklubów), ponadto do personelu technicznego tylko absolwenci średnich szkół technicznych z wydziałem mechaniczno-lotniczym.

b) ochotnicy bez prawa do skróconej czynnej służby wojskowej — w charakterze personelu latającego (tylko pilotów), w pierwszym rzędzie absolwenci cywilnych szkół pilotów (Aeroklubów).

W charakterze personelu obsługi technicznej mogą być przyjmowani tylko absolwenci szkół przemysłowych (rzemieślniczych) z wydziałem mechanicznym i lotniczym.

W podaniach ochotników zgłaszających się do lotnictwa powinno być wyraźnie zaznaczone czy petent zgłasza się do personelu latającego, czy do technicznego.

5) Termin wnoszenia podań do P. K. U. przez osoby, ubiegające się o przyjęcie w charakterze ochotników do służby wojsk-

wej, upływa z dniem 1 lipca b. r. z wyjątkiem ochotników, zgłaszających się do lotnictwa w charakterze personelu latającego, którzy powinni wnieść podania w następujących terminach:

a) ochotnicy bez prawa do skróconej czynnej służby wojskowej — do dnia 1 czerwca r. b.;

b) ochotnicy z prawem do skróconej czynnej służby wojskowej — do dnia 20 czerwca r. b.

6) Przegląd wojskowo-lekarski ochotników przez komisje poborowe odbędzie się zasadniczo w czasie głównego poboru rocznika 1909. Termin stawienia się ochotników przed komisję poborową będzie podany w obwieszczeniach o poborze rocznika 1909.

7) Po terminie poboru głównego przeglądu ochotników dokonują dodatkowe komisje poborowe. Przegląd ochotników z prawem do skróconej czynnej służby wojskowej musi być zakończony do dnia wcielenia poborowych (ochotników) z cenzusem.

8) Ochotnicy, zgłaszający się do czynnej służby w lotnictwie w charakterze personelu latającego będą niezależnie od przeglądu lekarskiego w kom. pob. poddani powtórnemu badaniu w Centrum Badań Lekarskich Lotnictwa (C. B. L. L.). Od wyników tych badań zależeć będzie ostateczne przyjęcie ochotnika do powyższego rodzaju broni.

W tej sprawie wydane będzie przed poborem głównym rocznika 1909 odrębne zarządzenie.

9) Zasady, dotyczące przyjmowania ochotników, tryb składania podań, ich rozpatrywanie oraz wszelkie czynności władz wojskowych i cywilnych, związane z zaciągiem ochotniczym, zawierają §§ 387—416 Rozporządzenia Wykonawczego do Ustawy o powsz. obow. sł. wojsk. (Dz. U. R. P. Nr. 37 z 1925 r.).

1) Zgodnie z art. 68 ustawy i § 391 rozp. wykon., ochotnicy mają prawo wyboru broni lub marynarki wojennej w ramach, określonych w pkt. 2 i 3 niniejszego rozkazu. Prawo wyboru formacji ochotnikom nie przysługuje.

W imieniu Ministra Spraw Wojskowych
II. Wiceminister:
(—) **Fabrycy** — Gen. Bryg.

57.

Okólnik

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorów Okręgów Szkolnych, Liceum Krzemienieckiego i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego

w sprawie wakacyjnych kursów wychowania fizycznego dla nauczycieli i nauczycielek szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych.

Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego w porozumieniu z Ministerstwem Wyznań Religijnych

i Oświecenia Publicznego organizuje w okresie letnim bieżącego roku następujące wakacyjne kursy wychowania fizycznego dla nauczycieli i nauczycielek szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych:

I. **Kurs metodyczno-gimnastyczny** dla nauczycieli ćwiczeń cielesnych.

Ilość uczestników 50.

Cel kursu:

a) uzupełnienie wiadomości nauczycieli ćwiczeń cielesnych z zakresu metodyki gimnastyki i zapoznania z nowoczesnemi prądami w tej dziedzinie;
b) zaznajomienie z zasadami i metodyką instruowania ćwiczeń i gier sportowych na terenie szkoły.

Program:

Gimnastyka metodyczna, metodyka, prowadzenie lekcyj, omawianie ćwiczeń, pływanie, lekka atletyka, wioślarstwo, gry sportowe, gry ruchowe, instruowanie.

Miejsce i termin:

Kurs odbędzie się w Wolsztynie (Seminarjum Naucz.) — województwo Poznańskie — w terminie od dnia 4 do 30 lipca 1930 roku.

II. 1) **Kurs gimnastyczno-sportowy** dla nauczycielek ćwiczeń cielesnych.

Ilość uczestniczek 30.

Cel kursu:

Usportowienie nauczycielek ćwiczeń cielesnych i zaznajomienie ich z zasadami instruowania poszczególnych sportów na terenie szkolnym.

Program:

Gimnastyka metodyczna, pływanie, wioślarstwo, lekka atletyka, gry sportowe, instruowanie.

2) Kurs gier i sportów dla nauczycielek innych przedmiotów nauczania.

Ilość uczestniczek 20.

Cel kursu:

Zaznajomienie nauczycielek innych przedmiotów nauczania z zasadami i metodyką prowadzenia gier i sportów na terenie szkoły.

Program:

Gimnastyka, pływanie, gry ruchowe, gry sportowe, teorja gier, łucznictwo.

Miejsce i termin:

Powyższe oba kursy odbędą się w Wągrowcu (Seminarjum Naucz.) — województwo poznańskie — w terminie od dnia 3 do 29 lipca 1930 roku.

Warunki pomieszczenia i utrzymania na kursach:

Uczestnicy (czki) kursów wychowania fizycznego w Wolsztynie i Wągrowcu zamieszkają w budynkach państwowych seminarjów nauczycielskich. Każdy (każda) uczestnik (niczka) otrzyma łóżko z materacem bez pościeli. Pokoje wspólne dla kilku uczestników (czek). Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego przydzieli kursom odpowiednią ilość porcyj żywnościowych. Na uzupełnienie wyżywienia każdy uczestnik (czka) wpłaca 60 złotych w pierwszym dniu przybycia na kurs.

Wszystkim uczestnikom (czkom) wymienionych kursów przysługiwać będzie prawo bezpłatnego przejazdu koleją (III klasą) do miejsca kursów i z powrotem do miejsca zamieszkania.

Wnoszenie podań i warunki przyjęcia:

Kandydaci (kandydatki) ubiegający (e) się o przyjęcie na kurs wychowania fizycznego w Wolsztynie, względnie w Wągrowcu, winni (winny) wnieść do dnia 5 czerwca b. r. drogą służbową podania do Ministerstwa W. R. i O. P. Wydział Wychowania Fizycznego i Higjeny Szkolnej.

Do podania należy dołączyć:

a) deklarację osobistą według wzoru (załącznik),

b) świadectwo zdrowia.

Wydział Wychowania Fizycznego i Higjeny Szkolnej Ministerstwa W. R. i O. P. w terminie do dnia 15 czerwca b. r. zawiadomi pisemnie kandydatów o przyjęciu na kurs, polecając im jednocześnie zgłosić się do najbliższej ich miejsca zamieszkania Komendy Obwodu P. W., celem uzyskania, na podstawie przedstawionego dowodu przyjęcia, rozkazu wyjazdu i biletu bezpłatnego (III klasy) do miejsca kursu.

Warszawa, dnia 25 marca 1930 r. (Nr. I. W. F. 1307/30).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Sł. Czerwiński,**

Załącznik do Nr. I. W. F. 1307/30.

WAKACYJNE KURSY WYCHOWANIA FIZYCZNEGO w r. 1930.

Deklaracja osobista.

Ja niżej podpisany (na) proszę o przyjęcie mnie na kurs . . . .
w . . . . i zobowiązuję się w razie przyjęcia mnie:

1) poddać się regulaminowi obozu;

2) przybyć punktualnie i pozostać do chwili ukończenia kursu;

3) wpłacić zł . . . . jednorazowo w pierwszym dniu kursu, zwrócić koszta utrzymania w razie opuszczenia kursu samowolnie;

4) przywieźć ze sobą wyekwipowanie:

a) pantofle gimnastyczne na sznurkowej podeszwie, skarpetki białe, spodenki lekkoatletyczne czarne lub granatowe, bluz-

ka lub koszulka biała, sweater, kostjum kąpielowy, czepek, długie spodnie flanelowe, buciki wygodne na niskim obcasie, wełniane skarpetki, pożądany płaszcz nieprzemakalny i pantofle na kolcach.

b) koc, siennik, poduszka, prześcieradła, bieliznę osobistą, przybory toaletowe.

Podpis kandydata (ki).

Dokładny adres:

58.

Okólnik

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych oraz do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego i Liceum Krzemienieckiego w sprawie organizacji kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół powszechnych w r. 1930.

I. Wytyczne organizacyjne.

Najważniejsze wytyczne w sprawie organizacji kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół powszechnych zostają w r. 1930 niezmienione. Są niemi: zasada dobrowolnego udziału nauczycielstwa oraz niewiązanie kursów z uprawnieniami kwalifikacyjnemi. Jedynie na kursach (końcowych) języka ruskiego (ukraińskiego) i litewskiego zorganizowane będą Komisje Egzaminacyjne, celem wydania odpowiednich świadectw ulgowego egzaminu uzupełniającego w myśl art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. poz. 258 i 512) oraz § 9 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 23 listopada 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 881).

Potrzeby kandydatów do egzaminu praktycznego uwzględniane będą na niektórych kursach pedagogicznych w postaci wykładów i ćwiczeń z organizacji nauczania i wychowania w szkole powszechnej oraz z administracji szkolnej i organizacji szkolnictwa; **nie będą to jednak w żadnym wypadku kursy przygotowawcze do egzaminu praktycznego,** gdyż do egzaminu tego przygotowywać się należy przedewszystkiem przez pracę na terenie własnej szkoły powszechnej. Dlatego też należałoby przestrzegać nauczycielstwo przed mylnem przypuszczeniem, iż jakikolwiek kurs dokształcający może dać pełne przygotowanie do egzaminu praktycznego.

Tak zw. **Ogniska Wakacyjne: Muzyczne** w Krzemieńcu i **Humanistyczne** w Toruniu mają na celu umożliwienie nauczycielstwu ciągłości pracy na kursach nad wybranym przedmiotem (względnie wybraną grupą przedmiotów) w ciągu kilku lat pod kierunkiem w miarę możności tych samych prelegentów. Przy „Ogniskach" zorganizowane zostaną odpowiednie biblioteki, zbiory po-

mocy naukowych, pracownie i t. d. Dyrekcje obydwu ognisk ogłoszą szczegółowe prospekty, które na żądanie będą przesyłane nauczycielstwu za zwrotem kosztów.

Kursy o charakterze praktycznym, przewidziane w niniejszym rozkładzie (ogrodnicze, jedwabnicze, gospodarstwa domowego i t. d.), uzupełnione będą kursami, które zamierza zorganizować Ministerstwo Rolnictwa na bardzo dogodnych warunkach. Udział nauczycielstwa w tych wszystkich kursach praktycznych uważam za szczególnie pożądany ze względu na doniosłe potrzeby szkolnictwa.

II. Programy.

Część programów kursów została ogłoszona w broszurce p. t. „Kursy wakacyjne dla nauczycielstwa szkół powszechnych — Przykłady programów" Warszawa, 1928 r. Książnica-Atlas. (Cena zł 1.80).

Pożądane jest, by nie tylko prelegenci, ale i słuchacze zapoznali się zawczasu z temi drukowanemi programami kursów. Programy do tematów, projektowanych przez Kuratorja, należy nadesłać najdalej do dnia 1 maja 1930 r.

Wykłady doraźne (nadprogramowe) można organizować w myśl zeszłorocznych wytycznych (Dz. Urz. Nr. 5, poz. 64, punkt II). W zakres wykładów nadprogramowych na kursach organizowanych w miejscowościach o wartości zabytkowej lub ważnych ze stanowiska naukowego, należy wprowadzać tematy z historji, historji sztuki i z krajoznawstwa, łącząc je z odpowiedniemi wycieczkami.

Sporty i ćwiczenia fizyczne należy w miarę możności uwzględniać na wszystkich kursach wakacyjnych w godzinach pozalekcyjnych, o ile tylko zgłosi się odpowiednia liczba słuchaczy, oraz o ile warunki miejscowe na to pozwalają. W razie potrzeby dla większych kompletów słuchaczy można angażować osobnego instruktora wychowania fizycznego, z wynagrodzeniem od godzin pracy. Udział w tych ćwiczeniach musi jednak mieć charakter całkowicie dobrowolny, by nie krępować swobody nauczycielstwa w godzinach pozalekcyjnych.

III. Przygotowanie kursu.

Przygotowanie administracyjne i naukowe należy rozpocząć niezwłocznie, przed rozpoczęciem zaś kursów dokładnie upewnić się, w razie potrzeby za pośrednictwem osobnego delegata Kuratorjum, czy kurs jest należycie we wszystko zaopatrzony. W szczególności także należy zawczasu wydać piśmienne zarządzenia do wszystkich zakładów w siedzibie kursu, podległych Kuratorjum, by w razie potrzeby wypożyczały kursowi pomoce naukowe pod osobistą odpowiedzialnością kierownika administracyjnego. Bardzo ważną rzeczą będzie należyte zaopatrzenie internatów przy kursach, w szczególności także postaranie się o łóżka których brak odczuwano na niektórych kursach w r. 1929.

Sprawozdanie z akcji przygotowawczej do organizacji kursów wakacyjnych zechce Kuratorjum nadesłać do dnia 20 czerwca 1930 r. według stanu z dnia 15 czerwca i według wzoru, dołączonego do okólnika z dnia 29 kwietnia 1928 r. Nr. I. 6377/28. W sprawozdaniu tem należy również zawiadomić o zamierzonym planie wizytacji kursów.

IV. Słuchacze kursów.

Zapisy słuchaczy odbywać się będą **za pośrednictwem Inspektorów Szkolnych** (nie bezpośrednio jak w r. 1929!) przy pomocy kart wpisowych wydanych nakładem Ministerstwa. Karty te, których skład główny znajduje się w księgarni Książnicy-Atlas w Warszawie (ul. Nowy Świat 59) będą do nabycia w cenie 10 gr. również we wszystkich większych księgarniach oraz w zarządach głównych organizacyj nauczycielskich. Karty wpisowe winni nauczyciele wypełniać czytelnie (tylko atramentem) i możliwie dokładnie. Maksymalną liczbę uczestników ustanawia się tak jak dotychczas na 40 słuchaczy.

Odroczenia ćwiczeń wojskowych nie będą przysługiwały ani słuchaczom ani prelegentom.

Wpisowe na kursy wynosi **15 złotych.** Wpisowe to składa nauczyciel wraz z trzema znaczkami po 25 gr. u przełożonego Inspektora Szkolnego, który prześle tę kwotę wraz z kartą wpisową Inspektorowi Szkolnemu w siedzibie kursu. Inspektor Szkolny w siedzibie kursu zawiadomi możliwie niezwłocznie na odcinku karty wpisowej bezpośrednio nauczyciela, czy został na kurs przyjęty i udzieli mu przewidzianych na odcinku wyjaśnień. Przychylna odpowiedź na odcinku karty wpisowej jest zarazem kartą wstępu na kurs dla kandydata.

V. Terminy.

Termin zapisów upływa dla wszystkich słuchaczy z dniem 1 czerwca 1930 r.

Terminy rozpoczęcia i zakończenia kursów podane są w ich wykazie ogólnym.

VI. Prelegenci.

Przypominam o konieczności starannego doboru prelegentów na wszystkie kursy. Kuratorja, które natrafią pod tym względem na trudności, powinny niezwłocznie telegraficznie lub telefonicznie porozumieć się z Ministerstwem. Kuratorja, które dotychczas nie zawiadomiły Ministerstwa o projektowanych prelegentach, winny to uczynić możliwie najrychlej.

Norma płac prelegentów zostanie nieznacznie podwyższona w stosunku do lat ubiegłych. Nowe normy Ministerstwo poda do wiadomości Kuratorjum oddzielnym okólnikiem.

VII. Wyniki kursów.

Z pracy na kursie należy tym słuchaczom, którzy regularnie na kurs uczęszczali, wydawać zaświadczenia według wzoru, dołączonego do okólnika z dnia 16. lipca 1929 r. Nr. II. 19379/29. Pożądane jest umieszczenie w zaświadczeniu dokładnego tytułu kursu. Ocen końcowych nie należy wpisywać w zaświadczeniach na kursach dla nauczycieli kwalifikowanych, z wyjątkiem kursów, oznaczonych w rozkładzie jako końcowe. Na kursach końcowych pierwszeństwo w przyjęciu mają absolwenci kursów początkowych z lat ubiegłych; warunkiem przyjęcia jest ponadto kollokwjum wstępne; kurs taki kończy się egzaminem, dającym uprawnienia, wspomniane w punkcie I niniejszego okólnika. Zaświadczenia egzaminacyjne zostaną wydane nakładem Drukarni Państwowej.

Dowody pracy na kursach wakacyjnych należy brać pod uwagę przy egzaminach wstępnych na Wyższe Kursy Nauczycielskie, przy egzaminach eksternów W. K. N., wreszcie także (przy równych innych warunkach) przy rozstrzyganiu konkursów na posady nauczycieli i kierowników szkół. Zwłaszcza przy obsadzaniu posad, związanych z ogrodem i gruntem szkolnym, należy zwracać uwagę, czy kandydat posiada wiadomości, potrzebne do należytego spożytkowania ogrodu, czy gruntu przy szkole. Zaświadczenie z odpowiedniego kursu wakacyjnego może być jednym z wystarczających dowodów.

VII. Sprawozdania, druki.

Sprawozdania z kursów wakacyjnych należy nadesłać do Ministerstwa w terminie do dnia 15 października 1930 r. na przepisanych formularzach.

Formularze i druki dla kursów oraz rozkłady kursów będą do nabycia we wszystkich większych księgarniach (skład główny w Książnicy-Atlas T. N. S. W.).

Warszawa, dnia 1 kwietnia 1930 r. (Nr. II. 7526/30).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) Sł. Czerwiński,

Załącznik do N-ru II. 7526/30.

Rozkład państwowych kursów wakacyjnych dla kwalifikowanego nauczycielstwa szkół powszechnych w r. 1930.

Uwagi:

1. Termin I trwa od 3 lipca do 30 lipca; II od 14 lipca do 8 sierpnia; III od 4 sierpnia do 27 sierpnia.

2. Kursy, których temat jest fragmentem programu Wyższego Kursu Nauczycielskiego, oznaczone są uwagą: Fragm. progr. W. K. N.

3. Gwiazdka przy temacie oznacza, że szczegółowy program kursu wydrukowany jest w wydawnictwie Ministerstwa p. t. „Kursy wakacyjne dla kwalifikowanego nauczycielstwa szkół powszechnych. Przykłady programów", Warszawa, 1928.

4. Ewantualne zmiany będą osobno ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa.

5. Inne kursy prywatne ogłoszone będą w osobnym komunikacie.

6. Uczestnicy (czki) kursów, pragnący korzystać z internatów, powinni przywieźć z sobą: pościel, siennik, kołdrę, poduszkę i bieliznę pościelową.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
	OKRĄG SZKOLNY RKAKOWSKI.		
Biała ad Bielsko. Insp. Szk. ul. Strzelnicza. Kurs w budynku szk. powsz. Internat dla panów w szk. powszechnej im. św. Jadwigi, ul. Kolejowa, dla pań w klasztorze SS. św. Hildegardy, ul. Żywiecka 6. Pożądane przywiezienie ubrania i obuwia do wycieczek. Stacja w miejscu. Okolica górzysta, piękne wycieczki.	**Języka niemieckiego.** Składnia języka niemieckiego (ćwiczenia w konwersacji i pisaniu na tle lektury). Metodyka nauczania języka niemieckiego w szkole powszechnej (przegląd najważniejszych podręczników).	I	Fragm. progr. W. K. N. Dla nauczycieli, posiadających znajomość jęz. niemieckiego co najmniej w zakresie programu seminarjum naucz. Organizuje się dwa równoległe oddz.: dla słabo władających językiem i dla wprawniejszych. Pożądane przywiezienie na kurs książki do nauki jęz. niemieckiego Jakóbca i Leonhardta, cz. I—III, oraz programu nauczania w szkole powszechnej.
Kraków. Insp. Szk. ul. Podzamcze 1. Kurs na Wawelu, budynek 9, tamże internat.	**Polonistyczny.** Ćwiczenia w lekturze i interpretacji utw. lirycznych z uwzgl. potrzeb szkoły powsz. Ćwiczenia w deklamacji. Budowa wyrazów i t. zw. „życie wyrazów", t. j. system słowotwórstwa i semantyka szczegółowa wyrazów wraz z metodyką ćwiczeń słowotwórczych i słownikowych w szkole powsz.	I	Fragm. progr. W. K. N. Pożądane przejrzenie i przywiezienie nast. książek: Z. Klemensiewicz: Język polski, Cz. I. Życie wyrazów. Książnica-Atlas, 1926; J. Łoś: Gramatyka polska, cz. II, Zakład nar. im. Ossolińskich, 1925; Bibljoteczka Towarzystwa Miłośników języka polsk. Nr. 8 i 9.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Kraków. Insp. Szk. ul. Podzamcze 1. Kurs na Wawelu, budynek 9, tamże internat. Wycieczki po Krakowie i okolicy oraz dalsze po Polsce.	**Języka i kultury polskiej.** (Dla nauczycieli Polaków pracujących w szkołach polskich zagranicą).	III od 4-26 sierpnia	
Nowy Sącz. Insp. Szk. ul. Jagiellońska. Kurs w szk. powsz. im. A. Mickiewicza (śniadania i kolacje). Obiady po 2 zł w kuchni św. Zyty. Zdrowa miejscowość, piękne wycieczki w okolicę. Stacja w miejscu.	**Matematyczny.** O działaniach arytmetycznych. Definicje i własności działań na liczbach naturalnych; rozszerzenie pojęcia tych działań na liczby bezwzględne (ułamkowe i niewymierne) oraz na liczby względne. Zasada zachowania formalnych własności działań. W miarę rozważań przegląd i uzasadnienie działań arytmetycznych, według pragramu wyższych oddziałów szk. powsz. Nauka o rzutach i perspektywie równoległej. Kreślenia geometryczne. Zastosowanie w szk. powsz.	I	Fragm. progr. W. K. N. Pożądane przejrzenie i przywiezienie nast. książek: Mihułowicz: Algebra na IV kl. gim.; Kalicum - Chodowicki: Zasady geometrji.
Radom. Insp. Szk. ul. Żeromskiego 51. Kurs w szk. powsz., ul. Dzierzkowska 9. Internat w szk. powsz. m. i ż. ul. Dzierzkowska 9—11. Stacja w miejscu.	**Biologiczny.** Teoretyczne opracowanie pracowni biologicznej w szkole powszechnej. Przerobienie ćwiczeń z fizjologji roślin w ramach programu szkoły powsz. Praktyczne zaznajomienie ze sposobem prowadzenia hodowli. Organizacja szkolnego muzeum przyrodniczego.	I	Pożądane przejrzenie przed kursem książek: Dr. E. Godlewski: Myśli przewodnie fizjologji roślin (3 zł); Z. Sosnowski: Życie w akwarjum (7 zł); B. Korybut-Daszkiewicz: O hodowli ptaków i gadów w pokoju (1,20). Należy przywieźć ze sobą: Dr. J. Rostafiński: Przewodnik do oznaczania roślin w Polsce rosnących. Program nauki o przyrodzie w szkole powsz. J. Bowkiewicz: Życie wód słodkich, oraz lupę botaniczną, gablotę na owady, szpilki entomologiczne, żyletkę, zatruwaczkę, probówkę, słoiki z korkiem do preparatów spirytusowych, rozpinacz do motyli, siatkę do połowu zwierząt wodnych.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Sandomierz. Insp. Szk. ul. Opatowska 8. Kurs w sem. naucz. ż., Długosza 7. Pomieszczenie i utrzymanie w bursie państw. semin. naucz., ul. Mickiewicza. Stacja w miejscu.	**Historyczny.** Dzieje miast i ludności miejskiej w Polsce od czasów najdawniejszych do nowoczesnych. Dzieje miasta jako punkt wyjścia przy nauczaniu historji w szkole powszechnej.	I	Fragm. progr. W. K. N. Pożądane przeczytanie przed kursem książki: Jan Ptaśnik: Miasta w Polsce, wyd. Altenberga we Lwowie, str. VII, 176.
Stary Sącz K. N. Insp. Szk. Nowy Sącz, ul. Jagiellońska. Internat w szk. powsz. m., ul. Poniatowskiego. Stacja w miejscu.	**Roboty ręczne.** Szkło i metal (drut i blacha). Koszykarstwo.	I	Fragm. progr. W. K. N. Pożądane przejrzenie przed kursem książek: Inż. Edward Herzberg: Zarys technologji metali, cz. I. i II., P. T. Pietrzykowski: Nauczanie robót z metalu, Warszawa, Czyżyczki i Huber: Jak wykonać samemu pomoce naukowe. Należy przywieźć na kurs: cyrkiel, linję, trójkąt, blok Nr. 5, notatnik, płaszcz ochronny, ew. popsute pomoce naukowe (części składowe). Należy wpłacić 5 zł na materjały.
Tarnów. Insp. Szk. ul. Szeroka. Stacja w miejscu.	**Geograficzny.** Metodyka nauczania geografji ze szczególnem uwzględnieniem wycieczek i pomocy naukowych. Teoretyczne pogłębienie szczególnie ważnych dla szkoły powszechnej zagadnień geograficznych. (Kilkanaście godzin poświęca się metodyce krajoznawstwa).	I	Pożądane przejrzenie i przywiezienie na kurs następ. książek: Wacław Nałkowski: Geografja fizycz. Stanisława Niemcówna: Dydaktyka geografji. Książnica Atlas, 1929, Hajnos-Sawicki: Metodyka geografji dla stopnia I szk. powszechn. Kraków-Orbis, 1929.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
OKRĄG SZKOLNY LUBELSKI.			
Chełm. Insp. Szk. ul. Piłsudskiego 11. Kurs w państw. seminarjum naucz. ż., tamże internat z całem utrzymaniem. St. kol. Chełm.	**Pedagogiczny.** Wybrane zagadnienia z nauki o dziecku, jego stosunek do świata rzeczywistego i urojonego. Myślenie dziecka a dorosłego. Psychiczne podstawy postępow. człowieka dorosłego i dziecka. Sposoby prowadzenia obserwacji nad dziećmi. Rozbiór jednego z pism pedagogicznych. **Literatura dziecięca i bibljotekarstwo** w zastosowaniu do potrzeb nauczycieli szkoły powszechnej.	I	Fragm. progr. W. K. N. Kurs uwzględnia także potrzeby kandydatów do egz. prakt. Pożądane przywiezienie roczników „Szkoły powszechnej" z 3-ch ostatnich lat oraz znajomość „Problemów współczesnego wychowania" Ziemnowicza. Pożądane przejrzenie przed kursem książek dla młodzieży z własnej bibljoteki szkolnej.
Lublin. Insp. Szk. ul. Narutowicza 12. Kurs w państw. seminarjum naucz. m., zapewnione pomieszcz. i dogodne utrzymanie. Wycieczki w okolice Lublina, do Kazimierza nad Wisłą, Nałęczowa i t. p.	**Robót ręcznych i rysunku.** Roboty z tektury i drzewa. Rysunek w zastosowaniu do robót ręcznych.	I	Fragm. progr. W. K. N. Należy zaopatrzyć się w komplet przyborów do kreślenia (cyrkiel, linja, trójkąt, blok Nr. 5, notatnik).
Lublin — j. w.	**Fizyko-matematyczny.** Przygotowanie ćwiczeń praktycznych z fizyki w zakresie programu szkoły powszechnej. Teorja mierzenia wielkości geometrycznych. Geometrycz. teorja liczb niewymiernych. Odcinki proporcjonalne. Nauka o wielomianach. Elementarne metody rozwiązywania równań z jedną niewiadomą.	I	Fragm. progr. W. K. N.
Lublin — j. w.	**Języka niemieckiego.** Składnia i metodyka.	III	Fragm. progr. W. K. N. Kandydaci winni posiadać znajomość języka niemieckiego co najmniej w zakresie programu seminarjum nauczycielskiego. W razie potrzeby przewidywane są dwa komplety o dwóch poziomach.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Puławy. Insp. Szk., Al. Królewska 14. Kurs w szkole powsz. Dobre warunki klimatyczne, kąpiele, wycieczki terenoznawcze w dogodnych warunkach.	**Geograficzny.** Wybrane zagadnienia z geografji ogólnej i z kartografji.	I	Fragm. progr. W. K. N. Pożądane przywiezienie „Atlasu powszechnego" Romera i przyrządów do kreśleń.
Puławy — j. w. Projektowane wycieczki, mające na celu zapoznanie się z ruchem społeczno - oświatowym na wsi.	**Oświaty pozaszkolnej.** Założenia ideowe i zasady organizacji pracy społeczno - oświatowej. Metody kształcenia dorosłych i młodocianych, systematyka. Formy i metoda doraźnego oddziaływania oświatowego. Współpraca społ.-oświatowa z młodzieżą wiejską. Przegląd organizacyj społeczno-oświatowych.	I	Kurs dla zaawansowanych w pracy społeczno-oświatowej.
Siedlec. Insp. Szk., ul. Kościuszki 3. Kurs w państw. sem. naucz. Dogodne warunki internackie.	**Polonistyczno-historyczny.** Najnowsza literatura polska od modernizmu do dnia dzisiejszego. Polska a Niemcy i Rosja w dziejach nowoczesnych — paralele kulturalne.	I	Fragm. progr. W. K. N.
Szczebrzeszyn. Insp. Szk. w Zamościu, ul. Żeromskiego 2. Kurs w państw. seminarjum naucz. m. w Szczebrzeszynie. Stacja kolej. Szczebrzeszyn, dojazd autobusami. Dogodne utrzymanie internackie. Kurs mieszany. Tereny sportowe.	**Ćwiczeń cielesnych.** Metodyka i systematyka ćwiczeń cielesnych w szkole powszechnej. Teorja wychowania fizycznego. Gry i zabawy ruchowe z systematyką.	I	Fragm. progr. W. K. N. Wymagany przepisany strój ćwiczebny. Kurs uwzględni różne warunki i możliwości prowadzenia nauki wychowania fizycznego w szkole powszechnej.

Miejscowość Inspektorat Szkolny (Rada Szkolna Pow.) Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
OKRĄG SZKOLNY LWOWSKI.			
I. Kursy państwowe.			
Lwów - miasto. Zgłoszenia do Rady Szkolnej Miejskiej we Lwowie, Pl. Św. Ducha 3. Internaty dla wcześnie zgłaszających się kandydatów i kandydatek będą przygotowane. Stołowanie się w jadłodajniach i restauracjach. Wycieczki do muzeów, na wystawy i do bibljotek.	**Psychologiczno-pedagog.** Wybrane zagadnienia z nauki o dziecku. Stosunek dziecka do świata rzeczywistego i urojonego. Myślenie dziecka i dorosłego. Psychiczne podstawy postępowania dziecka i człowieka dorosłego. Sposoby prowadzenia obserwacyj nad dziećmi. Rozbiór jednego z pism pedagogicznych. Współczesne próby reformy nauczania i wychowania w Polsce.	I	Fragm. progr. W.K.N. Kandydaci (tki) na kurs powinni przeczytać książkę Dra M. Ziemnowicza, Problemy wychowania współczesnego. Tow. Wydaw. Warszawa, 1929.
Lwów—miasto. Jak wyżej. Uczestnicy odbędą szereg bliższych i dalszych wycieczek.	**Geograficzny.** Nauka o mapie. Rzuty kartograficzne. Rysunek sytuacji i terenu. Znaki konwencjonalne. Plany, szkice i przedstawienie terenu na szkicach. Orjentowanie się w terrenie według mapy. Zadanie na mapie. Polska współczesna. Dane o ziemi, ludności i gospodarce na tle charakterystyki ogólnej warunków geograficznych ziem polskich.	I	Fragm. progr. W.K.N. Pożądane jest przywiezienie Atlasu Powsz. Romera i cyrkli.
Lwów—miasto. Jak wyżej. Kurs odbędzie się w Państw. Szkole Przemysłowej we Lwowie, ul. Snopkowska 47.	**Radjotechniczny.** Zasadnicze wiadomości z dziedziny elektryczności i magnetyzmu. Teoretyczne podstawy radjotechniki, teorja fal, budowa i działanie lampy elektronowej. Urządzenie i działanie stacji nadawczej. Przegląd różnych systemów	I od 3 do 19 lipca (15 dniowy)	Jako przygotowanie się do kursu wskazane jest dokładne zaznajomienie się z treścią podręczników następujących: Stanisław Malec, Harce elektronów. Książnica Atlas. 1930. Dr. Mieczysław Jeżewski, Radjofonja i ra-

Miejscowość Inspektorat Szkolny (Rada Szkolna Pow.) Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
	aparatów odbiorczych. Literatura podręcznikowa i czasopisma. Wyrób części składowych aparatów odbiorczych w pracowni. Budowa aparatów kryształkowych i lampowych.	I	djotelegrafja. Katowice. Nakład Księg. T. Mikulskiego. Koszta zużycia materjałów wyniosą dla każdego uczestnika około 20 zł.
Lwów—miasto. Jak wyżej. Zwiedzenie wzorowych przedszkoli, muzeów i wystaw. Wycieczki w okolice Lwowa.	**Wychowawczy.** Zagadnienia wychowawcze w związku z pracą w ochronkach, oraz w I i II oddz. szkoły powszechnej. Literatura dla dzieci w wieku do lat 9 Psychologja i technika bajki. Baśń ludowa i literacka w literaturze dziecięcej. Wyobraźnia dziecięca. Wpływ bajki na psychikę dziecka. Bajka jako czynnik wychowawczy i kształcący. Technika prowadzenia bajek w przedszkolu. Przegląd literatury.	I	Kurs dla ochroniarek i nauczycielstwa, pracującego w niższych oddziałach szkoły powszechnej. Jako lekturę przygotowawczą poleca się książki: Instrukcja w sprawie zakładania przedszkoli. Warszawa. Wyd. Zw. Pracy Obyw. Kobiet. 1930. Cieimirska. Nowe drogi wychowania przedszkolnego. Lwów. Zienkowski. Psychologja dziecięctwa. Książnica-Atlas.
Brody. Ćwiczenia odbędą się w pracowni gimnazjalnej. Internat przygotowany. Stacja w miejscu.	**Matematyczno-fizyczny.** O funkcjach. Definicja funkcji jednej zmiennej; zasób wartości zmiennej niezależnej. Klasyfikacja funkcyj, zagadnienie ciągłości. Funkcja a równanie. Maxima i minima funkcji. Asymptoty, Badanie funkcji. Przedstawienie graficzne. Rola funkcji w programie szkoły powszechnej. Nauka o prądzie elektrycznym. Kurs obejmie wykłady, lekturę podręcznika, ćwiczenia w pracowni i metodykę.	I	Fragm. progr. W.K.N. Kurs przeznaczony dla nauczycielstwa prowadzącego naukę matematyki i fizyki w wyższych oddziałach szkoły powszechnej.

Miejscowość Inspektorat Szkolny (Rada Szkolna Pow.) Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Brzeżany. Internat dla zamiejscowych. Pod miastem wzgórza i jezioro. Sport wodny. Stacja w miejscu.	**Pedagogiczny dla nauczycieli (lek) szkół niżej zorganizowanych.** Organizacja pracy wychowawczej oraz dydaktycznej w szkołach niżej zorganizowanych. Ćwiczenia i lekcje praktyczne w szkole. Organizacja szkolnictwa w Polsce i ustawodawstwo w dziedzinie szkolnictwa powszechnego.	I	Program tego kursu uwzględnia także potrzeby nauczycieli(lek), przygotowujących się do egzaminu praktycznego. Na lekturę przygotowawczą poleca się podręczniki: Jeleńska, Metodyka pierwszych lat nauczania. Warszawa. Wetekamp, Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu. Bibl. Przekł. Dzieł Ped. T. II. Należy przywieźć na kurs książkę p. t.: Śliwiński, Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej. Książnica - Atlas. 1929.
Czortków. Piękna okolica, kąpiele. Stacja w miejscu.	**Pedagogiczno-techniczny.** Wybrane zagadnienia pedagogiczne pierwszych lat nauczania z uwzględnieniem techniki przedmiotów artystyczno-technicznych i rysunku ilustracyjnego na tablicy.	I	Lektura przygotowawcza: Jeleńska, Metodyka pierwszych lat nauczania. Warszawa, Nasza Księgarnia; Szuman, Sztuka dziecka. Warszawa, Książnica-Atlas.
Kuty. Rada Szk. pow. w Kosowie. Miejscowość b. piękna: góry, las. Liczne wycieczki. Dojazd od st. kol. Kołomyi autobusem do Kut.	**Biologiczny.** Las jako asocjacja. Zagadnienia ekologiczne i związane z niemi zjawiska fizjologiczne. Owady i ptaki leśne. Znaczenie ich w gospodarce lasu. Wskazówki metodyczne w nawiązaniu do tematu kursu.	I	Fragm. progr. W.K.N. Kurs wymaga znajomości podstawowych elementów z zakresu biologji oraz dokładnego obeznania z metodą nauczania przyrody w szkole powszechnej.
Kuty. Jak wyżej.	**Języka ruskiego.** Metodyka nauczania języka ruskiego w szkole powszechnej. Przegląd najważniejszych podręczników. Lektura wybranych utworów z literatury ruskiej.	I	Fragm. progr. W.K.N.

Miejscowość Inspektorat Szkolny (Rada Szkolna Pow.) Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Przemyśl. Rada Szk. Pow. w miejscu. Dla uczestników(czek) internat będzie zorganizowany. Wycieczki, kąpiele w Sanie. Stacja w miejscu.	**Śpiewu i muzyki.** Zasady muzyki i solfeggio, początki harmonji, formy muzyczne, ćwiczenia chóralne, metodyka nauczania śpiewu w szkole powszechnej.	I	Fragm. progr. W.K.N. Kurs przeznaczony dla osób muzykalnych, posiadających dobrą znajomość programu seminarjalnego z zakresu muzyki i śpiewu.
Rudnik nad Sanem. Rada Szk. Pow. w Nisku. Kurs w państw. sem. naucz. Internat na miejscu. Sala gimn. Kuchnia wspólna. Las sosnowy. San, staw. Stacja w miejscu.	**Wychowania fizycznego.** Ćwiczenia cielesne, gry i zabawy. Lektura. Metodyka. (Kurs przeznaczony będzie dla dwóch kompletów: nauczycieli i nauczycielek).	I	Fragm. progr. W. K. N. Wymagany przepisany strój ćwiczebny (pantofle gimn., spodeńki krótkie, czarne lub granatowe, koszulka biała lub bluzka, kostjum kąpielowy do pływania). Lektura przygotowawcza: W. Sikorski, Gimnastyka, cz. I i II. Lwów. Wyd. Zakł. Nar. im Ossolińskich, 1930. Obie części podręcznika należy przywieźć z sobą.
Stanisławów. Miejsce w internacie należy zawczasu zamówić. Stacja w miejscu.	**Polonistyczny.** Najnowsza literatura polska od modernizmu do dnia dzisiejszego. Stylistyka polska wraz z metodyką ćwiczeń stylistycznych w szkole.	I	Fragm. progr. W.K.N.
Tarnopol. Internat przygotowany. Wczesne zgłoszenia konieczne. Stacja w miejscu.	**Historyczny.** Zarys historji ustroju Polski. Literatura historyczna dla młodzieży szkolnej i sposób jej zużytkowania. Przegląd pomocy naukowych do nauczania historji i ich zastosowanie.	I	Fragm. progr. W.K.N.
Zaleszczyki. Kurs w państw. sem. naucz. Internat tamże i w szkole powsz. Stołowanie w internacie. Miejscowość klimatyczna. Kąpiele słoneczne i rzeczne. Owoce. Stacja w miejscu.	**Z nauki o Polsce współczesnej i z pedagogiki.** Ziemia i ludność ziem polskich, jako czynniki siły odrodzonej Polski. Rola czynników zewnętrznych w kształtowaniu się psychiki ludzkiej.	I	Fragm. progr. W.K.N. Kurs przeznaczony przedewszystkiem dla tych, którzy już przesłuchali kurs wakacyjny z psychologji i pedagogiki. Wskazane jest powtórzenie nauki o Polsce współczesnej z programu seminarjalnego.

Miejscowość Inspektorat Szkolny (Rada Szkolna Pow.) Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
	II. Kursy prywatne.		
Przemyśl. Kurs w pracowniach robót i salach rysunkowych. Internat w Zakładzie S. S. Felicjanek. Stacja na miejscu.	**Rysunków i robót ręcznych.** Program kursu przystosowany do potrzeb szkoły powszechnej. Nauka rysunków w pierwszych oddziałach, ilustracje, rysunki dowolne, rysunki z natury i z pamięci, ćwiczenia rozmachowe, stylizacja. Roboty ręczne z drewna, szkła i metalu.	I	Lektura przygotowawcza: Kerschensteiner, Pojęcie szkoły pracy. Bobieńska, Pierwsze lata nauczania rysunków w szkole powszechnej. Bojarski: Technologja pracy ręcznej. Wszystkie trzy książki wydane przez Książnicę - Atlas, Lwów — Warszawa.
Ustrzyki Dolne. Rada Szk. Pow. w Lisku. Stacja w miejscu.	**Rysunków i robót ręcznych.** Nauka rysunku elementarnego. Modelowanie. Roboty z papieru, kartonu i tektury. Introligatorstwo. Roboty nożem. Ozdoby choinkowe. Roboty z różnych materjałów: sznurkowe, z wiórów drzewnych itp. Wskazówki metodyczne. Przegląd programu rysunków i robót w szkole powszechnej.	I	Lektura przygotowawcza jak na kursach w Przemyślu. Kurs odbędzie się od 14 lipca do 8 sierpnia.
Niżniów. Rada Szk. Pow. w Tłumaczu. Opłata za utrzymanie i wykłady 120 zł. Wycieczki nad Dniestr. Stacja w miejscu.	**Psychologiczno-pedagogiczny.** Psychologja uczuć i woli. Współczesne próby nauczania i wychowania w szkole.	I	Pierwszeństwo w przyjęciu będą mieli słuchacze (czki) zeszłoroczni kursu psych. ped. w Niżniowie.
Zaleszczyki. Zwiedzanie miejscowej szkoły ogrodniczej. Stacja w miejscu.	**Biologiczny.** Przerobienie ćwiczeń z fizjologji roślin wraz z zaznajomieniem ze sposobami hodowli. Roślinność i środowisko fizyczne. Wpływy gleby i warunków klimatycznych. Typy zbiorowisk rośl. Wycieczki.	I	Konieczne przywiezienie na kurs lupy i klucza do oznaczania, pożądane przywiezienie z sobą podręczników: 1. A. Czartkowski, Doświadczenia z fizjologji roślin. 2. Rostafiński lub Szafer, Kulczyński i Pawłowski: Klucz do oznaczania drzew i krzewów dzikich i hodowanych. 3. Rostafiński: Botanika 4. Niemcówna: Metodyka geografji. 5. Mścisz: Wskazania dydaktyczne przy nauczaniu geografji.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
	OKRĄG SZKOLNY ŁÓDZKI.		
Tomaszów Mazowiecki. Insp. Szk. Brzeziny, ul. Stare Miasto Nr. 17. Kurs w Tomaszowie Mazowieckim w lokalu państw. semin. naucz. męsk. im. T. Reytana. Odległość od stacji kolej. do lokalu seminarjum 3 km. Warunki klimatyczne dobre (okolice lesiste, rzeka na miejscu). Wycieczki w okolice przewidywane, kąpiele w rzece Pilicy i t. p. Mieszkanie internatowe zapewnione.	**Śpiewu.** 1) Grupa niższa. Ćwiczenia teoretyczne, praktyczne i metodyczne, niezbędne do prowadzenia nauki śpiewu w niższych oddziałach szkół powsz. 2) Grupa wyższa. Ćwiczenia teoretyczne, praktyczne i metodyczne, niezbędne do prowadzenia nauki śpiewu w wyższych oddziałach szkół powsz.	I	ad 1) dla osób, posiadających wstępne wiadomości z muzyki. Od słuchaczy wymagane jest przywiezienie skrzypiec. ad 2) dla osób, które już posiadają przygotowanie teoretyczne do nauczania w zakresie 4 klas szkoły powsz. Od słuchaczy wymagane jest przywiezienie skrzypiec.
Kalisz. Insp. Szk. Gmach Starostwa. Plac św. Józefa. Kurs w lokalu jednej z publ. szkół powsz. w Kaliszu. Warunki klimatyczne dobre. Wycieczki przewidywane (jedna dalsza nad jezioro Gopło). Rozrywki: pływanie, wioślarstwo, sport. Mieszkanie internatowe i wspólna kuchnia zapewnione. Stacja kolejowa w miejscu.	**Wychowania fizycznego** (tylko dla kobiet). Ćwiczenia cielesne, gry i zabawy.	I	Fragm. progr. W. K. N. Obowiązkowe zaopatrzenie się w strój ćwiczebny: a) pantofle gimnastyczne; b) spodenki granatowe lub czarne; c) biała koszulka lub bluzka; d) kostjum kąpielowy do pływania.
Kalisz. J. w.	**Wychowania fizycznego.** (tylko dla mężczyzn). Ćwiczenia cielesne, gry i zabawy.	III	J. w.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Konin. Insp. Szk. ul. Kilińskiego 12. Kurs w lokalu publ. szkoły powsz. w Koninie. Warunki klimatyczne dobre. Mieszkanie internatowe i wspólna kuchnia zapewnione. Stacja kolejowa na miejscu.	**Robót ręcznych i rysunku.** (dla mężczyzn). Metal i szkło.	I	Fragm. progr. W. K. N. Należy zaopatrzyć się w przybory do malowania, rysunku i kreślenia, cyrkiel, linję, trójkąt, blok Nr. 5, notatnik i w płaszcz ochronny. Pożądane podręczniki: Herzberga „Zarys technologji metali“ I i II oraz Pietrzykowskiego „Nauczanie robót z metalu“.
Słupca. Insp. Szk. ul. Warszawska 142. Kurs w lokalu państw. semin. naucz. im. Marsz. J. Piłsudskiego. Stacja kolejowa na miejscu. Warunki klimatyczne dobre. Mieszkanie internatowe zapewnione.	**Polonistyczny.** a) Odmiana imion i czasowników. b) Literatura Wieku Złotego ze szczególnem uwzględnieniem twórczości Kochanowskiego.	III	Fragm. progr. W. K. N. Przed kursem pożądane przerobienie odp. działu z gramatyki, np. Szobera (dla seminarjów). Pożądane przywiezienie dzieł Kochanowskiego.

OKRĘG SZKOLNY POLESKI.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Brześć n/Bugiem. Inspektor Szkolny ul. Sienkiewicza 22. Kurs w gmachu gimn. państw. im. R. Traugutta, róg ul. Dąbrowskiego i Mickiewicza. Stacja kolejowa na miejscu. Internat żeński w szkole powsz. Nr. 1, ul. Zygmuntowska 56. Internat męski w szkole Nr. 10, ul. Zygmuntowska 62. Bibljoteka Okręgowa i Centralna Pracownia Przyrodnicza w miejscu. Wycieczki: do Twierdzy, do Kodnia i w okolicę.	**Fizyko-matematyczny.** a) Przygotowanie ćwiczeń praktycznych z fizyki w zakresie programu szkoły powszechnej i tworzenie pracowni propedeutycznej w zakresie fizyki. b) Mierzenie wielkości geometrycznych i pomiary w terenie. (Mierzenie wielkości geometrycznych. Własności miary wielkości. Narzędzia miernicze. Obliczenie długości odcinków i łuków, wielkości kątów, pól, powierzchni i objętości brył. Pomiary w terenie. Przyrządy do pomiarów. Metody. Ćwiczenia praktyczne. Mierzenie i pomiary w szkole).	I	Fragm. progr. W. K. N. Pożądane zaznajomienie się przynajmniej z jednym z następujących podręczników: Gregory i Simons: Podręcznik do ćwiczeń praktycznych. Michalski Wł.: Pracownia fizyczna i chemiczna. Michalski: Przyroda martwa, cz. I, zeszyt I i II.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Brześć n/Bugiem. Inspektor Szk. j. w. Kursy w lokalu Państwowych Kursów Nauczycielskich, ul. Sienkiewicza 30. Internat żeński j. w. Internat męski j. w.	**Robót ręcznych i rysunków.** (Roboty z drewna i z tektury).	I	Fragm. progr. W. K. N. Konieczne przywiezienie ze sobą przyborów do rysunków i malowania, oraz kompletu przyrządów do kreślenia.
Brześć n/Bugiem. Inspektor Szk. j. w. Kurs w lokalu Państwowych Kursów Nauczycielskich, ul. Sienkiewicza 30. Internaty j. w.	**Psychologiczno-pedagogiczny.** a) Drogi poznawania dziecka oraz b) nauczanie w niższych klasach szkoły powszechnej. 1) Dziecko w świetle literatury (przerobienie kilku wybranych utworów). Psychologja a poznanie dziecka. Sposoby prowadzenia obserwacyj nad dziećmi. Przerobienie monografij, mających na celu poznanie pewnych stron psychiki dziecka. („Instynkt walki“ Bovet'a, „Kłamstwo“ Baumgartenówny itp.). 2) Przerobienie ważniejszych rozdziałów z kilku najlepszych książek, ewentualnie artykułów, tyczących się nauczania w pierwszych klasach szkoły powsz.	III	Fragm. progr. W. K. N. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Claparède: „Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna“ oraz Jeleńska: „Metodyka pierwszych lat nauczania“.
Pińsk. Inspektor Szkolny w miejscu. Kurs w publ. szk. powsz. Nr. 2, ul. Brzeska. Internat tamże. Stacja kolejowa w miejscu.	**Etnograficzny.** Metodyka badań etnograficznych.	III	

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Prużana. Inspektor Szkolny w miejscu. Kurs w 7-kl. publ. szk. powsz. Internat w tej samej szkole. Dojazd do stacji w Orańczycach, a z Orańczyc wąskotorową kolejką do Prużany. Nadto kursują liczne autobusy. Wycieczki do puszczy Białowieskiej.	**Języka białoruskiego.** (początkowy).	III	Pożądane przywiezienie podręcznika Taraszkiewicza: „Białoruskaja hramatyka dla szkół".
Dubica. Inspektor szkolny w Brześciu n/Bugiem. Stacja kolejowa Dubica, poczta w Otokach. Kurs w lokalu Państwowej Szkoły Rolniczej. Internat na miejscu. Miejscowość wyjątkowo zdrowa. Dokoła las sosnowy, na miejscu rzeka Bug.	**Ogrodniczo-pszczelniczy.**		Charakter kursu czysto praktyczny.
	OKRĄG SZKOLNY POMORSKI.		
Grudziądz. Insp. Szk. w miejscu. Wykłady i ćwiczenia w sem. naucz. ul. Lipowa — ponadto w pracowniach fizyko-chemicznych miejscowych szkół powszechnych. Słuchacze mogą znaleźć pomieszczenie w internacie semin. z całodziennem utrzymaniem za cenę około 3 zł dziennie. Okolica piękna, zdrowa, nadaje się do wycieczek turystycznych — kąpiele, tereny, sport.	**Fizyko-chemiczny.** Przygotowanie ćwiczeń praktycznych z fizyki i chemji w zakresie programu wyższych oddziałów szkoły powszechnej i tworzenie pracowni propedeutycznej.	I	Dla kierowników pracowni fizyko-chemicznych w szkołach powszechnych.
	Pedagogiczny. I. a) Organizacja pracy wychowawczej i dydaktycznej w niższych oddziałach szkoły powszechnej w świetle współczesnych zasad pedagogicznych. b) Tydzień pracy w szkole (oddziały I, II i IV).	I	Kurs uwzględnia także potrzeby kandydatów, przygotowujących się do egzaminu praktycznego.
Kościerczyna. Insp. Szk. w miejscu. Dojazd koleją w stronę Gdańska, przesiadanie w Smętowie do pociągu przechodzącego przez Starogard, Skarszewy do Kościerzyny, ew. linją Laskowice —			

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Chojnice — Kościerzyna, ew. Gdynia—Kartuzy—Kościerzyna. Wykłady będą odbywały się w seminarjum naucz. i w szkole powszechnej. Słuchacze mogą znaleźć wygodne pomieszczenie i całkowite wyżywienie w internacie za cenę około 3 zł dziennie. Najbliższa okolica (pojezierze) b. piękna, lesista, zdrowa, nadaje się do turystyki i sportu wodnego.	Opracowanie planów pracy tygodniowej, przygotowanie tematów i lekcyj, ich wykonanie i omówienie. (Tydzień w oddziale IV będzie przedewszystkiem uwzględniał język polski i historję). II. Zagadnienia administracji szkolnej z punktu widzenia: a) początkującego nauczyciela, b) kierownika szkoły.		
Toruń. Insp. Szk. w miejscu. Wykłady w obu seminarjach naucz. przy ul. Sienkiewicza. Słuchacze mogą znaleźć wygodne pomieszczenie w internacie seminarjum z całodziennem utrzymaniem za cenę około 3 zł (trzy zł) dziennie. Toruń ma piękną przeszłość historyczną — liczne stare, średniowieczne budowle nadają miastu szczególniejszy urok — obszerne parki nad Wisłą — nowoczesne dzielnice pełne ogrodów i wzorowo utrzymanych ulic. Okolica zdrowa, lesista. Wycieczki statkiem po Wiśle. Sport wodny. Kąpiele. Obszerne tereny sportowe. Przewiduje się szereg wycieczek naukowych i towarzyskich. W ognisku będą zorganizowane na obszernych boiskach seminarjalnych gry i zabawy sportowe.	**Wakacyjne Ognisko Humanistyczne.** I. Tematy polonistyczne. 1) Literatura Wieku Złotego. 2) Epoka romantyczna w literaturze polskiej. 3) Literatura po r. 1863 do okresu Młodej Polski. 4) Najnowsza literatura polska od modernizmu do dnia dzisiejszego. 5) Głosownia opisowa. 6) Odmiana imion i czasowników. 7) Składnia zdania prostego i złożonego. II. Tematy historyczne. 1) Ekspansja Polski Jagiellońskiej (ze szczególniejszem uwzględnieniem dróg polityki polskiej w tym okresie. 3) Powstanie nowych państw w Europie w w. XIX. Dzieje Polski w w. XIX. 4) Polska współczesna (z uwzględnieniem jej stanu kulturalnego).	I	Fragm. progr. W. K. N. Każdy z tematów średnio obliczony jest na 60 godzin pracy na kursie. Słuchacze mogą zapisywać się najwyżej na dwa tematy z pośród oznaczonych cyfrą arabską. Wybór tych dwu tematów z którejkolwiek grupy od I do III jest dowolny. Tematy wybrane należy wyszczególnić na karcie wpisowej w rubryce „Uwagi", względnie na marginesie. Wobec możliwego przepełnienia na poszczególnych wykładach pożądane jest wymienienie innych jeszcze tematów interesujących słuchacza, celem umożliwienia Dyrekcji Ogniska zapisania słuchacza na inny wykład w miarę wolnego miejsca. Temat III. 1. uwzględnia także potrzeby kierowników szkół więcejklasowych. Pożądane przywiezienie programu szkoły powszechnej. Temat III. 3. obejmie także ćwiczenia w dykcji, deklamacji, dramatyzacji oraz inscenizacji utworów literatury pięknej. Pożądane przywiezienie ze sobą jakichkolwiek czytanek, używanych w szkole powszechnej, ponadto książek K.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
	III. Tematy pedagogiczne 1) Organizacja pracy wychowawczej i dydaktycznej w szkołach więcejklasowych (z ćwiczeniami). 2) Charakterystyka typów dziecięcych w świetle literatury dla dzieci i młodzieży. 3) Wydobywanie wartości estetycznych z utworów literatury pięknej w szkole powszechnej (z ćwiczeniami). 4) Kultura estetyczna w szkole z uwzględnieniem wartości nauki rysunku dla przedmiotów humanistycznych (z ćwiczeniami). 5) Zagadnienia administracji szkolnej (z ćwiczeniami).		Wóycickiego „Ćwiczenia porównawcze z dziedziny poetyki“ oraz „Stylistyka i rytmika polska“. Temat III. 4. połączony będzie z ćwiczeniami w rysunku oraz z demonstracją artystycznych pomocy naukowych, przydatnych do nauczania języka polskiego i historji. Pożądane przywiezienie książki K. Wóycickiego „Obraz w nauczaniu języka ojczystego i literatury“. Do tematu III. 5. pożądane jest przywiezienie książki F. Śliwińskiego „Organizacja władz szkolnych“ i P. Tłuczka „Kancelarja publicznej szkoły powszechnej“ oraz paru ważniejszych ustaw szkolnych.
OKRĄG SZKOLNY POZNAŃSKI.			
Bydgoszcz. Stacja kolei na miejscu. Inspektorat Szk. ul. Paderewskiego 13. Wykłady w państw. seminarjum naucz. Pomieszczenie i utrzymanie tamże. Okolica ciekawa pod względem morfologicznym; w pobliżu duże lasy. Trzydniowa wycieczka nad morze (koszty 25 zł) oraz statkami, koleją i pieszo w okolicę. Zniżki biletów do teatru miejskiego.	**Geograficzno-historyczny.** Metodyka nauczania geografji w szkołach powszechnych z uwzględnieniem wycieczek i pomocy naukowych. Ekspansja Polski Jagiellońskiej.	I	Fragm. progr. W. K. N.
Bydgoszcz. (Jak wyżej).	**Polonistyczny.** Ćwiczenia w lekturze i interpretacji utworów lirycznych z uwzględnieniem potrzeb szkoły powszechnej. Ćwiczenia w deklamacji. Znaczenie t. zw. „części mowy“ i syntaktyczne użycie form gramatycznych.	I	Fragm. progr. W. K. N.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Czarnków. Stacja kolei w miejscu. Inspektorat Szk. ul. Dworcowa. Kurs w budynku seminarjum naucz. Pomieszczenie i utrzymanie tamże. Piękna, górzysta i lesista okolica, kąpiele w Noteci. Letnisko. Wycieczki w okolicę.	**Śpiewu.** Ćwiczenia teoretyczne, praktyczne i metodyczne, niezbędne do prowadzenia nauki śpiewu w niższych oddziałach szkół powszechnych.	I	Dla osób posiadających jedynie wstępne wiadomości muzyki. Należy zabrać ze sobą skrzypce.
Inowrocław Stacja kolei na miejscu. Inspektorat Szk. Aleje Sienkiewicza 8. Wykłady, pomieszczenie i utrzymanie w budynku państw. seminarjum naucz. ż. Wielki zakład kąpieli solankowych, dla kursistów zniżki. Wycieczki do Bydgoszczy, stamtąd statkiem do Brdyujścia, do Kruszwicy i nad Gopło, do okolicznych fabryk.	**Pedagogiczny.** Wybrane zagadnienia z nauki o dziecku. Praktyczne zagadnienia wychowawcze i dydaktyczne w świetle potrzeb początkującego nauczyciela z uwzględnieniem wskazówek administracyjnych.	I	Kurs uwzględnia także potrzeby nauczycieli, mających zdawać egzamin praktyczny.
Leszno. Stacja kolei w miejscu. Inspektorat Szk. ul. Wolności 17. Wykłady i pomieszczenie w budynku państwowego seminarjum ż. W okolicy lasy i jeziora.	**Przyrodniczo-chemiczny.** a) Teoretyczne opracowanie pracowni biologicznej w szkole powszechnej. Przerobienie ćwiczeń z fizjologji roślin w ramach programu szkoły powszechnej. Praktyczne zaznajomienie ze sposobem prowadzenia hodowli. b) Tlenowa teorja spalania w powietrzu, rdzewienia, oddychania. Synteza substancyj organicznych w roślinie.	I	Dobrze urządzone pracownie biologiczna i chemiczna, ogród szkolny botaniczny. Fragm. progr. W. K. N.
Wągrowiec. Zgłoszenia do Okr. Urz. Wych. Fiz. i Przysp. Wojsk. w Toruniu. Kurs w budynku seminarjum Piękna okolica, lasy, jeziora.	**Wychowania fizycznego dla kobiet.**	od 1 do 28 sierpnia	Organizuje Państw. Urząd W. F. i P. W. w Warszawie w porozumieniu z Min. W. R. i O. P. Szczegóły w oddz. komunikacie.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Wolsztyn. Stacja kolei w miejscu. Inspektorat Szk. ul. 5 stycznia 3. Kurs w państw. seminarjum naucz. m., pomieszczenie i utrzymanie w internacie. Seminarjum leży nad wielkiem jeziorem; kąpiele, sport wodny, wycieczki w okolicę.	**Fizyko-matematyczny.** Nauka o prądzie elektrycznym. Metody rozwiązywania zagadnień algebraicznych. Metodyka rozwiązywania zadań konstrukcyjnych.	III	Fragm. progr. W. K. N.

OKRĄG SZKOLNY WARSZAWSKI.

A. Województwo Warszawskie.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Milanówek. Stacja w miejscu. Inspektor Szk. w Grodzisku Mazowieckim. Wykłady w lokalu Centralnej Doświadczalnej Stacji Jedwabniczej. Internat w miejscowej publ. szk. powsz. Piękna miejscowość letniskowa. Projektowane wycieczki do Warszawy.	**Jedwabnictwa i hodowli morwy.**	I	Kurs dla nauczycieli szkół powszechnych i seminarjów nauczycielskich.
Wymyślin. Inspektor Szk. w Lipnie. Wymyślin o 1 km. od stacji „Wioska" kolejki wąskotorowej na linji Sierpc—Lubicz. Kurs i internat w lokalu seminarjum. Miejscowość malownicza, jezioro, kąpiele, sport wodny.	**Wychowania fizycznego.** Ćwiczenia cielesne. Gry i zabawy ruchowe.	I	Dla mężczyzn i kobiet. Konieczne zaopatrzenie się w strój ćwiczebny.
Łowicz. Inspektor Szk. ul. Marszałka Piłsudskiego 36. Kurs i internat w lokalu seminarjum, ul. Piotrkowska. Projektowane wycieczki krajoznawcze. Stacja kolej. w miejscu.	**Polonistyczny.** Budowa wyrazów i t. zw. „życie wyrazów", t. j. system słowotwórstwa i semantyka szczegółowa wyrazów wraz z metodyką ćwiczeń słowotwórczych i słownikowych w szkole powsz. Epoka romantyczna w literaturze polskiej.	I	Fragm. progr. W. K. N. Wskazane przerobienie przed kursem odpowiednich działów z podręcznika gramatyki St. Szobera (wydanie dla seminarjów nauczycielskich). Pożądane zapoznanie się z kilkoma monografjami z zakresu literatury romantycznej, np. Kallenbacha, Kleine-

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
			ra, Chrzanowskiego oraz przywiezienie paru najwybitniejszych utworów z tego okresu.
Łowicz. J. w.	**Geograficzny.** Wybrane zagadnienia z geografji Polski. Metody analizy map szkolnych oraz map topograficznych, zastosowane do celów dydaktycznych i naukowych.	I	Fragm. progr. W. K. N. Konieczne posiadanie Atlasu Powszechnego Romera i cyrkli. Mapy specjalne będą do nabycia na miejscu.
Siennica. 8 km. od stacji kolejowej Mińsk—Mazowiecki Dojazd od stacji autobusem. Inspektor Szk. w Mińsku Mazow. Wykłady i internat w lokalu seminarjum. Miejscowość zdrowotna. Przy seminarjum ogród, w pobliżu las.	**Pedagogiczny.** I. Współczesne próby reformy nauczania i wychowania w szkole z uwzgl. prądów, które wywołały potrzebę reformy. Czytanie najwybitniejszych dzieł, dotyczących zagadnień „szkoły pracy", systemu daltońskiego, metody projektów. II. Dziecko w świetle najnowszej literatury psychologicznej. Psychologja a poznanie dziecka. Istniejące schematy do obserwacji dziecka. Przerobienie ważniejszych rozdziałów kilku monografij, mających na celu poznanie pewnych stron psychiki dzieci.	I	Pożądane jest przywiezienie odpowiedniej lektury, np. jednej z następujących książek: ad I. M. Ziemnowicza: „Problemy wychowania współczesnego", G. Kerschensteinera „Pojęcie szkoły pracy", H. Parkhurst: „Wykształcenie według planu daltońskiego", A. Hamaide „Metoda Decroly", ad II. „Instynkt walki" Boveta, „Mowa i myślenie dziecka" Piageta.
Siennica. J. w.	**Fizyko-matematyczny.** Pole grawitacyjne, elektryczne, magnetyczne, elektromagnetyczne. Energja promienista i jej przejawy. Wybrane zagadnienia metodyczne z nauki rachunków w szkole powszechnej.	I	Fragm. progr. W. K. N. Pożądane przywiezienie ze sobą odpowiedniego podręcznika fizyki np. Kalinowskiego „Fizyka, cz. III". Pożądane posiadanie programu nauczania w szkole powszechnej.
Siennica. J. w.	**Humanistyczny.** Psychologja mowy i pisma wraz z metodyką ortografji w szkole powszechnej. Polska i Europa na przełomie wieku XVIII i XIX-go.	I	Fragm. progr. W. K. N.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Płock. Inspektor Szk. Plac Kanoniczny. Komunikacja koleją (atscja Radziwie) i statkiem. Adres kursu i internatu wskaże Inspektor Szkolny. Miejscowość ładna, warunki zdrowotne. Projektowane wycieczki po mieście i okolicy. Sport wodny.	**Śpiewu.** Zasady muzyki i harmonji: a) zasady muzyki i solfeggio, b) początki harmonji, c) formy muzyczne; wykład głównie praktyczny, d) ćwiczenia chóralne, e) metodyka nauczania śpiewu w szkole powszechnej.	I	Fragm. progr. W. K. N. Dla osób, posiadających dobrą znajomość muzycznego programu seminaryjnego. Konieczne przywiezienie skrzypiec.
Warszawa—miasto. Inspektor Szk. Nowowiejska 43. Wykłady i ćwiczenia, ul. Jezuicka 4 (Muzeum Pedagogiczne). Adres internatu wskaże Insp. Szk. Dobrze wyposażone pracownie i bibljoteki. Projektowane wspólne zwiedzanie miasta. Teatr, muzea i t. d.	**Fizyko-chemiczny.** Przygotowanie ćwiczeń praktycznych z fizyki i chemji w zakresie programu wyższych oddziałów szkoły powszechnej i tworzenie pracowni propedeutycznej.	I	Na kursie będą przerobione z fizyki przedewszystkiem ćwiczenia z elektryczności. Pożądane posiadanie programu nauczania w szk. powsz. oraz zapoznanie się przynajmniej z jednym z następujących podręczników: Gregory i Simons „Podręcznik do ćwiczeń praktycznych". Michalski Wł. „Pracownia fizyczna i chemiczna". Michalski Wł. „Przyroda martwa cz. I, zeszyt I i II. Pierwszeństwo dla kandydatów którzy uczą fizykochemji.
Warszawa—miasto. Inspektor Szk., ul. Nowowiejska 43. Siedziba kursu: ul. Myśliwiecka 6, lokal gimn. państw. im. St. Batorego. Inne dane — jak wyżej.	**Robót ręcznych.** Wyrób pomocy naukowych w zakresie potrzeb szkoły powszechnej.	I	Stronę naukową kursu organizuje Państw. Instytut R. R. Konieczne przygotowanie w zakresie programu kursu wakacyjnego robót ręcznych dla nauczycieli niekwalifikowanych. Należy przywieźć komplet przyrządów do kreśleń.
Warszawa—miasto. Dane — j. w.	**Języka francuskiego.** Fonetyka i ortofonja języka francuskiego. Metodyka nauczania tego języka w szkole powszechnej.	I	Projektowane dwie równoległe grupy: niższa i wyższa. Pożądane przywiezienie ze sobą podręczników języka francuskiego

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
			używanych w szkole powszechnej oraz przeczytanie w oryginale paru wybitniejszych utworów z literatury francuskiej.
Warszawa miasto. Wykłady w Państw. Szkole Higjeny, internat szkoły na b. dogodnych warunkach.	**Przeszkolenia higjenicznego.**	I	Trzytygodniowy: od 7 do 26 lipca. Zapisy na kartach wpisowych do Dyrekcji państw. Szkoły Higjeny w Warszawie (Mokotów, Chocimska 24). Por. Dz. Urz. z r. 1928, str. 216.
Ursynów. (powiat warszawski). Zapisy należy przesyłać do Inspektora Szk. pow. warszawskiego w Warszawie. ul. Polna 78. Dojazd tramwajami Nr.Nr. 1, 12 i 19 do przystanku Wierzbno, skąd odległość do Ursynowa wynosi 4 km. Wykłady i internat w lokalu seminarjum nauczycielskiego. Przy seminarjum park.	**Ogrodniczy.** (dla kierowników ogródków szkolnych).	I II	2 kursy dwutygodniowe przy współudziale Tow. Popierania Ogródków Szkolnych. I kurs od 3. VII. do 17. VII. włącznie. II kurs od 22. VII. do 5. VIII. włącznie. Charakter kursów przedewszystkiem praktyczny.
Włocławek. Inspektor Szk., ul. Cyganka. Wykłady i internat w lokalu szkoły powszechnej, plac Staszica. Projektowane wycieczki. Sport wodny.	**Rysunku i robót ręcznych.** Jeden z działów robót do wyboru: introligatorstwo lub koszykarstwo w połączeniu z robotami piłkowemi.	I	Dwa kursy równoległe, o poziomie niższym i wyższym. Przedmiotem głównym nauki na kursie jest rysunek. Roboty stanowią przedmiot, udzielany w mniejszej liczbie godzin, niż rysunek. Słuchacze winni przywieźć z sobą przybory do rysunku i malowania i komplet przyrządów do kreślenia.
Włocławek. J. w.	**Oświaty pozaszkolnej.** Kurs ogólny propagandowo-informacyjny, ujmujący całokształt zagadnienia oświaty pozaszkolnej. Cele, zadania i znaczenie pracy oświatowej pozaszkolnej.	I	

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
	Oświata pozaszkolna u nas i u obcych w ujęciu historycznem. Przegląd doraźnych i systematycznych form pracy oświatowej. Rola pracownika oświatowego. Szkoła a oświata pozaszkolna.		
Lubraniec. Inspektor Szk. we Włocławku. Odległość 20 km. od stacji kolejowej Włocławek. Komunikacja z Włocławka autobusowa. Od stacji kolei wąskotorowej Lubraniec Miasto 0,7 km. Wykłady i internat w miejscowej szkole powszechnej. Projektowane wycieczki. Kąpiele, sport wodny	**Gospodarstwa domowego.**	I	Konieczne przywiezienie fartuchów do zajęć praktycznych.

B. Województwo Białostockie.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Augustów. Inspektor Szk. ul. Zygmuntowska 20. Kurs i internat w seminarjum (1 km. od miasta) na skraju lasu, w pobliżu jeziora. Wycieczki w okolice. Sport wodny. B. piękna okolica.	**Biologiczny.** Las, jako zbiorowisko. Zagadnienia ekologiczne i związane z niemi zjawiska fizjologiczne. Owady i ptaki leśne; znaczenie ich w gospodarce lasu. Wskazówki w sprawie nauczania przyrody w szkole powszechnej w nawiązaniu do tematu kursu.	I	Pożądane posiadanie programu szk. powsz., lupy i przewodnika do określenia roślin Rostafińskiego lub Szafera, Kulczyńskiego i Pawłowskiego.
Grodno. Adres kursu i internatu wskaże Inspektor Szkolny, ul. Orzeszkowej 5. Miejscowość zdrowotna, posiada dużo zabytków historycznych. Kąpiele w Niemnie.	**Historyczny.** Dzieje Polski w wieku XIX-ym. Literatura historyczna dla młodzieży szkolnej i sposób jej zużytkowania. Przegląd poglądowych pomocy historycznych w nauczaniu i rodzaje ich zastosowania.	I	Fragm. progr. W. K. N. Pożądane przeczytanie i przywiezienie paru wybitniejszych powieści historycznych dla młodzieży oraz H. Pohoskiej „Dydaktyka historji“ i Kłodzińskiego „Z zagadnień dydaktyki historji“.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Grodno. J. w.	**Fizyko-chemiczny.** Przygotowanie ćwiczeń praktycznych z fizyki i chemji w zakresie programu wyższych oddziałów szkoły powsz. i tworzenie pracowni propedeutycznej.	I	Konieczne posiadanie programu szkoły powsz. oraz zapoznanie się przynajmniej z jednym z następujących podręczników Gregory i Simons „Podrecznik do ćwiczeń praktycznych", Michalski Wł. „Pracownia fizyczna i chemiczna", Michalski Wł. „Przyroda martwa" cz. I. zeszyt I i II. *
Łomża. Inspektor Szk., ulica Dworna 47. Kurs i internat w seminarjum naucz., ul. Stacha Konwy 7. Projektowane wycieczki na Kurpie (Nowogród, Kadzidło, Myszyniec). Sport wodny.	**Biologiczny.** Komórka: budowa i czynności. Pierwotniaki zwierzęce i roślinne.	I	Pożądane przywiezienie przewodnika do określania roślin Rostafińskiego albo Szafera, Kulczyńskiego i Pawłowskiego.

OKRĄG SZKOLNY WILEŃSKI.

Wilno (miasto). Inspektorat Szkolny zaułek Ś-to Michalski. Wykłady w szk. powszechnej Nr. 3, ulica Ostrobramska 5. Internat: Ostrobramska 25. Wycieczki: Wilno i okolice.	**Polonistyczny.** Polska powieść ze szczególnem uwzględnieniem autorów, objętych programem szkoły powszechnej. Składnia języka polskiego wraz z metodyką jej nauczania w szkole powszechnej.	I	Fragm. progr. W. K. N. Pożądane przywiezienie programu nauczania oraz paru wybitniejszych powieści. Pożądane uprzednie przerobienie odp. działu gramatyki np. z podręcznika Szobera dla seminarjów naucz. i przywiezienie ze sobą jednego z obszerniejszych podręczników gramatyki
Wilno. Wykłady i internat jak wyżej; internat dla pań przy seminarjum żeńskiem. Wycieczki: dokładne poznanie zabytków Wilna; bliższe wycieczki do Werek, Trok. Zielonych jezior — dalsze nad jeziora Narocz, Miadzioł, ewentualnie w Nowo-	**Historyczny.** Historja Wileńszczyzny od najdawniejszych czasów; dzieje jej kultury i sztuki, jej etnografja i wartości etnologiczne.	I	Słuchacze będą mogli korzystać z bibljoteki przy Kuratorjum oraz z bibljoteki W. K. N., uniwersyteckiej, T-wa Przyjaciół Nauk, Archiwum Państwowego. Pożądane zapoznanie się z działami: J. Kłos: Wilno, przewodnik krajoznawczy; L. Janowski: Wszechnica Wileńska

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	K u r s	Termin	U w a g i
gródczyznę. Pożądany strój wycieczkowy. Pościel konieczna.			1578—1842, Wilno 1921. Ludwik Tur: Uniwersytet Wileński i jego znaczenie, Lwów 1903.
Wilno. Insp. Szk. — jak wyżej. Wykłady i częściowy internat w szkole powszechnej Nr. 1 przy ul. Rydza Śmigłego.	**Języka niemieckiego.** Pogłębienie znajomości języka dla potrzeb szkoły powszechnej. Metodyka nauczania języka niemieckiego.	II	Tylko dla znających język niemiecki w zakresie programu seminarjum. Pożądane przywiezienie programu języka niemieckiego dla szkół powszechnych, podręczników do języka niemieckiego, używanych w szkole powszechnej oraz programu nauczania. Inne podręczniki znajdą słuchacze w bibljotece przy Inspektoracie Szkolnym. W razie potrzeby zorganizowane będą dwa komplety, uwzględniające stopień przygotowania słuchaczy.
Wilno (miasto). Insp. Szk. — jak wyżej. Wykłady w seminarjum naucz. męskiem ul. Ostrobramska 29. Internat dla pań przy seminarjum żeńskiem, dla panów w szk. powsz. Nr. 1 ul. Rydza Śmigłego. Konieczny strój ćwiczebny.	**Wychowania fizycznego.** Gimnastyka w zastosowaniu do nauczania dzieci do lat 10.	I	Ze szczególnem uwzględnieniem metodyki ćwiczeń przejściowych od ćwiczeń w formie zabawowej do ćwiczeń w formie poprawnej.
Wilno. Insp. Szk. — jak wyżej. Wykłady w Szkole Przemysłowo - handlowej ul. Królewska (Ogr. Bernardyński).	**Robót ręcznych kobiecych.** Szycie i krój. Ozdobne roboty ręczne. Pranie i prasowanie. Higjena społeczna.	III	Konieczne: Materjały na suknie i bieliznę dla własnego użytku. Przybory do szycia i kroju. Fartuch do zajęć kuchennych. Pościel.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Troki. (powiat wileńsko-trocki). Insp. Szk. Zauł. Ś-to Michalski (Gmach Kuratorjum). Dojazd do stacji kolejowej Landwarów; stąd połączenie autobusem 9 km. Wykłady i internat w seminarjum żeńskiem.	**Pedagogiczny.** a) Wybrane zagadnienia z nauki o dziecku. (Stosunek dziecka do świata rzeczywistego i urojonego. Myślenie dziecka i dorosłego. Psychiczne podstawy postępowania człowieka dorosłego i dziecka. Sposoby prowadzenia obserwacyj nad dziećmi. Rozbiór jednego z pism pedagogicznych). b) Praktyczne zagadnienia wychowawcze i dydaktyczne w świetle potrzeb początkującego nauczyciela z uwzględnieniem wskazówek administracyjnych.	I	Fragm. progr. W. K. N. Pożądane przywiezienie książki Ziemnowicza „Problemy wychowania współczesnego“ oraz programu szkoły powszechnej.
Święciany. Dojazd koleją do Nowo-Święcian, stąd kolejką wąskotorową lub autobusem do Staro-Święcian, siedziby Inspektoratu i kursu. Wykłady i internat w seminarjum naucz.	**Języka litewskiego.** końcowy).	I	Bibljoteka w seminarjum i Inspektoracie.
	OKRĄG SZKOLNY WOŁYŃSKI.		
Dubno. Inspektor Szk. w Dubnie. Kurs w gimnazjum państw. w Dubnie. Utrzymanie 80—90 zł. Dojazd koleją na miejsce.	**Języka ukraińskiego** (ruskiego) końcowy.	III	
Krzemieniec. Adres zgłoszeń: Inspektor Szk. w Krzemieńcu. Siedziba kursu w gmachu gimnazjum licealnego. Dojazd koleją na miejsce. Utrzymanie w internacie Liceum. Pomieszczenie częściowo w internacie, częściowo w lokalu szkół powsz.	**Fizyko - matematyczny.** Nauka o cieple. Temperatura. Ilość ciepła. Mechaniczny równoważnik ciepła. I i II zasada termo-dynamiki. Maszyny kaloryczne. Przenoszenie energji cieplnej. Meteorologja. Wskazówki w sprawie nauczania fizyki w szkole po-	I	Fragm. progr. W. K. N. Kurs wymaga znajomości w ogólnym zarysie zagadnień z fizyki i matematyki, które będą na kursie pogłębiane i utrwalone. Pożądane poznanie przed kursem i przywiezienie na kurs podręczników: Chełmiński Jarosław: Fizyka w

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Kwota za utrzymanie 60 do 70 zł za okres 4 tygodniowy. Warunki klimatyczne b. dobre. Tereny sportowe (boisko, tennis), wycieczki w okolicę (Wiśniowiec, Poczajów). Słuchacze kursów biorą bezpłatnie udział w audycjach muzyczno-wokalnych, organizowanych w Liceum przez wybitne siły profesorskie z Konserwatorjum Warszawskiego.	wszechnej w związku z tematami kursu. O działaniach arytmetycznych. Definicja na liczbach naturaln., rozszerzenie pojęcia tych działań na liczby bezwzględne (ułamkowe i niewymierne) oraz na liczby względne. Zasada zachowania formalnych własności działań.	I	zakresie szkoły średniej, Tom I, Warszawa, M. Arct, albo Złobicki Wł.: Wiadomości z fizyki, Wyd. VII; Mikułowicz J.: Podręcznik arytmetyki i algebry dla IV. i V kl. gimn., Wyd. VII i V; Sierzputowski T.: Arytmetyka, Cz. III i IV.
Krzemieniec. (Jak wyżej).	**Przyrodniczo - geograficzny.** Przerobienie ćwiczeń z fizjologji roślin wraz z zaznajomieniem ze sposobami prowadzenia hodowli. Roślinność i środowisko fizyczne. Wpływ gleby i warunków klimatycznych. Typy zbiorowisk roślinnych. Wycieczki. Metodyka nauczania geografji ze szczególnem uwzględnieniem wycieczek i pomocy naukowych.	I	Konieczne przywiezienie na kurs lupy i klucza do oznaczania roślin, pożądane przywiezienie z sobą podręczników: 1) Czartkowski: Doświadczenia z fizjologji roślin; 2) Rostafiński lub Szafer Kulczyński i Pawłowski: Klucz do oznaczania drzew i krzewów dzikich i hodowlanych; 3) Rotafiński: Botanika; 4) Niemcówna: Metodyka geografji; 5) Mścisz: Wskazania dydaktyczne przy nauczaniu geografji.
Krzemieniec. Stacja kolejowa na miejscu. Słuchacze kursów M. O. W. mogą otrzymać mieszkanie i utrzymanie w internatach Liceum za opłatą 85 zł za 5 tygodni. Słuchacze winni przywieźć ze sobą pościel (kołdrę lub koc, poduszkę, bieliznę pościelową), siennik otrzymają na miejscu. Za dodatk. naukę na instrumencie słuchacze kursów płacą 20 zł. Dla słuchaczy zor-	**Muzyczne Ognisko Wakacyjne Liceum Krzemienieckiego.** W ramach Ogniska odbędą się kursy: **Śpiewu.** niższy (2 grupy).	od 3 VII. do 7 VIII	Fragm. progr. W. K. N. Kurs 5-cio tygodniowy. Warunki przyjęcia: znajomość przedmiotów w zakresie programu seminarjum uzdolnienia muzyczne, oraz zobowiązanie się do pracy samokształceniowej w ciągu roku szkolnego.
	Śpiewu. średni.	I od 3. VII do 7. III	Fragm. progr. W. K. N. Kurs 5-cio tygodniowy. Warunki przyjęcia: przerobienie programu kursu niższego (solfez w różnych tonacjach, zasady muzyczne, początki harmonji).

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
ganizowanych będzie kilkanaście bezpłatnych audycyj-koncertów. Podczas trwania kurs. projektowane jest zwiedzanie zabytków Krzemieńca i pięknych okolic, oraz zorganizowane będą wycieczki do Poczajowa i Wiśniowca. Prospekt kursów przesyła Dyrekcja Liceum na żądanie. Karty wpisowe należy przesyłać do Warszawskiego Sekretarjatu Ogniska na ręce Dyrektora Ogniska, p. prof. Bronisława Rutkowskiego, Warszawa, Żórawia 16. m. 7.	**Śpiewu.** wyższy.	I 3. VII- 7. VIII	Fragm. progr. W. K. N. Kurs 5-cio tygodniowy. Warunki przyjęcia: przerobienie kursu średniego. Kandydaci z zewnątrz przyjmowani nie będą.
	Metodyki śpiewu. (praktyczny).	I 3. VII 24 VII	Kurs 3 tygodniowy. Wymagana znajomość solfeżu w zakresie programu seminarjum.
	Kierowników chórów.	I 28.VII- 7.VIII	Kurs 10-cio dniowy. Wymagana dobra znajomość solfeżu, zasad i harmonji, oraz praktyka w prowadzeniu chorów. Przywieźć posiadane partytury chóralne.
	Gry instrumentalnej. (skrzypce, fortepian).	I 3. VII- 7.VIII	Kurs 5-cio tygodniowy. Warunki przyjęcia: umiejętność grania na skrzypcach lub fortepianie. Przywieźć nuty poprzednio opracowane. Słuchacze kursu gry na skrzypcach przywożą ze sobą skrzypce. Dodatkowa opłata za kurs gry instrumentalnej wynosi 30 zł.
Kowel. Inspektor Szk. w miejscu. Siedziba kursu i internatu: Szkoła powsz. im. Prez. Ign. Mościckiego. Utrzymanie 80—90 zł za okres 4-tygodniowy.	**Polonistyczny.** Ćwiczenia w lekturze i interpretacji utworów lirycznych z uwzględnieniem potrzeb szkoły powszechnej. Deklamacja. Składnia zdania pojedyńczego i złożonego wraz z metodyką nauczania w szkole powszechnej.	I	Kurs stanowi w dziale gramatyki fragment W. K. N. Pożądane opracowanie działu składni z podręczników: 1) S. Szobera: Gramatyka jęz. polskiego dla seminarjów naucz. lub 2) Z. Klemensiewicz, . Majewiczówna, Lehr - Spławiński: Gramatyka polska. Przywieźć utwory liryków polskich, zwłasz. Asnyka, Konopnickiej i t. p.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
Ostróg n/Horyniem. Inspektor Szk. w Zdołbunowie. Kurs i internat w gmachu seminarjum. Dojazd koleją do Ożenina, następnie autem (30 minut) do Ostroga. Kwota za utrzymanie w internacie 60—70 zł. za okres 4-tygodniowy. Warunki klimatyczne b. dobre. Boisko do gier, kąpiel w pobliżu. Wycieczki w okolicę.	**Historyczny.** Ekspansja Polski Jagiellońskiej. Literatura historyczna dla młodzieży szkolnej i sposób jej użytkowania. Przegląd poglądowych pomocy historycznych w nauczaniu i rodzaje ich zastosowania.	I	Fragm. progr. W. K. N. Pożądane zaznajomienie się przed kursem i przywiezienie z sobą na kurs następujących podręczników: 1) Nanke Cz. Historja średniowieczna z wypisami; 2) Paszkiewicz: Dzieje Polski. Czasy Jagiellonów; 3) Teksty źródłowe. Wyd. Krak. Spółki wyd. (od zeszytu 22—32 wł.); 4) Pohoska H.: Dydaktyka historji; 5) Mościcki: Wskazówki praktyczne do nauczania historji.
Ostróg n/Horyniem. (Jak wyżej).	**Pedagogiczny.** Organizacja pracy wychowawczej oraz metodyka nauczania w szkołach niżej zorganizowanych. Ćwiczenia i lekcje praktyczne w szkole. Organizacja szkolnictwa w Polsce i ustawodawstwa w dziedzinie szkolnictwa powszechnego.	I	Kurs uwzględnia także potrzeby kandydatów do egzaminu prakt. Pożądana znajomość przed kursem i przywiezienie z sobą na kurs podręczników: 1) Claparède: „Psychologja dziecka". 2) Zienkowski: Psychologja dziecięctwa". 3) Foerster: „Szkoła a charakter". 4) Szczawińska: „Współudział dzieci w pracy wychowawczej". Praca szkolna, r. 1927. Cz. 2, 4, 5, 7, 8.
Ostróg n/Horyniem. Inspektor Szk. w Zdołbunowie. Kursy i internat w seminarjum naucz. w Ostrogu n/Hor. Warunki jak wyżej.	**Języka ukraińskiego** (ruskiego). końcowy.	I	
	Języka ukraińskiego (ruskiego). początkowy.	III	
Włodzimierz. Inspektor Szkolny we Włodzimierzu. Dojazd koleją na miejsce. Utrzymanie 80—90 zł.	**Języka ukraińskiego** (ruskiego). początkowy.	III	
	Języka ukraińskiego (ruskiego). początkowy.	III	

Uwaga dla słuchaczy kursów wołyńskich:

Słuchacze wszystkich kursów winni przywieźć z sobą bieliznę pościelową, siennik, koc, poduszkę, gorsze ubranie na wycieczki i posiadać pewną kwotę (20—30) przeznaczoną na wydatki, związane z udziałem w wycieczkach i rozrywkach.

Miejscowość Inspektorat Szkolny Siedziba kursu	Kurs	Termin	Uwagi
	WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE.		
Cieszyn. Rada Szkolna Pow. Cieszyn, ul. Szeroka. Dawna szkoła realna. Kurs w szkole wydz. im. Hasewicza, ul. Marszałka Piłsudskiego. Internat w szk. wydz. Miejscowość zdrowotna. Wycieczki do wzorowo urządzonych ogrodów w pobliżu Cieszyna oraz w Beskidy. Kąpiele w Olzie.	**Ogrodniczy.** Sadownictwo, kwieciarstwo, warzywnictwo. Prace w ogrodzie szkolnym. Hodowla jedwabników.	I 3—16 lipca	Dwutygodniowy. Potrzebne odpowiednie ubranie do pracy.
Cieszyn. J. w.	**Historyczny.** Polska a Rosja i Niemcy w dziejach nowożytnych. Paralele kulturalne i stosunki polityczne. (z uwzględnieniem historji Śląska).	I	Fragm. progr. W. K. N. Przejrzeć: Lewicki—Friedberg: Dzieje Polski. Nanke: Historja nowożytna i nowoczesna. Odpowiednie teksty źródłowe. Grünhagen: Geschichte Schlesiens. Strój wycieczkowy.
Tarnowskie Góry. Pow. Urząd Szkolny, Tarnowskie Góry, szkoła powsz. żeńska, ul. Zamkowa. Kurs w seminarjum męskiem, ul. Lubliniecka. Internat w seminarjum. Wycieczki w okolice Tarn. Gór i Lublińca. Gimnastyka — tennis.	**Nauki o Polsce współczesnej.** Ziemia i ludność ziem polskich jako czynniki siły odrodzonej Polski.	I	Fragm. progr. W. K. N. Należy przejrzeć podręczniki o Polsce współczesnej, które ukazały się w ostatnich czasach. Na kursie potrzebny atlas, względnie mapki. Strój wycieczkowy.

DODATKOWY WYKAZ

świadectw szkolnych, drukowanych w Drukarni Państwowej według wzorów, ustalonych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Wykaz świadectw i druków szkolnych oraz urzędowych, ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 10 maja 1929 r. Nr. 5 (212) poz. 66, uzupełnia się w sposób następujący:

A. ŚWIADECTWA SZKOLNE.

I. Szkoły powszechne.

1) **Świadectwo szkolne** (półroczne) na ½ arkuszu, druk 2 str. (tło bez godła i monogramu koloru różowego):

szkoły 6—7 klasowej	tekst	polsko-ruski,	signum	P. R. 1-a,	cena księgarska oznaczona na blankiecie	zł 0,13
„ 3, 4 i 5 klasowej	„	„	„	P. R. 2-a,	„ „	„ 0,13
„ 1 i 2 klasowej	„	„	„	P. R. 3-a,	„ „	„ 0,13

2) **Świadectwo szkolne** (półroczne) na ½ arkuszu, druk 2 str. (tło bez godła i monogramu koloru różow.)

szkoły 6—7 klasowej	„	polsko-niemiecki,	„	P. N. 1-a,	„ „	„ 0,13
„ 3, 4 i 5 klasowej	„	„	„	P. N. 2-a	„ „	„ 0,13
„ 1 i 2 klasowej	„	„	„	P. N. 3-a,	„ „	„ 0,13

Publiczne Szkoły Wydziałowe.

1) **Świadectwo szkolne** (półroczne) na ½ arkuszu, druk 2 str. w 2 kolorach (tło bez godła i monogramu, koloru różowego)	tekst polski,	signum	W. P. 1.	cena księgarska oznaczona na blankiecie	zł 0,13
2) **Świadectwa szkolne** (roczne) na ½ arkuszu, druk 2 str. w 2 kolorach (tło z godłem i monogramem, koloru blado-niebieskiego)	„ „	„	W. P. 2.	„ „	„ 0,13
3) **Świadectwo ukończenia szkoły** na ½ arkuszu, druk 2 str. w 2 kolorach (tło z godłem i monogramem koloru blado-niebieskiego)	„ „	„	W. P. 3.	„ „	„ 0,13
4) **Świadectwo odejścia** na ½ arkuszu druk 2 str. w 2 kolorach (tło z godłem i monogramem koloru blado-niebieskiego)	„ „	„	W. P. 4.	„ „	„ 0,14

III. Zakłady kształcenia nauczycieli szkół powszechnych.

a) Seminarja nauczycielskie:

Świadectwo odejścia, na całym arkuszu, druk 2 str. w 2 kolorach, tło koloru niebieskiego (1 str. z godłem, 2-ga z monogramem, 3 i 4-ta bez godła i monogramu)	tekst polsko-ruski,	signum	R. S. O.	cena księgarska oznaczona na blankiecie	zł 0,45

b) Kursy nauczycielskie:

Dyplom na nauczyciela szkół powszechnych, na całym arkuszu (1 strona tło z godłem, 2 strona tło z monogramem, 3 i 4 str. tło bez godła i monogramu, koloru blado-niebieskiego)	„ polsko-ruski	„	S. D. U. 2.	„ „	„ 0,41
Odpisy na całym arkuszu	„ „	„	„	„ „	„ 0,11

c) Seminarja ochroniarskie:

1) **Świadectwo szkolne** (półroczne) na ¼ arkuszu, druk 2 str. w 2 kolorach (tło bez godła i monogramu koloru różowego)	tekst polski,	signum	O. P.	cena księgarska oznaczona na blankiecie	zł 0,24
2) **Świadectwo szkolne** (roczne) na ½ arkuszu, druk 2 str. w 2 kolorach (tło z godłem i monogramem koloru różowego)	„ „	„	O. R.	„ „	„ 0,24
3) **Świadectwo ukończenia szkoły,** na całym arkuszu, druk 2 str. w 2 kolorach (tło z godłem i monogramem koloru niebieskiego)	„ „	„	O. U.	„ „	„ 0,26
Odpisy na ½ arkuszu	„ „	„	„	„ „	„ 0,07
4) **Zaświadczenie dla eksternistek,** na ½ arkuszu, druk 1 str. koloru czarnego	„ „	„	O. Z.	„ „	„ 0,24

VII. SZKOŁY ZAWODOWE.

A. Szkoły dokształcające.

1) **Świadectwo szkolne dla eksternistów,** na ½ arkuszu, druk w 2 kolorach (tło z godłem i monogramem koloru niebieskiego)	tekst polski,	signum	P. D. Z. E.	cena księgarska oznaczona na blankiecie	zł 0,24
2) **Świadectwo złożenia egzaminów na czeladnika,** na ½ arkuszu, druk 1 str. (bez tła i godła) . .	„ „	„	Z. C. U.	„ „	„ 0,16

XI. Dyplomy.

Dyplom dla magistra wychowania fizycznego, na całym arkuszu (tło z godłem i monogramem koloru blado-niebieskiego)	tekst polski,	signum	W. F.	cena	zł 0,28

(Nr. I. S. 71/329/30).

60.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Zaświadczenia sprawności fizycznej przy zgłaszaniu się do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich.

Wobec występujących trudności z uzyskiwaniem przez petentów, zgłaszających się do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich według rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 9 października 1924 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 18, poz. 185), świadectw praktycznej umiejętności prowadzenia zabaw i gier ruchowych, względnie świadectw usprawnienia sportowego, przewidzianych w punkcie f) § 1 wymienionego rozporządzenia, upoważniam do wydawania tych świadectw, w okresie aż do odwołania, oprócz Państwowego (Centralnego) Instytutu Wychowania Fizycznego w Warszawie, Kuratorja Okręgów Szkolnych, Śląski Urząd Wojewódzki i Liceum Krzemienieckie.

Kuratorja (Urząd Wojewódzki, Liceum) będą wydawały takie świadectwa na podstawie opinji wizytatora wychowania fizycznego lub instruktora wychowania fizycznego lub — w razie braku tych osób w Kuratorjum — osoby, specjalnie do tego przez Kuratorjum upoważnionej. Powyższa zaś opinja winna być powzięta bądź na podstawie bezpośredniego sprawdzenia sprawności kandydata (egzaminu), bądź na podstawie zaświadczenia, wystawionego kandydatowi albo przez dyrekcję odnośnej szkoły, jeśli kandydatem tym jest nauczyciel czynny, albo przez odpowiednią instytucję, służącą celom wychowania fizycznego lub sportu.

Warszawa, dnia 28. III. 1930. (Nr. II-7184/30).

M i n i s t e r:
(—) **Sł. Czerwiński.**

61.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

W sprawie wynagrodzenia za kierownictwo hufcem szkolnym żeńskim — wyjaśnienie.

Kierowniczkom (Komendantkom) Hufców szkolnych żeńskich, utworzonych w szkołach średnich i seminarjach nauczycielskich, w myśl okólnika z dnia 11 maja 1928 roku Nr. OH fiz. 476/28. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 13. 1928. poz. 213), przyznawać można wynagrodzenie za kierownictwo hufcem żeńskim analogicznie, jak za kierownictwo hufcem męskim, jeżeli są nauczycielkami danej szkoły i odpowiadają warunkom § 5. Instrukcji o żeńskich Hufcach szkolnych (Nr. OHfiz. 476/28).

Wynagrodzenie nauczycielek-komendantek hufców żeńskich winno być wypłacane tylko za godziny istotnie wykonane, według zasad, określonych okólnikami z dnia 28-go czerwca 1925 r. Nr. 5793/II. (Dz. Urz. 1925 r. Nr. 13, poz. 128). i z dnia 19. czerwca 1926 r. Nr. II-6174/26. (Dz. Urz. 1926. Nr. 12, poz. 148).

Warszawa, dnia 8 lutego 1930 r. (Nr. I-WF. 319/30).

Minister:

(—) **Sł. Czerwiński.**

62.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Użycie wozu meblowego przy przesiedleniach emerytów.

Na podstawie wyjaśnienia Min. Skarbu z dnia 9 kwietnia 1930 r. Nr. D. I. 5907/5/30, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zawiadamia, że w myśl postanowienia art. 21 ustawy emerytalnej z dnia 11. grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6/24) emeryt ma prawo z powodu przesiedlenia do zwrotu udowodnionych kosztów do wysokości ryczałtu, przysługującego mu w służbie czynnej.

Na użycie wozu meblowego emeryt nie potrzebuje specjalnego zezwolenia władzy naczelnej. Wszystkie jednak wydatki, połączone z przewiezieniem urządzenia domowego emeryta, nie mogą przekraczać kwoty przewidzianego ryczałtu.

Warszawa, dnia 15 kwietnia 1930 r. (Nr. I. Prez. 2552/30.

(—) **Dr. M. Pollak.**

63.

Śląski Urząd Wojewódzki
w Katowicach.

Okólnik

dotyczący Państwowej pomocy lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych i wojewódzkich.

W związku z Państwową pomocą lekarską przypominam, że opłata manipulacyjna za każdą kartę porady lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych i emerytowanych funkcjonrjuszów państwowych opłacanych z budżetu centralnego oraz dla członków rodzin funkcjonarjuszów państwowych winna być uiszczona znaczkiem stemplowym wartości nominalnej pięćdziesiąt groszy. Znaczek stemplowy ma być naklejany w miejscu oznaczonem tak, aby prawa połowa znaczka znajdowała się na karcie porady. Karty porady dla funkcjonarjuszów i emerytów, opłacanych z budżetu śląskiego, jak również dla członków rodzin funkcjonarjuszów wo-

jewódzkich wydaje się za opłatą 50 groszy tytułem opłaty manipulacyjnej. Karta porady jest ważna tylko dla jednej osoby i winna być przedstawiona lekarzowi nie później niż w ciągu dwóch dni po dniu jej wystawienia.

Równocześnie oznajmiam, że funkcjonarjusz państwowy wzgl. wojewódzki, ubiegający się o zwrot kosztów porodu, winien przedstawić podanie z dołączeniem:

1) dokumentu urodzenia dziecka lub uwierzytelnionego odpisu (uwierzytelnienie odpisu przez urząd państwowy podlega opłacie stemplowej),

2) rachunku położnej, ostemplowanego przez nią odpowiednim znaczkiem stemplowym, skasowanym w sposób prawidłowy przez przepisanie daty skasowania oraz nazwiskiem położnej lub jej pieczątką firmową,

3) karty porady lub urzędowego zaświadczenia z stwierdzeniem stopnia służbowego funkcjonarjusza oraz, że dany funkcjonarjusz ma prawo do korzystania z państwowej pomocy lekarskiej w myśl § 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4. sierpnia 1926 (Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 555),

4) rachunku lekarza prywatnego, **o ile przybycie lekarza umówionego wzgl. urzędowego było niemożliwe** a pomoc ze strony lekarza była konieczna wskutek nieprawidłowego porodu. Rachunek lekarza prywatnego musi być dokładnie wyszczególniony pod względem daty i ilości wizyt, czasu trwania wizyt i rodzaju wykonanych zabiegów lekarskich w poszczególnych dniach a następnie musi być potwierdzony przez lekarza powiatowego do wysokości kosztów. mających odpowiadać stawkom taryfy lekarskiej, ustanowionej dla miejscowych lekarzy przywatnych.

Z podania względnie dowodów przedstawionych przez petenta winno również wynikać, czy poród odbył się w mieszkaniu położnicy czy też w szpitalu.

Przy tej sposobności podaję do wiadomości nowy spis lekarzy umówionych Państwowej pomocy lekarskiej:

Katowice.

1. Dr. Marjan Herlinger, lekarz prakt., przyjmuje w Przychodni państwowej pomocy lekarskiej w miejscu, przy ul. Reymonta.
2. Dr. Józef Błażur, lekarz specjalista chorób wewnętrznych, przyjmuje w Przychodni państwowej pomocy lekarskiej w/m. przy ul. Reymonta.
3. Dr. Paweł Sikora, lekarz naczelny 73 p. p. w/m. przyjmuje w Przychodni państw. pomocy lekarskiej przy ul. Reymonta.
4. Dr. Karol Kopczak, lekarz prakt. w Katowicach-Załężu,
5. Dr. Ferdynand Adamczyk, lekarz szpit. przyjmuje w Katowicach-Bogucicach,
6. Dr. Edmund Malinowski, lekarz prakt. w Katowicach-Ligocie,
7. Dr. Paweł Sikora, lekarz, przyjmuje funkcj. policji w Przychodni policyjnej w Katowicach,

8. Dr. Stanisław Kalinowski, lekarz prakt. w Katowicach II, przyjmuje funkcjonariuszów policji w Przychodni policyjnej w Katowicach.

II. Katowice — powiat.

9. Dr. Ryszard Dluhosz, lekarz prakt. w Michałkowicach,
10. Dr. Alekander Knapczyk, lekarz prakt. w Mysłowicach,
11. Dr. Teodor Obremba, lekarz prakt. w Mysłowicach,
12. Dr. Robert Herman, lekarz prakt. w Siemianowicach Śl.
13. Dr. Jan Zennegg, lekarz prakt. w Siemianowicach Śl.
14. Dr. Władysław Galasiński, lekarz prakt. w Nowej Wsi,
15. Dr. Alfons Spiller, lekarz prakt.w Roździeniu-Szopienicach,
16. Dr. Zygfryd Ryszard Koehler, lekarz prakt. w Roździeniu-Szopienicach,
17. Dr. Wojciech Żuławski, lekarz prakt. w Giszowcu-Nikiszowcu,
18. Dr. Michał Kilarski, lekarz prakt. w Siemianowicach Śl.

Naświetlania lampą kwarcową chorych funkcjon. i członków ich rodzin z Katowic i okolicy mogą być uskuteczniane za opłatą 50 gr. od pojedyńczego zabiegu w przychodni państwowej pomocy lekarskiej w Katowicach przy ul. Reymonta.

III. Świętochłowice i powiat.

19. Dr. Karol Hossek, lekarz powiatowy w Świętochłowicach przyjmuje w biurze lekarza powiatowego.
20. Dr. Józef Krygier, lekarz prakt. w Świętochłowicach,
21. Dr. Antoni Wojcieszyn, lekarz prakt. w Świętochłowicach,
22. Dr. Kazimierz Kujawski, lekarz prakt. w Brzezinach Śl.,
23. Dr. Józef Mierzowski, lekarz prakt. w Hajdukach Wielkich,
24. Dr. Ludwik Rousseau, lekarz prakt. w Hajdukach Wielkich,
25. Dr. Kazimierz Sobol, lekarz prakt. w Łagiewnikach,
26. Dr. Antoni Lex, lekarz prakt. w Chorzowie,
27. Dr. Franciszek Dzieża, lekarz prakt. w Rudzie Śl.,
28. Dr. Henryk Bober, lekarz prakt. w Lipinach,
29. Dr. Stanisław Pociański, lekarz prakt. w Szarleju,
30. Dr. Oskar Kuhna, lekarz prakt. w Goduli.

IV. Królewska Huta.

31. Dr. Kazimierz Zawadzki, lekarz pow. przy ul. Gimnazjalnej 12,
32. Dr. Kajetan Pietraszkiewicz, lekarz przy ul. Wolności 45,
33. Dr. Jan Strzoda, lekarz prakt. przy ul. Wolności 34.

Naświetlań lampą kwarcową chorych funkcjon. i członków ich rodzin z Królewskiej Huty i okolicy dokonuje za opłatą 50 gr. od pojedyńczego zabiegu Dr. Kajetan Pietraszkiewicz w swoim mieszkaniu przy ul. Wolności 45.

V. Tarnowskie Góry i powiat.

34. Dr. Władysław Szpil, lekarz powiatowy w Tarn. Górach,
35. Dr. Longin Konachewicz, lekarz prakt. w Tarn. Górach,
36. Dr. Ludwik Witman, lekarz prakt. w Radzionkowie,

37. Dr. Józef Pietrzykowski, lekarz prakt. w Radzionkowie,
38. Dr. Romuald Salicki, lekarz prakt. w Strzybnicy.

VI. Lubliniec.

39. Dr. Franciszek Willert, lekarz powiatowy w Lublińcu,
40. Dr. Hipolit Szummer, lekarz prakt. w Lublińcu,
41. Dr. Mieczysław Gotz, lekarz prakt. w Lublińcu,

VII. Rybnik powiat.

42. Dr. Ignacy Fabian, lekarz prakt. w Rybniku,
43. Dr. Roman Piechna, lekarz prakt. w Rybniku,
44. Dr. Wacław Januszewski, lekarz Zakładowy przyjmuje funkcjonarjuszów Zakładu dla umysłowo chorych w Rybniku,
45. Dr. Leonhard Lisiecki, lekarz prakt. w Czerwionce,
46. Ignacy Letocha, lekarz prakt. w Przyszowicach,
47. Dr. Eberhard Lamża, lekarz prakt. w Pszowie,
48. Dr. Józef Tumułka, lekarz prakt. w Wodzisławiu,
49. Dr. Adolf Ernest Prokop, lekarz prakt. w Wodzisławiu,
50. Dr. Marjan Dadaczyński, lekarz prakt. w Rydułtowach,
51. Dr. Bronisław Karolczak, lekarz prakt. w Żorach,
52. Dr. Stefan Łytkowski, lekarz prakt. w Żorach,
53. Dr. Władysław Bodnar, lekarz prakt. w Knurowie.

VIII. Pszczyna i powiat.

54. Dr. Maksymiljan Cichy, lekarz prakt. w Pszczynie,
55. Dr. Stefan Adamczewski, lekarz prakt. w Mikołowie,
56. Dr. Stefan Krynicki, lekarz prakt. w Tychach,
57. Dr. Tadeusz Kasprowicz, lekarz prakt. w Imielinie.

IX. Bielsko i powiat.

58. Dr. Oskar Lamatsch lekarz powiatowy w Bielsku,
59. Dr. Józef Wałach, lekarz prakt. w Bielsku,
60. Dr. Bronisław Wachalski, lekarz prakt. w Dziedzicach,
61. Dr. Ludwik Król, lekarz prakt. w Chybiu.

X. Cieszyn i powiat.

62. Dr. Jan Pustówka, lekarz powiatowy w Cieszynie,
63. Dr. Józef Wajda, lekarz prakt. w Cieszynie,
64. Dr. Roman Passek, lekarz prakt. w Cieszynie,
65. Dr. Jan Raszyk, lekarz prakt. w Istebnej,
66. Dr. Paweł Raszka, lekarz prakt. w Skoczowie,
67. Dr. Jan Glajcar, lekarz prakt. w Kończycach Wielkich,
68. Dr. Stanisław Niebrój, lekarz prakt. w Zebrzydowicach,
69. Dr. Stanisław Figa, lekarz prakt. w Wiśle.

Umówioni lekarze specjaliści.

1. Dr. Kazimierz Wędlikowski, lekarz specjalista chorób kobiecych i w położn. przyjmuje w Katowicach, ul. Młyńska 5, oraz w szpitalu miejskim w Katowicach,

2. Dr. Bogusław Parczewski, lekarz specjalista w chorobach kobiecych i w położn. przyjmuje w Katowicach przy ul. Teatralnej 12.
3. Dr. Piotr Geisler, lekarz specjalista w chorobach ocznych, przyjmuje w Katowicach, przy ulicy Mickiewicza 18.
4. Dr. Stanisław Roszak, lekarz specjalista w chorobach dziecięcych, przyjmuje w Katowicach, przy ul. 3-go Maja 11.
5. Dr. Jan Górny, lekarz specjalista w chorobach uszu, nosa i gardła w Katowicach, ul. 3-go Maja 11., przyjmuje w lecznicy brackiej w Katowicach przy ul. Francuskiej 34,
6. Dr. Jan Hlond, lekarz specjalista w chorobach skórnych przyjmuje w Katowicach przy ul. Marszałka Piłsudskiego 6.
7. Dr. Józef Hałacz, lekarz specjalista w chorobach skórnych, przyjmuje w Katowicach, przy ul. Kościuszki 42 a,
8. Dr. Adam Skobesta, lekarz specjalista w chorob. nerwowych, przyjmuje w Katowicach przy ul. Kościuszki 42a,
9. Dr. Mieczysław Stawiński, lekarz specjalista w chorobach uszu, nosa i gardła przyjmuje w Królewskiej Hucie, przy ul. Wolności.
10. Dr. Stanisław Mirocki, lekarz specjalista chorób ocznych przyjmuje w Królewskiej Hucie, przy ul. Wolności 16.
11. Dr. Wincenty Pietrzykowski, lekarz specjalista chorób uszu, nosa i gardła w Rybniku,
12. Dr. Józef Paryzok, lekarz specjalista chorób ocznych w Rybniku,
13. Dr. Otomar Baborski, lekarz specjalista w chorobach ocznych w Tarnowskich Górach.

Do umówionych lekarzy specjalistów może kierować chorych w razie potrzeby tylko lekarz umówiony lub urzędowy.

Treść powyższego okólnika proszę podać do wiadomości podległym urzędom.

Katowice, dnia 1. kwietnia 1930. (L. ZP. 599/8/PL.).

Za Wojewodę:
Dr. Orszulok,
Naczelnik Wydziału Zdr Publ.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.

I. O. P. I - 1482. Katowice, dnia 14. kwietnia 1930 r.

Powyższe podaję do publicznej wiadomości.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz** m. p.
Naczelnik Wydziału Ośw. Publ.

64.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego
L.: O. P. VI - 1698. Katowice, dnia 24. kwietnia 1930 r.

OKÓLNIK Nr. 27.

Do
Dyrekcyj państwowych i komunalnych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i szkół średnich zawodowych męskich i żeńskich Wojew. Śl.

w sprawie zawodów międzyszkolnych.

I. Tegoroczne zawody międzyszkolne zostaną włączone do pragramu ogólnego „Święta Wojewódzkiego Komitetu W. F. i P. W." i jako takie będą jego częścią składową.

Wobec podobnego zamiaru wyjaśnia się, że młodzież szkolna wprawdzie będzie uczestniczyć w ogólnem święcie urządzonem przez Wojewódzki Komitet W. F. i P. W., jednak zakłady współzawodniczą wyłącznie między sobą jak w latach poprzednich.

Śląski Urząd Wojewódzki urządzając w bież. roku wspomnianą imprezę, chce osiągnąć następujące cele:

1) święto ma dać przegląd ogólnej sprawności fizycznej,

2) zaszczepić zmysł organizacyjny,

3) przez zetknięcie się elementu bardziej kulturalnego, choćby tylko zupełnie pośrednio, pragnie podnieść również pod względem kulturalnym i towarzyskim młodzież rzemieślniczo-robotniczą,

4) wreszcie stworzyć tą drogą pomost porozumienia na przyszłość między poszczególnemi warstwami społeczeństwa.

Młodzież szkolna, która weźmie udział w tegorocznych finałowych zawodach, będzie gościem Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego i z tego tytułu otrzyma przez cały czas pobytu w Królewskiej-Hucie skromną kwaterę i wyżywienie, w razie zaś zupełnej niezamożności także zwrot kosztów podróży.

Oczywiście młodzież przebywa pod opieką i kierownictwem z góry wyznaczonych profesorów, którzy otrzymają stosownie do istniejących przepisów służbowe djety.

Wobec tego, że dopiero wynik zawodów rejonowych zadecyduje o liczbie uczestników w święcie dnia 14. i 15. czerwca br., szczegółowe dyspozycje zostaną podane do wiadomości później osobnym okólnikiem.

II. **Zawody rejonowe:**

1. cały śląski okręg szkolny został podzielony na pięć rejonów dla męskich i na dwa rejony dla żeńskich zakładów, w których następnie będą przeprowadzone zawody międzyszkolne.

2. po zawodach rejonowych odbędą się międzyszkolne zawody finałowe **dnia 14. i 15. czerwca b. r. na Stadjonie W. F. i P. W. w Królewskiej Hucie.**

3. punktacja dla pięcio i trójboju pozostaje ta sama jak w roku ubiegłym.

III. Rejonowe i finałowe zawody odbędą się według następującego programu:

a) **uczniowie:**
pięciobój drużynowy, w którym weźmie udział z każdej szkoły 10 zawodników a mianowicie:

1. bieg płaski 100 m.
2. skok w dal
3. skok wzwyż
4. rzut granatem zaczepnym (wagi 255 gr.) leżąc prawą i lewą ręką posobie trzy razy, w których liczą się najdalsze rzuty. Pole rzutu 10 m. szerokości.
5. rzut dyskiem wagi 2 kg.

Pozatem każdy zakład męski wystawi jedną drużynę do palanta (12 uczniów), jedną drużynę do koszykówki i 1 drużynę do biegu sztafetowego: 4×100.

b) **uczennice:**

1. bieg płaski
2. skok wzwyż
3. rzut dyskiem wagi 1 kg.

Pozatem każdy zakład żeński wystawi jedną drużynę do siatkówki, 1 drużynę do koszykówki, oraz 1 drużynę do biegu sztafetowego 4×60.

Na zawodach obowiązują przepisy Pol. Zw. Lek. Atl., oraz te przepisy do gier sportowych, które obowiązywały w ubiegłym roku.

IV. Zawody międzyszkolne będą przeprowadzone w 2 etapach:

a) rejonowe eliminacyjne rozgrywki międzyszkolne, b) centralne zawody międzyszkolne.

W związku z tem zarządzam co następuje:

Śląski Okręg Szkolny zostaje podzielony dla zakładów męskich na 5 rejonów: 1) katowicki (w Katowicach), 2) tarnogórski (w Tarnowskich Górach), 3) bielski (w Bielsku), 4) mikołowski (w Mikołowie), i 5) królewsko-hucki (w Królewskiej-Hucie).

W skład wymienionych rejonów wchodzą wszystkie państwowe i komunalne zakłady średnie ogólnokształcące, seminarja nauczycielskie i średnie szkoły zawodowe z następujących miejscowości:

1. **Rejon Katowice — 19. maja b. r.**
   a) Katowice,
   b) Siemianowice,
   c) Roździeń,
   d) Mysłowice,

2. **Rejon Tarnowskie-Góry — 21. maja b. r.**
 a) Tarnowskie-Góry,
 b) Szarlej,
 c) Lubliniec,

3. **Rejon Bielsko — 23. maja b. r.**
 a) Bielsko,
 b) Cieszyn,

4. **Rejon Mikołów — 17. maja b. r.**
 a) Mikołów,
 b) Pszczyna,
 c) Rybnik,
 d) Żary,

5. **Rejon Królewska-Huta — 23. maja b. r.**
 a) Królewska-Huta,
 b) Ruda,
 c) Nowy Bytom,

Dla zakładów żeńskich:

1. **Rejon Katowice — 21. maja b. r.**
 a) Katowice,
 b) Cieszyn,
 c) Mysłowice,

2. **Rejon Królewska-Huta — 17. maja b. r.**
 a) Królewska-Huta,
 b) Tarnowskie Góry,
 c) Mikołów,
 d) Nowa Wieś.

Kierownikami rejonowych zawodów międzyszkolnych mianuję:

a) **w Katowicach** p. Alfreda Hamburgera, nauczyciela wych. fiz. państwowego gimnazjum klasycznego w Katowicach,

b) **w Tarnowskich-Górach** p. Władysława Babireckiego, nauczyciela wych. fiz. z państwowego seminarjum nauczycielskiego w Tarnowskich-Górach,

c) **w Bielsku** p. Henryka Boryczkę, nauczyciela wych. fiz. z gimnazjum polskiego w Bielsku,

d) **w Mikołowie** p. Romana Witka, nauczyciela wych. fiz. z gimnazjum w Mikołowie,

e) **w Królewskiej-Hucie** p. Markowskiego Włodzimierza, nauczyciela wych. fiz. z gimnazjum matem.-przyrodn. w Król.-Hucie,

f) **w Katowicach** p. Bałabanówną Zofję, nauczycielkę wych. fiz. z miejskiego gimnazjum żeńskiego w Katowicach,

g) **w Królewskiej-Hucie** p. Peterówną Helenę, nauczycielkę wych. fiz. z miejskiego gimnazjum żeńskiego w Król.-Hucie,

V. Na sędziów gier w czasie rejonowych zawodów międzyszkolnych wyznaczam:

Zakłady męskie:

1. **dla Katowic** p. Hajkowskiego Józefa, nauczyciela wych. fiz. z gimnazjum matem.-przyrodn. w Królewskiej-Hucie i p. Szymońskiego Władysława, nauczyciela wych. fiz. państwowego gimnazjum w Królewskiej-Hucie,
2. **dla Tarnowskich-Gór** p. Włodzimierza Markowskiego, nauczyciela wych. fiz. z gimnazjum mat.-przyrodn. w Królewskiej-Hucie i p. Alfreda Hamburgera, nauczyciela wych. fiz. z państwowego gimnazjum klasycznego w Katowicach,
3. **dla Bielska** p. Karola Golę, nauczyciela wych. fiz. z seminarjum w Pszczynie i p. Marjana Kulika, nauczyciela wych. fiz. z seminarjum w Mysłowicach,
4. **dla Mikołowa** p. Henryka Boryczkę, nauczyciela wych. fiz. z gimnazjum w Bielsku i p. Jana Musioła nauczyciela wych. fiz. z komunalnego gimnazjum w Szarleju,
5. **dla Królewskiej-Huty** p. Władysława Babireckiego, nauczyciela wych. fiz. w Tarn.-Górach i p. Zygmunta Bętkowskiego, nauczyciela wych. fiz. z gimnazjum w Mysłowicach.

Zakłady żeńskie:

1. **dla Katowic** p. Krasińską Zofję, nauczycielkę wych. fiz. z seminarjum w Nowej-Wsi i p. Helenę Peterówną, nauczycielkę wych. fiz. z miejskiego gimnazjum żeńskiego w Królewskiej Hucie.
2. **dla Królewskiej Huty** p. Ludmiłę Tomkiewiczówną nauczycielkę wychowania fiz. z seminarjum żeńskiego w Mysłowicach i p. Zofję Sikorzankę nauczycielkę wych. fiz. z miejskiego gimnazjum żeńskiego w Katowicach.

Pozatem każdy rejonowy kierownik zawodów międzyszkolnych będzie miał możność w razie braku sędziego do pewnej gry skorzystać z obecności tych nauczycieli (lek) wychowania fizycznego, którzy będą obecni z swoją młodzieżą na zawodach.

VI. Centralne zawody finałowe odbędą się pod kierownictwem wizytatora higjeny i wychowania fizycznego p. Dra Tytusa Zajączkowskiego, którego zastępcą będzie p. Mgr. Tadeusz Len referendarz tut. Urzędu.

W finałowych zawodach wezmą udział mistrzowskie drużyny męskie i żeńskie z poszczególnych rejonów we wszystkich grach sportowych, wielobojach, oraz biegach.

Zawody finałowe dla zakładów męskich i żeńskich odbędą się w podanym powyżej terminie z tem, że szczegółowe wskazówki dotyczące wyczerpania programu i ściśle określenie czasu dla poszczególnych konkurencyj, poda się do wiadomości zakładów osobnym okólnikiem po nadesłaniu sprawozdania z zawodów rejonowych. **które bezwarunkowo i nieprzekraczalnie mają kierownicy**

rejonów przedłożyć Wydziałowi Oświecenia Publicznego najpóźniej do dnia 26 maja b. r. włącznie.

VII. **Wskazówki:**

W szczegółach zastosują się Dyrekcje i nauczyciele wychowania fizycznego do następujących norm i wskazówek:

1) w zawodach rejonowych muszą wziąść udział wszystkie zakłady bez wyjątku, co Wydział Oświecenia Publicznego podkreśla z naciskiem, gdyż w ubiegłym roku dwa zakłady szkolne nie zastosowały się do powyższego rozporządzenia.

2) wiek uczestników zawodów nie może być niższy niż 16 lat, zawodniczki zaś muszą mieć 15 lat życia.

3) lekarze szkolni wydadzą opinję co do sprawności fizycznej uczestników w zawodach i usuną tą młodzież, któraby mogła ponieść szkodę na zdrowiu.

4) imienny wykaz uczniów i uczennic, biorących udział w rozgrywkach lub wieloboiach, z podaniem nazwiska nauczyciela, nauczycielki wychowania fizycznego należy przedłożyć w dniu zawodów rejonowych odnośnemu kierownikowi zawodów.

5) dozór nad uczniami i uczennicami w czasie zawodów rejonowych i centralnych sprawuje nauczyciel (ka) wychowania fizycznego tegoż zakładu.

6) zawody rejonowe rozpoczną się bez względu na pogodę dla uczniów i uczennic w oznaczonych dniach o godzinie 8-mej rano na boiskach gdzie następnie kierownicy zawodów udzielą wyczerpujących informacyj dotyczącym nauczycielom (kom) wychowania fizycznego.

7) w każdym rejonie zawody zostaną ukończone w jednym dniu.

8) drużyny stające do zawodów grają bez przerwy.

O zdobyciu nagrody rozstrzyga największa ilość osiągniętych punktów w grach, oraz w pięcioboju dla uczniów i w trójboju dla uczennic w czasie zawodów finałowych.

9) w czasie zawodów obowiązuje strój dla uczniów i uczennic według okólnika Wydziału Oświecenia Publicznego L. 40530 z dnia 19. grudnia 1927 r. (Dz. U. W. O. P. Nr. 2 z dnia 1. lutego 1928 pkt. 12—13).

10) w zawodach międzyszkolnych nie weźmie udziału taka młodzież, która kończy naukę w bieżącym roku szkolnym.

VIII. **Pomoc sanitarna.**

Pomoc sanitarną na rejonowych zawodach międzyszkolnych zorganizują następujące lekarze szkolni:

d l a   u c z n i ó w:

1) **w Katowicach:** p. Dr. Stanisław Hilewicz, lekarz szkolny gimn. klasycznego w Katowicach.

2) **w Tarn. Górach:** p. Dr. Konachiewicz Longin, lekarz szkolny seminarjum i gimnazjum w Tarn. Górach.
3) **w Bielsku:** p. Dr. Wałach Józef, lekarz szkolny szkoły przemysłowej w Bielsku.
4) **w Mikołowie:** p. Dr. Adamczewski Stefan, lekarz szkolny gimnazjum w Mikołowie.
5) **w Królewskiej Hucie:** p. Dr. Zawadzki lekarz szkolny gimnazjum klasycznego w Król. Hucie.

dla uczennic:

1) **w Katowicach:** p. Dr. Zeltenreichowa Jadwiga, lekarz szkolny seminarjum żeńskiego w Mysłowicach.
2. **w Królewskiej Hucie:** P. Dr. Hankowa, lekarz szkolny gimnazjum żeńskiego w Królewskiej Hucie.

IX. **Koszta podróży i djety:**

1) Wyżej wymienieni zamiejscowi kierownicy rejonów, sędziowie, lekarze szkolni, oraz nauczyciele w. f. — kierownicy drużyn, otrzymują zwrot kosztów podróży i djet, za przyjazd i uczestniczenie w zawodach rejonowych i centralnych w wysokości przewidzianej przepisami.

2) zasadniczo koszta podróży drużyn, wyjeżdżających na rozgrywki eliminacyjne (rejonowe) i finałowe pokryją zakłady szkolne z funduszów gier i zabaw. Gdyby zakłady nie mogły ponieść tego wydatku, należy po porozumieniu się z nauczycielem wychowania fizycznego zwrócić się pisemnie do Wydziału Oświecenia Publicznego o udzielenie subwencji na: pokrycie kosztów podróży dla uczestników zawodów i na jednorazowy posiłek w wysokości 2,— zł od ucznia, **a to najpóźniej do 14 maja b. r. włącznie,** ponieważ poźniejsze zapotrzebowania nie będą uwzględniane.

W wspomnianem piśmie należy wyszczególnić cenę biletu w jedną stronę, ogólną liczbę uczestników zawodów i zestawienie sumaryczne kosztów. Zaznaczam, że Powiatowe Komendy P. W. udzielać będą Dyrekcjom zainteresowanych szkół upoważnienia do korzystania z 50% zniżek kolejowych dla każdorazowej reprezentacji szkolnej.

X. W związku z tem zaznajomią Dyrekcje w pierwszym rzędzie z treścią powyższego okólnika nauczycieli wychowania fizycznego i lekarzy szkolnych, poczem zastosują się ściśle do podanych wskazań i terminów.

Za Wojewodę:
Dr. Ręgorowicz m. p.
Naczelnik Wydziału:

65.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publiczenego
L. O. P. I-888/1.

OKÓLNIK Nr. 19.

W sprawie Stowarzyszenia „Macierz Szkolna w Gdańsku".

Macierz Szkolna w Gdańsku, jak to wynika ze sprawozdania za rok 1929, utrzymuje ze składek społeczeństwa — 10 ochronek, prywatną szkołę powszechną dla dzieci obywateli polskich, gimnazjum, szkołę handlową, szwalnię i kilimkarnię, a nadto wspiera ona materjalnie dzieci biedne obywateli gdańskich, narodow. polskiej.

Do zakładów utrzymywanych przez Macierz Szkolną uczęszcza około 1000 dzieci. Jest to dorobek kilkuletniej pracy na niwie oświaty i kultury polskiej w Gdańsku, którą Zarząd Macierzy poszczycić się może.

Praca jednak Macierzy jeszcze nieskończona, ponieważ przeszło 1100 dzieci polskich obywateli gdańskich, uczęszcza do szkół niemieckich, z braku miejsca w szkołach polskich Macierzy.

Ze względu na doniosłość pracy Macierzy Szkolnej w Gdańsku apeluję do nauczycielstwa podległych mi szkół, aby:

1) popierało i rozpowszechniało wydawnictwa Macierzy Szkolnej w Gdańsku: (serja I. „Pamiątki polskie w Gdańsku", serja II. „Nasz Bałtyk". Każda serja obejmuje 20 kart z objaśnieniami — cena serji 3 zł, albumiki 4 zł.);
2) zapisywało się pojedynczo i zbiorowo na członków Macierzy Szkolnej w Gdańsku.

Składka członka zwyczajnego wynosi miesięcznie 1 zł, wspierającego 0,50 zł..

Adresować należy: Macierz Szkolna Gdańsk — Am Oliwaertor 2—4. Gmach Dyrekcji P. K. O. (Konto P. K. O. Nr. 170 040).

Katowice, dnia 2. IV. 1930 r.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz,**
Naczelnik Wydziału:

66.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.
L. O. P. I-1739.

OKÓLNIK Nr. 32.

P. T. Inspektorów Szkolnych, Dyrekcyj Państwowych Szkół średnich ogólnokształcących, Zawodowych i Seminarjów Nauczycielskich w Województwie Śląskim

w sprawie nowoobowiązujących przepisów przy staraniu się o przydział do „Cieszynianki".

Podaję do wiadomości, przepisy w sprawie przyjmowania kuracjuszy do Domu Wypoczynkowego „Cieszynianka" w Zakopa-

nem, zatwierdzone uchwałą Śląskiej Rady Wojewódzkiej z dnia 3. kwietnia 1930 r.:

Katowice, dnia 1. maja 1930.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz,**
Naczelnik Wydziału:

PRZEPISY

w sprawie przyjmowania kuracjuszy do Domu Wypoczynkowego „Cieszynianka“ w Zakopanem.

§ 1.

Dom Wypoczynkowy „Cieszynianka“ w Zakopanem przeznaczony jest na pobyt potrzebujących leczenia klimatycznego urzędników oraz ich rodzin opłacanych:

a) ze Skarbu Śląskiego,

b) z budżetu Władz Centralnych.

W razie dostatecznej ilości wolnych miejsc może Wydział Prezydjalny Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego skierować na pobyt do Domu Wypoczynkowego również inne osoby.

§ 2.

Pierwszeństwo przy otrzymaniu przydziału posiadają urzędnicy i członkowie ich rodzin, płatni ze Skarbu Śląskiego. Uwzględnienie urzędników płatnych z budżetu Władz Centralnych nastąpi w miarę pozostających do dyspozycji wolnych miejsc.

§ 3.

Ubiegający się o przyjęcie do „Cieszynianki“ winni wnieść podanie do Wydziału Prezydjalnego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego dołączając:

a) świadectwo lekarza Państwowej Pomocy Lekarskiej, stwierdzające chorobę wymagającą leczenia klimatycznego,

b) świadectwo lekarza powiatowego, stwierdzające brak gruźlicy, niebezpiecznej dla otoczenia.

§ 4.

Przydział miejsc i pokoi w „Cieszyniance“ przysługuje Wydziałowi Prezydjalnemu, który może cofnąć przydział na wniosek lekarza zakładowego bez podania kuracjuszowi powodów.

§ 5.

Przydział do „Cieszynianki“ następuje zasadniczo na przeciąg 4 tygodni, po stwierdzeniu przysługującego petentowi urlopu dla poratowania zdrowia względnie urlopu wypoczynkowego, udzielonego mu przez władzę przełożoną. Przedłużenie pobytu może nastąpić na podstawie świadectwa lekarza zakładowego, zatwierdzonego przez lekarza powiatowego w Zakopanem oraz Wydziału Zdrowia Publicznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

§ 6.

Dzieci od lat 5-ciu mogą być przekazane na tych samych warunkach, jednakże tylko w miarę wolnych miejsc.

§ 7.

Opłatę za utrzymanie w „Cieszyniance“ dla przekazanych do leczenia klimatycznego przez Państwową Pomoc Lekarską normuje taksa ustalona przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, według której przekazani chorzy urzędnicy, opłacani z Skarbu Śląskiego, uiszczają na miejscu 25% należytości, dalsze zaś 75% kosztów leczenia ponosi Państwowa Pomoc Lekarska. W wypadkach zasługujących na uwzględnienie może jednak Wydział Prezydjalny Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego zwolnić wspomnianych urzędników całkowicie od płacenia 25% należytości. Pełną taksę opłacają natomiast urzędnicy płatni z budżetu Władz Centralnych. Taksamo pełną taksę opłacają zasadniczo inne osoby przekazane do „Cieszynianki“ przez Wydział Prezydjalny Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego nieposiadające świadectw lekarskich, dzieci zaś tych osób do 14 roku życia połowę oznaczonej taksy. W wypadkach wyjątkowych taksa ta może być obniżona do 6.— zł dziennie.

§ 8.

Zarząd i nadzorowanie zakładu podlega Wydziałowi i Prezydjalnemu Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego. Za kierownictwo i administrację zakładu odpowiedzialny jest przed powyższym Wydziałem kierownik Zakładu.

Kierownik prowadzi administrację Zakładu w granicach preliminarza ustalonego przez Śląski Urząd Wojewódzki i jest zarazem bezpośrednim przełożonym służby zakładowej, przyjmowanej i zwalnianej według jego uznania.

Personel Zakładu przyjmowany ma być na podstawie umowy prawno-prywatnej.

§ 9.

Wydziałowi Prezydjalnemu Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego podlega bezpośrednio ordynujący tam lekarz zakładowy, do którego obowiązków należy opieka lekarska nad wszystkiemi kuracjuszami, czuwanie nad wydanemi przepisami i regulaminem, z głosem doradczym w wszystkich sprawach dotyczących „Cieszynianki".

§ 10.

Do kompetencji Wydziału Prezydjalnego należy ponadto przyjmowanie i oddalenie — prócz lekarza zakładowego — kierownika zakładu oraz pielęgniarki chorych.

Dom Wypoczynkowy „Cieszynianka" utrzymuje się z opłat pobranych od kuracjuszy państwowej pomocy lekarskiej oraz z dotacji Skarbu Śląskiego.

§ 11.

Z dniem zamieszkania w „Cieszyniance" obowiązani są kuracjusze pod rygorem cofnięcia przydziału do stosowania się i bezwzględnej uległości przepisom regulaminu wewnętrznego, ustalonego przez Wydział Prezydjalny Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

§ 12.

Z chwilą wejścia w życie niniejszych przepisów przestają obowiązywać dotychczasowe postanowienia o przyjmowaniu kuracjuszy do „Cieszynianki" (L. Prez. 322/97 z 1. II. 1928).

67.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.

Liczba: OP. I-1162/2. Katowice, dnia 14 kwietnia 1930 r.

Do

Wszystkich Dyrekcyj państwowych, komunalnych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nau-

czycielskich, średnich szkół zawodowych, Powiatowych Urzędów Szkolnych i Rad Szkolnych Powiatowych, oraz kierownictw szkół dokształcających w Województwie Śl.

w sprawie komunikatu o powołaniu na ćwiczenia wojskowe w b. r. oficerów (podchorążych) rezerwy.

W ślad za tut. okólnikiem Nr. 22, z dnia 9. kwietnia b. r. podaję do wiadomości szczegółowe ogłoszenie o powołaniu w b. r. na ćwiczenia wojskowe oficerów (podchorążych) rezerwy, z uwzględnieniem poszczególnych turnusów ćwiczeń jak następuje:

OGŁOSZENIE

o powołaniu na ustawowe ćwiczenia zwyczajne oficerów i podchorążych rezerwy w roku 1930.

I. Na podstawie rozp. Ministra Spraw Wojskowych L. 500 z dnia 28. III. 1930 wydanego na mocy art. 77 Ustawy o powsz. obow. wojsk. (Dz. Ust. R. P. Nr. 46) 28 poz. 458) zostają powołani w roku bieżącym na 4-ro, 6-cio i 8-mio tygodniowe ćwiczenia zwyczajne na całym obszarze Rzeczypospolitej w korpusach osobowych;

piechoty z czołgami, kawalerji, artylerji, aeronautyki, inżynierji i saperów, łączności, samochodów, żandarmerji, uzbrojenia, sanitarnych (tylko lekarzy med. i wet.), marynarki wojennej.

II. a) **na 4-ro tygodniowe ćwiczenia rezerwy.**

Podoficerów, st. szeregowców i szeregowców (rezerwy, — bez względu na rocznik z cenzusem wykształcenia 6 do 8 klas szkoły średniej (bez matury), absolwentów szkół podchorążych rezerwy, nie posiadających tytułu podchorążych rezerwy.

b) **na 6-cio tygodniowe ćwiczenia rezerwy;**
Oficerów rezerwy.

1) Tych z roczników 1903 do 1892, którzy będąc powołani w roku ubiegłym, nie odbyli ćwiczeń z jakichkolwiek powodów (np. wskutek choroby, odroczenia ćwiczeń, przebywania zagranicą, etc.)

2) Wszystkich oficerów rezerwy, bez względu na ilość poprzednio już odbytych ćwiczeń.

a) do rocznika 1904 (zasadniczo 1-ćwiczenie),

b) do roczników 1900, 1899, 1897, 1896 i 1894 zasadniczo 3-cie ćwiczenie).

3) do roczników 1902, 1901, 1898, 1895 i 1893, którzy w ubiegłym roku odbyli dopiero pierwsze ćwiczenie, jako nowo-mianowani popr. rez. i nowoprzyjęci z byłych armji zaborczych lub z powodu odroczeń.

4) Wszystkich nowo-mianowanych ppor. rez. i ewent. nowoprzyjętych do W. P. oficerów rezerwy z byłych armij zaborczych, a należących do roczników 1904 do 1894.

5) Oficerów rezerwy marynarki wojennej z roczników 1892 do 1903, którzy dotychczas ćwiczeń, nie odbyli, t. j. których nie powołano w latach ubiegłych, lub którzy uzyskali odroczenie ćwiczeń z jakichkolwiek powodów.

Podchorążych rezerwy.

1) wszystkich, którzy ukończyli szkoły podchorążych rezerwy w roku 1928, względnie w lotnictwie i balonach w roku 1929.

2) wszystkich, którzy w roku 1929 r. z jakichkolwiek przyczyn ćwiczeń nie odbyli.

3) wszystkich podchorążych rezerwy, którzy — posiadając jedno ćwiczenie rez. — nie zostali dotychczas zakwalifikowani na ppor. rez.

4) podchorążych rezerwy marynarki wojennej — należących do roczników od 1899 do 1903.

Uwaga: Powołaniu na ćwiczenia w br. podlegają również podchorążowie rez. reklamowani na 12 miesięcy, za wyjątkiem funkcjonarjuszy policji państw. i Wojew. Śl., którzy zostaną powołani tylko w wypadku złożenia przez nich podań o powołanie na ćwiczenia rez. dla uzyskania warunków do nominacji na podporuczników rezerwy.

III. ćwiczenia na terenie OK. Nr. V odbędą się w następujących terminach:

1) piechota:

a) dla oficerów rezerwy — 3 turnusy:

I-szy od 30/VI. do 9/VIII.
II-gi od 11/VIII. do 20/IX.
III-ci od 29/IX. do 8. XI.
Ponadto oficerowie rez. wyznaczeni imiennie na specjalne kursa w terminach wskazanych im w kartach powołania.

b) dla podchorążych rez. — 4 turnusy.

I-szy od 19/V. do 28/VI.
II-gi od 30/VI. do 9/VIII.
III-ci od 11/VIII. do 20/IX.
IV.-ty od 29/IX. do 8/XI.

2) czołgi:

tak dla oficerów rez. jak i pch. rez. — 1 turnus:
od dnia 16/VI. do 26/VII.

3) **Kawalerja:**

tak dla oficerów rezerwy jak i pchor. rez. — 3 turnusy:

I-szy od 19/V. do 28/VI.
II-gi od 30/VI. do 9/VIII.
III-ci od 11/VIII. do 20/IX.

Ponadto oficerowie rez. wyznaczeni imiennie na specjalne kursa, w terminach wskazanych im w kartkach powołania.

4) **artylerja:**

tak dla oficerów rez. jak i pchor. rez. — 2 turnusy:

I-szy od 12/V. do 21/VI.
II-gi od 30/VI. do 9/VIII.

Ponadto oficerowie rezerwy wyznaczeni imiennie na specjalne kursa, w terminach wskazanych im w kartach powołania.

5) **aeronautyka:**

tak dla oficerów rez. jak i pchor. rez. — 2 turnusy:

I-szy od 10/VI. do 21/VII.
II-gi od 15/IX. do 25/X.

6) **saperzy:**

a) **dla oficerów rezerwy — 3 turnusy:**

I-szy od 19/V. do 28/VI.
II-gi od 7/VII. do 16/VIII.
III-ci od 18/VIII. do 27/IX.

b) **dla podchorążych rez. — 2 turnusy:**

I-szy od 19/V. do 28/VI.
II-gi od 7/VII. do 16/VIII.

Ponadto oficerowie rezerwy wyznaczeni imiennie na specjalne szkoły i kursa, w terminach wyznaczonych w kartach powołania.

7) **łączność:**

tak dla oficerów rez. jak i pchor. rez. — 2 turnusy:

I-szy od 10/VI. do 21/VII.
II-gi od 11/VIII. do 20/IX.

Ponadto oficerowie rezerwy wyznaczeni imiennie na specjalne kursa w terminach wskazanych im w kartach powołania.

8) **samochody:**

dla **oficerów rezerwy — 3 turnusy:**

I-szy od 10/VI. do 21/VII.
II-gi od 28/VII. do 6/IX.
III-ci od 15/IX. do 25/X.

Ponadto oficerowie rezerwy wyznaczeni imiennie na specjalne szkoły i kursa, w terminach wyznaczonych w kartach powołania.

9) **żandarmerja:**

dla oficerów rezerwy — 1 turnus.

od dnia 11/VIII. do 20/IX.

Ponadto oficerowie rezerwy wyznaczeni imiennie na specjalne kursa, w terminach wskazanych im w kartach powołania.

10. uzbrojenie:
dla oficerów rez. — 1 turnus.
od dnia 7/VII do 15/VIII.

11) sł. zdrowia:

a) **tak dla oficerów rez. lek. med. jak i pchor. rez. lek. med. — 3 turnusy.**
I-szy od 25/IV. do 5/VI.
II-gi od 2/VI. do 12/VII.
III-ci od 4/VIII. do 13/IX.

b) **ponadto tylko dla oficerów rez. lek. med. — 4 turnusy:**
I-szy od 1/X. do 8/XI. 1930
II-gi od 14/XI. do 23/XII. 1930.
III-ci od 3/I. do 13/II. 1931.
IV-ty od 20/II. do 31/III. 1931.
Oprócz tego zostaną powołani przez MSWojsk. w koniecznej ilości oficerowie rez. — aptekarze, — w terminach wskazanych im w kartach powołania.

c) **dla oficerów rez. lek. wet. — 2 turnusy:**
1-szy od 16/VI. do 26/VII.
II-gi od 21/VII. do 30/VIII.

12) marynarka wojenna:
dla podchorążych rez. — 2 turnusy:
I-szy od 2/VI. do 12/VII.
II-gi od 4/VIII. do 13/IX.

Ponadto oficerowie rez. maryn. woj. wyznaczonej imiennie przez Kier. Mar. Woj. w terminach wskazanych im w kartach powołania.

IV. Oprócz wyszczególnionych już w zał. Nr. 1 do rozp. DOK. V. Ldz. 35442/Og. Uzup. z dnia 10./III br. (rozdział II, pkt. 1. do 3) kategoryj oficerów (podchorążych) rezerwy — **nie będą powołani w br. na ćwiczenia rez.:**

a) oficerowie (pchor.) rez. — akademicy, pobierający wojskowe stypendja, aż do czasu całkowitego ukończenia przez nich studjów;

b) ponadto na podstawie wniosków poszczególnych Dyr. Okr. Kol. Państw. — otrzymają automatycznie z urzędu odroczenia ćwiczeń do roku następnego oficerowie (pchor.) rez., kandydaci do służby kolejowej, kształcący się na kursach służby eksploatacyjnej i taryfowo-handlowej przy Dyr. Okr. Kol. P. w Warszawie, Lwowie i Gdańsku.

c) oficerowie (podchor.) rez. przebywający legalnie zagranicą tj. za uprzedniem zezwoleniem władz wojsk.

Za Wojewodę:
Dr. Ernest Farnik m. p.
w z. Naczelnika Wydziału.

68.

Ministerstwo Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.

W sprawie wynagrodzenia lekarzy i dentystów w państwowych szkołach zawodowych.

Wyjaśniam, iż kontraktowym lekarzom i dentystom szkolnym w państwowych szkołach zawodowych należy za liczbę uczniów nie dochodzącą do normy 20, względnie 30 (okólnik z dnia 17/XII. 1926 r. Nr. O. Prez. 12580/26 Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1 poz. 14 ex 1927), licząc jedną godzinę pracy.

Nr. III. A. 11041/29.

Warszawa, dnia 28 stycznia 1930 roku.

Za Ministra:
(—) **M. Jarniński,**
Dyrektor Departamentu.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.

Liczba O. P. VI-112. Katowice, dnia 24. lutego 1930 r.

Wydział Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości wyjaśnienie Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie wynagrodzenia lekarzy i dentystów w szkołach zawodowych jako podstawy przy obliczeniu należności również na obszarze Województwa Śląskiego.

Za Wojewodę:
Dr. Tytus Zajączkowski
w z. Naczelnika Wydziału.

69.

WIADOMOŚCI OSOBISTE.

Teofil Skrzypek, nauczyciel szkoły ćwiczeń Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego w Bobrku został mianowany prowizorycznym inspektorem szkolnym w okręgu powiatowym Katowice II (Nr. II. 31396/29 z 28. II. 1930 r.).

70.

ORGANIZACJA SZKÓŁ.

I. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządzeniem z dnia 12 marca 1930 r. Nr. II. 4840/30, przelało niepełne prawa gimnazjów państwowych z zastrzeżeniem, nadane gimnazjum męskiemu pod wezwaniem św. Kazimierza — Kazimierza Kulwiecia w Warszawie na okres drugiego półrocza roku szkolnego 1929/30, na gimnazjum męskie pod wezw. św. Kazimierza — Stowarzyszenia Oświatowego „Unija“ w Warszawie.

II. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządzeniem z dnia 24 marca 1930 r. Nr. II. 6868/30 uznał gimna-

zjum koedukacyjne Towarzystwa Szkoły Średniej w Stołpcach z dniem 18 marca 1930 r. za szkołę państwową i nadał jej nazwę: „Państwowe Gimnazjum w Stołpcach".

III. Minister W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 27 marca 1930 r. Nr. II. 6199/30 uznał gimnazjum koedukacyjne Wydziału Powiatowego Sejmiku im. Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego w Ostrowie Mazowieckiej z dniem 15 marca 1930 r. za szkołę państwową i nadał jej nazwę: „Państwowe Gimnazjum im. Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego w Ostrowie Mazowieckiej".

SZKOŁY DOKSZTAŁCAJĄCE ZAWODOWE w r. szk. 1929/30.

I. PUBLICZNE SZKOŁY DOKSZTAŁCAJĄCE ZAWODOWE.

Wykaz miejscowości, w których są szkoły.

Województwo Śląskie.

1. Bielsko
2. Bieruń Stary
3. Cieszyn
4. Chorzów
5. Chropaczów
6. Chybie
7. Czechowice
8. Jaworze
9. Katowice
10. Kochłowice
11. Królewska Huta
12. Lipiny
13. Lubliniec
14. Łagiewniki
15. Michałkowice
16. Mikołów
17. Mysłowice
18. Mała Dąbrówka
19. Niedobczyce
20. Nowa Wieś
21. Orzegów
22. Pszczyna
23. Radzionków
24. Roździeń
25. Ruda
26. Rybnik
27. Rydułtowy
28. Szarlej
29. Siemianowice
30. Szopienice
31. Świętochłowice
32. Skoczów
33. Strumień
34. Tarnowskie Góry
35. Ustroń
36. Wełnowiec
37. Wielkie Hajduki
38. Wodzisław
39. Żory

II. PRYWATNE SZKOŁY DOKSZTAŁCAJĄCE ZAWODOWE.

Wykaz szkół, którym przyznane zostały uprawnienia szkół publicznych.

L. p.	Województwo	Nazwa miejscowości	Nazwa szczegółowa	męska żeńska koedukacyjna
1	**Śląskie**	Nowy Bytom	Szk. Dokszt. Zaw. Sp. Akc. Huty Pokoju	
		Hajduki Wielkie	Szk. Dokszt. Zaw. Huty Bismarka	
		Chorzów	Szk. Dokształc. Zaw. przy Państw. Fabr. Zw. Azotowych	
		Zgoda	Szk. Dokszt. Zaw. Huty Zgody.	

71.

KONKURSY.

Wydział Oświecenia Publicznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego ogłasza konkurs na posadę **dyrektora** państwowego gimnazjum mat.-przyrodniczego w **Królewskiej Hucie.**

Kandydaci odpowiadający warunkom przewidzianym ust. 2, art. 12 ustawy z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) winni wnosić podania z zachowaniem drogi służbowej do Wydziału Oświecenia Publicznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w nieprzekroczonym terminie do 30. czerwca br.

Do podania należy dołączyć:

1. dowody studjów,
2. dotychczasowy przebieg służby,
3. curriculum vitae.

Posada zostanie nadana z dniem 1 września 1930 r.

Wydział Oświecenia Publicznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego ogłasza konkurs na następujące posady **kierowników szkół powszechnych:**

8-kl. publicznej szkoły powszechnej żeńskiej I. w **Janowie** — kolonja Nikiszowiec — powiat katowicki. Odległość od stacji 3 km.

8-kl. szkoły powszechnej I w **Knurowie,** pow. rybnicki (stacja kolej., mieszkanie służbowe).

8-kl. szkoły powszechnej Nr. X w **Królewskiej Hucie,**

8-kl. szkoły powszechnej Nr. IV dla mniejszości język. niemieckiej w **Królewskiej Hucie.**

8-kl. publicznej szkoły powszechnej I im. Ks. Ficka w **Wielkich Piekarach.** (Mieszk. służbowe, przystanek tramwajowy przy szkole).

7-kl. szkoły powszechnej w **Gaszowicach** — powiat Rybnik (mieszkanie służbowe).

6-kl. szkoły powszechnej w **Kozłowej Górze,** powiat Tarnowskie Góry (mieszkanie służbowe i ogród).

5-kl. szkoły powszechnej w **Zebrzydowicach,** powiat Rybnik (mieszkanie służbowe i ogród).

4-kl. publicznej szkoły powszechnej III w **Brzezince,** powiat katowicki, (mieszkanie służbowe, ogród, stacja kolejowa).

3-kl. publicznej szkoły powszechnej w **Chudowie** w powiecie rybnickim (3 km od stacji kolejowej, mieszkanie służbowe i ogród).

2-kl. szkoły powszechnej w **Kłokocinie,** powiat rybnicki (mieszkanie służbowe i ogród).

1-kl. szkoły powszechnej w **Łazach,** pow. Lubliniec (mieszkanie służb.).

Podania należycie udokumentowane wnosić należy drogą służbową do Wydziału Oświecenia Publicznego **do dnia 15. czerwca 1930 r.**

Posady nauczycieli w szkołach średnich.

W Państwowem Seminarjum Nauczycielskim Żeńskiem w **Cieszynie** jest wolna posada **nauczyciela religji augsburgsko-ewangelickiej.** Kandy-

Jaci posiadający przepisane kwalifikacje winni wnosić podania do Wydziału Oświecenia Publicznego — do dnia 15 lipca 1930 r.

Posada zostanie nadaną z dniem 1-go września 1930 r.

Rada Szkolna Powiatowa w Bielsku ogłasza konkurs na stanowisko nauczyciela kierującego 1 kl. publicznej szkoły powszechnej w **Bąkowie-Rychuldzie.**

Podania należycie udokumentowane należy wnosić w drodze służbowej do Rady Szkolnej Powiatowej Zamiejskiej w Bielsku w terminie 6-cio tygodniowym od daty niniejszego dziennika.

Prywatne ewangelickie seminarjum nauczycielskie z językiem wykładowym niemieckim z prawem publiczności w **Bielsku** ogłasza konkurs na posady nauczycielskie w roku szkolnym 1930/31, a mianowicie:

1 nauczyciela dla nauki języka polskiego i

1 nauczyciela dla nauki języka niemieckiego.

Posada jest w pierwszym roku prowizoryczna, może być jednak zamieniona na stalą, o ile petent odpowiada pod względem kwalifikacyj wymaganiom obowiązującym w państwowych seminarjach nauczycielskich. Prawa i obowiązki są te same co w seminarjach państwowych.

Uposażenie następuje według ugody na podstawie norm dla nauczycieli szkół państwowych.

W razie osiągnięcia posady stałej przysługuje petentowi prawo do wysługi emerytalnej analogicznie z ustawą o stosunkach służbowych nauczycieli szkół państwowych.

Warunki:

1. Obywatelstwo polskie.
2. Ukończone studja uniwersyteckie i ustawowa pełna kwalifikacja.
3. Wiek poniżej lat 40.
4. Religja ewangelicka.

Podania należycie udokumentowane należy wnosić do Dyrekcji Seminarjum do dnia **15-go czerwca 1930 r.**

72.

WYDAWNICTWA

W sprawie wydawnictw i środków naukowych zatwierdzonych do użytku szkolnego.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdziło do użytku szkolnego następujące wydawnictwa i środki naukowe:

I. Podręczniki:

Chołoniewska K., Gospodarstwo domowe i kuchnia racjonalna. Podręcznik dla szkół i gospodyń. Warszawa, M. Arct, 1929 - dla szkół powszechnych i zawodowych żeńskich. (Nr. II. 284420/29):

Chwiałkowski Z., Algebra. Podręcznik na V kl. szkół średnich. (Wydanie uzupełnione w roku 1929). Warszawa, M. Arct — dla uczniów V klasy szkół średnich ogólnokształcących. (Nr. II. 17469/29);

Konopnicka M. i Noskowski Z., Śpiewnik dla dzieci. Układ na trzy i cztery głosy. K. Hławiczki. Warszawa, M. Arct, 1930 — dla wyższych oddziałów szkoły powszechnej, dla niższego gimnazjum oraz seminarjów naucycielskich. (Nr. II. 30617/29);

Szkółka dla młodzieży. Cz. II. Lwów, Zakład Nar. im. Ossolińskich, 1929 — dla uczniów II oddziału szkół powszechnych. (Nr. II. 25026/29);

Zasady pisowni polskiej ze słowniczkiem z podziałem na zgłoski. Wyd. 2. Warszawa, M. Arct, 1929 — podręcznik pomocniczy dla uczniów szkół powszechnych i średnich ogólnokształcących. (Nr. II. 21526/29).

II. Wydania autorów:

Fredro A., Zemsta. Opracował J. N. Miller. Warszawa. Bibljoteka Polska — lektura podstawowa dla uczniów klasy V i VII szkół średnich ogólnokształcących oraz II i IV kursu seminarjów nauczycielskich. (Nr. II. 24290/29);

Krasiński Z., Nie-Boska Komedja. Opracował B. Suchodolski. Cz. I. Tekst. Cz. II: Objaśnienia i przypisy. Warszawa, Bibljoteka Polska — lektura podstawowa dla klasy VII—VIII szkół średnich ogólnokształcących oraz V kursu seminarjów nauczycielskich. (Nr. II. 22322/29);

Wyspiański St., Warszawianka. Oprac. J. Saloni. Cz. I: Tekst. Cz. II: Objaśnienia i przypisy. Warszawa, Bibljoteka Polska, 1929 — lektura uzupełniająca dla uczniów klasy VIII szkół średnich ogólnokształcących oraz IV kursu seminarjów nauczycielskich. (Nr. II. 27672/29).

III. Wydawnictwa pomocnicze.

Baden-Powell R., Wilczęta. Przeł. T. Strumiłło. II. Sprawności wilczęce. Poznań-Warszawa-Wilno, Ks. św. Wojciecha, 1928 — dla uczniów szkół wszelkich typów i do bibljotek szkolnych. (Nr. II. 5602/30):

Hełczyński J., Stawianie znaków przestankowych. Wskazówki praktyczne. Poradnik dla uczniów szkół średn. Lwów-Warszawa, Książnica-Atlas, 1929 — dla uczniów szkół średnich ogólnokształcących, (Nr. II. 27470/29):

Lirenka. Część III. Wybór pieśni dla młodzieży szkolnej w układzie na 2 głosy. Lwów, Pań. Wydawn. Książek Szkolnych, 1929 — dla wyższych oddziałów szkoły powsz. i niższego gimnazjum. (Nr. II. 473/30);

Nowowiejski F., Śpiewnik gwiazdkowy na chór mieszany a capella Warszawa, „Księgarnia Polska“ Tow. Polskiej Macierzy Szkolnej, 1929 — dla chórów mieszanych w szkołach średnich ogólnokształcących oraz seminarjach nauzycielskich. (Nr. II. 26374/29);

Okulicz St., Zbiór zadań algebraicznych w układzie metodycznym, Część I, Wyd. 10. Warszawa, M. Arct — dla nauczycieli. (Nr. II. 24689/29):

Ulanicka M., Zasady prowadzenia domu. Wyd. 2. Warszawa, M. Arct, 1929 — dla nauczycielek szkół zawodowych żeńskich. (Nr. II. 2169/29):

Żukowska H., Lirenka. Śpiewnik dla młodzieży szkolnej, zawierajacy pieśni w układzie na jeden głos. Część I. Stopień niższy. Lwów, Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, 1930 — dla niższych oddziałów szkoły powszechnej. (Nr. II. 564/30);

Żukowski O. M., 25 pieśni w układzie na 3 i 4 głosy równe (żeńskie lub męskie). Lwów. Pań. Wydawn. Książek Szkolnych, 1928 — dla wyższych oddziałów szkoły powszechnej oraz dla niższego gimnazjum. (Nr. II. 559/30).

IV. Książki do bibljotek:

Abżółtowski S., Lotnictwo w wojnie współczesnej. Warszawa. Nakł. Ligi Obrony Powietrznej Państwa — do bibljotek uczniowskich szkół średnich ogólnokształcących oraz technicznych. (Nr. II. 18183/28);

Bielecki J., Młodzież a reformy na wsi. Warszawa, Związek Rewiz. Spółdzielni Rolniczych 1930 — do bibljotek szkół powszechnych oraz seminarjów nauczycielskich. (Nr. II. 31329/29) ;

Błotnicki T., Zarys historji ubiorów z uwzględnieniem historji haftów i tkanin. Ilustr. według rysunków K. Puchały. Nakład. Drukarni Przemysłowej, 1930 — do bibljotek szkół wszelk. typów. (Nr. II. 2803/30):

Brückner A., Dzieje literatury polskiej. Szkic. Złoczów, W. Zuckerkandel, — do bibljotek szkolnych. (Nr. II. 7867/28):

Dyakowski B., O wulkanach i ich wybuchach. Poznań-Warszawa — Wilno, Ks. św. Wojciecha, 1928 — do bibljotek szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących i zawodowych. (Nr. II. 16924/28);

Grotowska H., Wzajemna zależność świata zwierzęcego i roślinnego. Poznań—Warszawa—Wilno. Księgarnia św. Wojciecha, 1928 — do bibljotek uczniowskich szkół powszechnych i średnich ogólnokształcących. (Nr. II. 9962/28);

Gumowski J., Kraków. Zeszyt I. (Teka z autolitografjami). Odbito w litografji Fr. Zielińskiego w Krakowie, 1929 — do bibljotek szkolnych. (Nr. II. 5380/30);

Jeżewski M. i Janik A., Radjoodbiorniki lampowe. Bibljoteka Radjowa Nr. 2. Warszawa, M. Arct, 1927;

Jeżewski M., Radjotelefonja i radjotelegrafja. Wyd. III. Bibljoteka Radjowa Nr. 1. Warszawa, M. Arct, 1927 — do bibljotek uczniowskich szkół średn. ogólnokształcących oraz technicznych. (Nr. II. 3342/28);

Karolec St., Chemiczne środki bojowe. Warszawa, wyd. Szkoły Gazowej, 1928 — do bibljotek szkół średnich ogólnokształcących, technicznych oraz seminarjów nauczycielskich. (Nr. II. 15593/28);

Ks. J. Makłowicz, O znaczeniu morza dla Polski. Poznań, nakł. autora, 1930 — do bibljotek uczniowskich szkół wszelkich typów. (Nr. II. 1667/30);

Mały atlas minerałów. Zeszyt I i II. Warszawa, M. Arct, 1928 — do bibljotek szkolnych. (Nr. II. 15412/28);

Pasek Jan Ch. z Gosławic, Pamiętniki. Z rękopisu wydał Jan Czubek. Wydanie zupełne. Kraków, Polska Akademja Umiejętności, 1929 — do bibljotek nauczycielskich szkół średnich ogólnokształcących. (Nr. II. 25111/29);

Rudzińska M., Roboty kobiece w szkole powszechnej. Podręcznik dla nauczycielki. Wyd. 2. Lwów, K. S. Jakubowski, 1929 — do bibljotek nauczycielskich szkół powszechnych. (Nr. II. 18379/29);

Słowacki J., Fantazy czyli Nowa Dejanira. Opracował St. Ko-

łaczkowski. Kraków, Krak. S-ka Wyd. „Bibljoteka Narodowa" — do bibljotek szkól średnich ogólnokształcących. (Nr. II. 1821/28);

Szajnocha K., Szkice historyczne. Tom III, IV, V, VII, VIII, IX, X, XI, XII. Złoczów, nkł. W. Zuckerkandla — do bibljotek szkolnych. (Nr. II. 1647/29);

Zagajewski K., Wskazówki metodyczne do nauki o handlu (dostosowane do podręcznika dr. Fr. Tomanka, „Handel towarowy i pieniężny", wyd. IV). Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas, 1929 — do bibljotek nauczycielskich szkół handlowych. (Nr. II. 6705/29);

Zakrzewski T., Ruch spółdzielczy we wsi estońskiej. Warszawa, Związek Rewiz. Spółdzielni Rolniczych, 1929 — do bibljotek nauczycielskich szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących i zawodowych oraz bibljotek uczniowskich seminarjów nauczyielskich. (Nr. II. 31329/29).

V. Środki naukowe.

Cybulski S., Bogowie i ludzie w sztuce greckiej i rzymskiej. Zeszyt II: Hera-Junów w sztuce. Zeszyt III: Atena-Minerwa w sztuce. Kraków, nakł. Salonu Malarzy Polskich, 1929 — dla szkół średnich ogólnokształcących przy nauce filologji klasycznej i historji. (Nr. 1226/30).

Wydział Oświecenia Publicznego zwraca uwagę Kierownictw szkół powszechnych na książki **Teresy Panieńskiej** p. t.:

1. „Polne kwiaty" poezje, 1928. Księgarnia Katolicka w Katowicach.
2. „O Kujawach i Inowrocławiu", Skład główny Stefan Knast, Księgarnia Inowrocław, które poleca do bibljotek szkolnych.

Wydawnictwo Prof. Dra Gustawa Taubenschlaga, polecone okólnikiem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 21 listopada 1924 r. Nr. A. O. 3274 (reskrypt Woj. Śl. z 3. grudnia 1924 r. L. Pr. 2685) p. t. **„Polskie prawo karno-administracyjne"** ukazało się obecnie w drugim zupełnie przerobionym wydaniu.

Praca ta obejmuje całokształt prawa karno-administracyjnego, materjalnego i formalnego i jest jedynem wydawnictwem, w którem, obok wyciągu odnośnych pozytywnych przepisów, w systematycznym układzie podano obszerne wyjaśnienie i komentarze praktyczne, uwzględniając między innemi też orzecznictwo oraz instrukcje, okólniki ministerjalne i wzory urzędowe poszczególnych decyzji. Rozwiązując cały szereg spornych zagadnień i wątpliwości ułatwia referentom karno-administracyjnym w starostwach rozstrzygnięcie zawiłych nieraz kwestyj zwłaszcza na tle kolizji z kodeksem karnym powszechnym i wyjaśnia zasady procesu karno-administracyjnego, w praktyce dotąd nieznane urzędnikom i nastręczające z tego powodu wiele trudności. Jako zbiór wyczerpujący przepisów karno-adm., książka będzie mogła oddać duże usługi organom policyjnym i gminnym, pozwalając im się zorjentować w ich atrybucjach karnych, przysługujących im często, przedewszystkiem w sprawach sanitarnych, drogowych, policji polnej i budowlanej.

Cena egzemplarza książki dla gmin Starostw i posterunków policyjnych etc. wynosi 12,— zł. (z zaliczeniem), przy zamówieniach zbiorowych ponad 10 egzemplarzy rabat 10%. Zamówienia kierować należy pod adresem: Sejmik Łódzki, Łódź, Piotrkowska 100.

W sprawie „Radjoamator Polski".

Nakładem „Wydawnictwa Radjowego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Chmielna 29, Konto P. K. O. 15850, wychodzi miesięcznik popularnotechniczny p. t. „Radjo-Amator Polski". Pismo to nadaje się do bibljotek szkolnych. (L. O. P. VII. 1630).

W sprawie wydawnictwa: Szteinbokówna E., Współpraca domu ze szkołą.

Ministerstwo zwraca uwagę dyrekcyj i kierowników szkół na broszurkę p. t. Szteinbokówna E., Współpraca domu ze szkołą. Lwów—Warszawa. Książnica — Atlas, 1930 — godną polecenia do bibljotek nauczycielskich szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących oraz seminarjów nauczycielskich ze względu na temat, żywo obchodzący wychowawców.

(Nr. II. 3842/30).

W sprawie wydawnictwa: Klemensiewicz Z., Dydaktyka nauki o języku ojczystym.

Ministerstwo zwraca uwagę dyrekcyj, kierowników i nauczycielstwa szkół średnich ogólnokształcących oraz seminarjów nauczycielskich na wydawnictwo p. t. Klemensiewicz Z., Dydaktyka nauki o języku ojczystym. Zasady i zagadnienia. Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas, 1929 r.

(Nr. II. 3926/29).

73.

KOMUNIKATY.

w sprawie wolnych stanowisk nauczycielskich w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących:

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ogłasza komunikat o wolnych stanowiskach w **gimnazjach państwowych:**

I. Nauczycieli języka polskiego:

Okrąg Szkolny Krakowski:

1) w Ostrowcu — męsk. (hum.);
2) w Sosnowcu — żeńsk. (hum.).

Okrąg Szkolny Lubelski:

3) w Chełmie — koed. (hum. mp.).

Okrąg Szkolny Lwowski:

4) w Brzeżanach utrakwist. — męsk. (n. kl.);
5) w Jarosławiu I. — męsk. (kl. d);
6) w Kołomyi (rusk.) — męsk. (kl. d);
7) w Łańcucie — męsk. koed. (hum.);
8) w Nisku — koed. (hum.);
9) w Rohatynie — koed. (hum.);

10) w Sanoku — męsk. (hum.);
11) w Tarnobrzegu — koed. (hum.);
12) w Tarnopolu I. — męsk. (kl. d);
13) w Tarnopolu II. — męsk. (n. kl.);
14) w Tarnopolu III. — męsk. (mp.);
15) w Trembowli — koed. (hum.);
16) w Złoczowie — koed. (hum.);

Okrąg Szkolny Łódzki:

17) w Pabjanicach — Śniadeckiego — żeńsk. (hum.);
18) w Kaliszu — Jagiellonki — męsk. (mp.);

Okrąg Szkolny Warszawski:

19) w Pułtusku — Potockiej — żeńsk. (hum.);
20) w Suwałkach — Brzostowskiego — męsk. (mp.);

Okrąg Szkolny Wileński:

21) w Słonimie — koed. (hum.);
22) w Święcianach — koed. (hum.);

II. Nauczycieli j. polskiego z historją Polski:

1) w Gródku Jagiellońskim — koed. (nkl.), potrzebna siła żeńska);
2) w Nisku — koed. (hum.);

III. Nauczyciela j. polskiego z łaciną i historją:

1) w Łunińcu — koed. (hum.);

IV. Nauczycieli języka łacińskiego:

1) w Tomaszowie Lub. — koed. (hum. mp.);
2) w Białej Podlaskiej — męsk. (hum.);

Okrąg Szkolny Lwowski:

3) w Brzeżanach utrakwist. — męsk. (nkl.);
4) w Brzozowie — koed. (hum.);
5) w Krośnie — męsk. (hum.);

Okrąg Szkolny Łódzki:

6) w Dmńskiej Woli — koed. (hum.);

Okrąg Szkolny Pomorski:

7) w Grudziądzu — męsk. (hum.);
8) w Świeciu — męsk. (hum.);
9) w Wąbrzeźnie — męsk. (hum.);

Okrąg Szkolny Warszawski:

10) w Białymstoku - Zygmunta Augusta — męsk. (hum.);
11) w Wołkowysku — koed. (hum.);
12) w Skierniewicach — męsk. (hum.);

Okrąg Szkolny Wołyński:

13) we Włodzimierzu — koed. (hum.);

V. Nauczycieli filologji klasycznej:

Okrąg Szkolny Krakowski:

1) w Nowym Sączu I — męsk. (kl. st.);

Okrąg Szkolny Pomorski:

2) w Chełmie — męsk. (kl. st.):
2 stanowiska — jedno z obowiązkiem uczenia w gimn. żeńsk.
3) w Chojnicach — męsk. (kl. st.):
4) w Grudziądzu — męsk. (kl. st.);
5) w Toruniu — Kopernika — męsk. (hum. i kl. st.).

Okrąg Szkolny Poznański:

6) w Śremie — męsk. (kl.).

VI. Nauczyciela filologii klasycznej ewentualnie z j. francuskim:

Okrąg Szkolny Pomorski:

1) w Brodnicy — męsk. (kl. st.);

VII. Nauczyciela filologji klasycznej z j. polskim:

Okrąg Szkolny Pomorski:

1) w Kościerzynie — męsk. (kl. st.):

VIII. Nauczyciela języka angielskiego:

Okrąg Szkolny Warszawski:

1) w Warszawie — Batorego — męsk. (mp.);

IX. Nauczycieli jezyka francuskiego:

Okrąg Szkolny Pomorski:

1) w Chełmnie — żeńsk. (hum.);
2) w Kościerzynie — męsk. (kl. st.):

Okrąg Szkolny Wołyński:

3) we Włodzimierzu — koed. (hum.);

X. Nauczycieli języka niemieckiego:

Okrąg Szkolny Krakowski:

1) w Myślenicach — męsk. koed. (hum.);
2) w Tarnowie III. — męsk. (hum. mp.):
3) w Częstochowie — Sienkiewicza — męsk. (mp.);
4) w Sosnowcu — Prusa — męsk. (hum.);

Okrąg Szkolny Lubelski:

5) w Chełmie — koed. (hum. mp.);
6) w Tomaszowie Lub. — koed. (hum. mp.):

Okrąg Szkolny Lwowski:

7) w Brzozowie — koed. (hum.):
8) w Czortkowie — koed. (hum.):
9) w Śniatynie — koed. (hum.);
10) w Stryju I. — męsk. (kl. d.);
11) w Stryju II. — męsk. (mp.):
12) w Tarnopolu II. — męsk. kl. n.);

Okrąg Szkolny Warszawski:

13) w Białymstoku - Zygmunta Augusta — męsk. (hum.);
14) w Grajewie — koed. (hum.):

Okrąg Szkolny Wołyński:

15) w Łucku — koed. (hum.):
16) w Kowlu — koed. (hum.);
17) w Równem — koed. (hum. mp.);

XI. Nauczyciela j. niemieckiego z j. łacińskim:

Okrąg Szkolny Poleski:

1) w Brześciu n/B. — męsk. (hum. mp.).

XII. Nauczyciela j. niemieckiego z francuskim:

Okrąg Szkolny Poleski:

1) w Łunińcu — koed. (hum.);

XIII. Nauczyciela języka niemieckiego z historją:

Okrąg Szkolny Krakowski:

1) w Brzesku — koed. (hum.);

XIV. Nauczycieli historji:

Okrąg Szkolny Krakowski:

1) w Olkuszu — męsk. (hum.);

Okrąg Szkolny Lwowski:

2) w Nisku — koed. (hum.);
3) w Rawie Ruskiej — koed. (hum.);
4) w Stanisławowie III. — męsk. (mp.);
5) w Tarnopolu II. — męsk. (n. kl.);
6) w Tłumaczu — męsk. (n. kl.);
7) w Trembowli — koed. (hum.);

Okrąg Szkolny Pomorski:

8) w Grudziądzu — męsk. (kl. st.);
9) w Starogardzie — męsk. (kl. st.);

Okrąg Szkolny Wołyński:

10) w Dubnie — koed. (hum.);

XV. Nauczyciela historji z geografją:

Okrąg Szkolny Wołyński:

1) we Włodzimierzu — koed. (hum.);

XVI. Nauczyciela geografji:

Okrąg Szkolny Lwowski:

1) w Kołomyi — męsk. (hum.);

XVII. Nauczyciela geografji z przyrodą:

Okrąg Szkolny Warszawski:

1) w Suwałkach — żeńsk. (hum.);

XVIII. Nauczycieli matematyki:

Okrąg Szkolny Krakowski:

1) w Chrzanowie — męsk. (hum.);
2) w Żywcu — męsk. (hum. mp.);
3) w Pińczowie — męsk. (hum.);

Okrąg Szkolny Lubelski:

4) w Siedlcach — Żółkiewskiego — męsk. (hum.);

Okrąg Szkolny Łódzki:

5) w Pabjanicach — Królowej Jadwigi — żeńsk. (hum.);
6) w Łodzi — Narutowicza — męsk. (hum.);

Okrąg Szkolny Pomorski:

7) w Gniewie — koed. (hum.);
8) w Starogardzie — męsk. (kl. st.);

Okrąg Szkolny Poznański:

9) w Nakle — męsk. (hum.);

XIX. Nauczycieli matematyki z fizyką:

Okrąg Szkolny Krakowski:

1) w Sosnowcu — Platerówny — żeńsk. (hum.);

Okrąg Szkolny Lwowski:

2) w Gródku Jagiellońskim — koed. (nkl.);
3) w Rawie Ruskiej — koed. (hum.);
4) w Śniatynie — koed. (hum.);
5) w Tłumaczu — męsk. (n. kl.);
6) w Trembowli — koed. (hum.) kobieta

XX. Nauczycieli fizyki:

Okrąg Szkolny Krakowski:

1) w Jaśle — męsk. (hum.);

Okrąg Szkolny Lubelski:

2) w Chełmie — koed. (hum. mp.);
3) w Białej Podlaskiej — męsk. (hum.);

Okrąg Szkolny Warszawski:

4) w Białymstoku - Zygmunta Augusta — męsk. (hum.);

Okrąg Szkolny Wołyński:

5) w Dubnie — koed. (hum.);
6) w Ostrogu — koed. (hum.);

XXI. Nauczyciela fizyki z przyrodą:

Okrąg Szkolny Poleski:

1) w Kobryniu — koed. (hum.);

XXII. Nauczyciela fizyki z matematyką:

Okrąg Szkolny Pomorski:

1) w Grudziądzu — męsk. (kl. st.);

XXIII. Nauczyciela fizyki z chemją:

Okrąg Szkolny Pomorski:

1) w Grudziądzu — męsk. (mp.).

XXIV. Nauczycieli przyrodoznawstwa:

Okrąg Szkolny Krakowski:

1) w Sosnowcu — Prusa — męsk. (hum.);

Okrąg Szkolny Lwowski:

2) w Żółkwi — męsk. (hum.);

XXV. Nauczycieli ćwiczeń cielesnych:

Okrąg Szkolny Krakowski:

1) w Białej — koed.;
2) Nowym Sączu — Chrobrego — męsk.;
3) w Olkuszu — męsk.;
4) w Ostrowcu — męsk.;

Okrąg Szkolny Lubelski:

5) w Lublinie — Zamoyskiego — męsk.;

Okrąg Szkolny Lwowski:

6) w Buczaczu — koed.;
7) w Czortkowie — koed. siła żeńska;
8) w Leżajsku — koed. siła męska;
9) w Rawie Ruskiej — koed.;
10) w Rohatynie — koed.;
11) w Trembowli — koed. siła żeńska;
12) w Żółkwi — męsk.;

Okrąg Szkolny Poleski:

13) w Brześciu — 2 siły męskie;
14) w Łunińcu — siła żeńska;
15) w Prużanie — siła żeńska;

Okrąg Szkolny Pomorski:

16) w Chełmie — żeńsk.;
17) w Grudziądzu — żeńsk.;
18) w Wąbrzeźnie — męsk.;
19) w Wejherowie — męsk.;

Okrąg Szkolny Poznański:

20) w Nakle — męsk.;
21) w Ostrowie Wlkp. — męsk. 2 posady;
22) w Środzie — męsk.;
23) w Trzemesznie — męsk.;

Okrąg Szkolny Warszawski:

24) w Mławie — męsk.;
25) w Włocławku — żeńsk.;
26) w Bielsku Podlaskim — męsk.;
27) w Grajewie — 1 siła żeńska i 1 siła męska;
28) w Łomży — męsk.;

Okrąg Szkolny Wileński:

29) w Święcianach — żeńsk.;
30) w Dziśnie — siła męska;
31) w Nieświeżu — siła męska;
32) w Słonimie — siła męska;
33) w Nowogródku — siła męska;
34) w Lidzie — siła żeńska

Okrąg Szkolny Wołyński:

35) w Równem — żeńsk.;
36) w Włodzimierzu — żeńsk.;
37) w Dubnie — męsk.;
38) w Ostrogu — męsk.;
39) w Włodzimierzu — męsk.;

XXVI. Nauczycieli ćwiczeń cielesnych ze śpiewem:

Okrąg Szkolny Krakowski:

1) w Pińczowie — męsk.;

Okrąg Szkolny Pomorski:

2) w Gniewie — koed.;

XXVII. Nauczycieli robót ręcznych:

Okrąg Szkolny Lubelski:

1) w Łukowie — męsk. (hum.);

Okrąg Szkolny Pomorski:

2) w Grudziądzu — męsk. (mp.).

XXVIII. Nauczyciela robót ręcznych ewentualnie ze śpiewem:

Okrąg Szkolny Pomorski:

1) w Świeciu — męsk. (hum.);

XXIX. Nauczycieli rysunków i robót ręcznych:

Okrąg Szkolny Lwowski:

1) w Kamionce Strumiłowej — koed. (hum.);
2) w Rohatynie — koed. (hum.);

Okrąg Szkolny Łódzki:

3) w Łodzi — Narutowicza — męsk. (hum.);
4) w Kaliszu — Jagiellonki — żeńsk. (hum.)

Okrąg Szkolny Warszawski:

5) w Drohiczynie — koed. (hum.);

Okrąg Szkolny Wołyński:

6) w Łucku — koed. (hum.);
7) w Zdołbunowie — koed. (hum.);

XXX. Nauczyciela rysunków i robót ręcznych ewentualnie ze śpiewem:

Okrąg Szkolny Pomorski:

1) w Lubawie — męsk. (kl. n.).

XXXI. Nauczyciela śpiewu i muzyki:

Okrąg Szkolny Łódzki:

1) w Pabjanicach — Królowej Jadwigi — żeńsk. (hum.).

Do tych stanowisk przywiązane jest uposażenie, oparte na przepisach ustawy z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych ustawą z dnia 22 grudnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 129, poz. 918), oraz ustawą z dnia 1 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 207). O stanowiska te ubiegać się mogą osoby odpowiadające pod względem kwalifikacyj wymaganiom ustawy z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 828), zmienionej ustawą z dnia 16 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 75, poz. 740), oraz odpowiadające wymaganiom art. 4—7 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462).

Podania winni kandydaci wnosić w drodze służbowej do właściwych Kuratorjów Okręgów Szkolnych w terminie możliwie najkrótszym.

Osoby, ubiegające się o stanowiska nauczycielskie po raz pierwszy, względnie po przerwie w służbie państwowej nauczycielskiej, winni dołączyć do podania dokumenty w oryginałach: metrykę urodzin, dowód

obywatelstwa polskiego, dowody odbytych studjów, świadectwo lekarskie, deklarację w myśl art. 5 ustawy o stosunkach nauczycieli

Posady będą nadawane w następującej kolejności:

1) osobom z pełnemi kwalifikacjami,

2) osobom, posiadającym egzamin magisterski,

3) osobom, będącym w toku zdawania egzaminu magisterskiego,

4) osobom, które, nie posiadając warunków, wymienionych pod 1—3, otrzymują zezwolenie na nauczanie.

Władze szkolne nie będą rozpatrywały podań, do których będą dołączane tylko odpisy dokumentów a nie oryginały.

Podania osób, ubiegających się o posadę, będą załatwione w terminie do trzech tygodni od chwili złożenia podania do Kuratorjum, a to celem dania możności kandydatom — w wypadku odmownej odpowiedzi — starania się o posadę w innym Okręgu Szkolnym.

Osoby, które obejmą posadę w Okręgach Szkolnych: Wileńskim, Wołyńskim lub Poleskim, po uzyskaniu pełnych kwalifikacyj i po kilku latach praktyki nauczycielskiej, będą miały pierwszeństwo w uzyskiwaniu urlopów płatnych na dalsze kształcenie się.

(Nr. II. 7556/30).

W sprawie wolnych stanowisk nauczycielskich w państwowych zakładach kształcenia nauczycieli.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, iż z dniem 1 września 1930 r. będą do objęcia stanowiska nauczycieli państwowych zakładów kształcenia nauczycieli, t. j. seminarjów nauczycielskich i państwowych Kursów Nauczycielskich męskich(m) i żeńskich (ż) do następujących przedmiotów:

1) **j. polski** — Sosnowiec (m), Prużana na Polesiu (m) polski z historją Lubawa na Pomorzu (m), Toruń (m.), Koźmin (m.), Krotoszyn (m.), Łomża (m.), Nieszawa (m.), Nieśwież (m.) i **Nowa Wieś na Śląsku (ż.);**

2) **j. niemiecki** — Chełm (m.), Rudnik nad Sanem (m.), Sambor (m.), Mogielnica Grójecka (m.), Grodno (m.), Boruny w Okręgu Szkolnym Wileńskim (m.) i **Nowa Wieś na Śląsku (ż.);**

3) **matematyka** — Sandomierz (ż.), Wejherowo (m), **Nowa Wieś na Śląsku (ż.);**

4) **fizyka** — Radom (m.) fizyka i matematyka, Szczebrzeszyn w woj. lubelskiem (d.), Prużana (m.) fizyka z chemją, Grudziądz (m.), Wejherowo (m.), Płock m.), Łomża (m.), Wilno (m.) fizyka z chemją i **Nowa Wieś (ż.:**

5) **przedmioty pedagogiczne** — Częstochowa (m.), Jędrzejów w w Okręgu Szkolnym Krakowskim (m.), Sosnowiec (m.), Zaleszczyki (m.), Kołomyja (ż.), Brześć nad Bugiem — Państwowe Kursy nauczycielskie, Grudziądz (m.), Płock (m.), Pułtusk (m.), Mogielnica Grójecka (m.), Mława (m.), Siennica w Okręgu Szk. Warszawskim (m.), Grodno (m.), Suwałki (ż.), Świsłocz (m.), Łowicz (m.), Wymyślin w Okręgu Szkolnym Warszawskim, Ra-

dzymin (ż.), Troki (ż.), Święciany (m.), Szczuczyn Lidzki (m.) i Ostrów nad Horyniem (m.);

6) **biologja** — Toruń (ż.), Wejherowo (m.), Płock (m.) i Keynia (m.];

7 **historja** — Działdowo (m.), Lubawa (m.), Tuchola (m.), Troki (ż.), **historja z j. niemieckim i Mysłowice (m.) historja z geogr.;**

8) geografja — Solec nad Wisłą (m.), Lubawa (m.), Tuchola (m.), Suwałki (ż.), **geogr. z historją i Nowa Wieś (m.) geogr. z hist.;**

9) **wychowanie fizyczne** — Sosnowiec (m.), Dąbrowa Górnicza (m.), Żywiec (ż.), Zamość (ż.), Działdowo (m.), Toruń (ż.), Wejherowo (m.), Czarnków w Okręgu Szkol. Poznańskiem (m.), Koźmin (m.), Boruny (m.) i Nieśwież (m.);

10) **robót ręcznych** — Lublin (ż.), Działdowo (m.) i Lubawa na Pomorzu (m.);

11) **muzyka i śpiew** — Kościerzyna (m.), Toruń (ż.), Nieśwież (m.) i **Mysłowice (m.);**

12) **nauczycieli szkoły ćwiczeń:** Sandomierz (ż.), Zawiercie (ż.), Sosnowiec (m.), Sambor (m. dwie posady), Rzeszów (m. dwie posady), Sokal (m.), Prużana (m.), Państw. Kursy Naucz. w Brześciu nad Bugiem, Działdowo (m.), Grudziądz (m.), Kościerzyna (m.), Lubawa w Okręgu Szkolnym Pomorskim (m.), Toruń (ż.), Tuchola w Okręgu Szkolnym Pomorskim (m.), Wejherowo (m.), Bydgoszcz (m.), Czarnków w Okręgu Szkolnym Poznańskim (m.), Koźmin (m.), Rogoźno (m.), Wolsztyn (m.), Łomża (m.), Świsłocz (m.), Grodno (m.), i **Nowa Wieś (ż.) — 4 posady.**

O wymienione powyżej stanowiska mogą ubiegać się osoby, odpowiadające pod względem kwalifikacyj wymaganiom ustawy z dnia 26-go września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 828), zmienionej ustawą z dnia 16 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 740), oraz odpowiadające wymaganiom art. 4—7 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462).

O stanowiska nauczycieli szkół ćwiczeń mogą ubiegać się osoby, odpowiadające pod względem kwalifikacyj wymaganiom art. 1, 15 i 25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512) t. j. z ukończonemi Wyższemi Kursami nauczycielskiemi oraz odpowiadające wymaganiom art. 4—7 ust. z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 447, poz. 462).

Do stanowisk powyższych przywiązane jest uposażenie, unormowane ustawą z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych ustawą z dnia 22 grud. 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 129, poz. 918) i ustawą z dnia 1 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 207).

Podania, opatrzone potrzebnemi dokumentami należy wnosić w drodze służbowej do odpowiednich Kuratorjów Okręgów Szklnych, **względnie w sprawie posad na Śląsku do Województwa Śląskiego.**

(Nr. II. 7887/30).

w sprawie wolnych stanowisk nauczycielskich w szkołach średnich ogólnokształcacych Województwa Śląskiego.

Wydział Oświecenia Publicznego Województwa Śląskiego ogłasza niniejszem wykaz wolnych stanowisk nauczycielskich na rok szkolny 1930/31, w państwowych i komunalnych szkołach średnich ogólnokształcacych:

1. **Państwowe gimnazjum polskie w Bielsku:**
   1 fizyk z matematyką,
2) **Państwowe gimnazjum klasyczne w Cieszynie:**
   1 matematyk z fizyką,
3. **Państwowe Gimnazjum matem.-przyrodnicze w Cieszynie:**
   1 nauczyciel wychowania fizycznego i robót ręcznych,
   1 germanista,
4. **Państwowe gimnazjum klasyczne w Królewskiej Hucie:**
   1 germanista,
   1 przyrodnik,
5. **Państwowe gimnazjum matem.-przyrodnicze w Król. Hucie:**
   1 matematyk,
6. **Państwowe gimnazjum w Lublińcu:**
   2 filologów klasycznych,
   2 polonistów,
   1 przyrodnik, 1 fizyk z matematyką,
7. **Państwowe gimnazjum w Mysłowicach:**
   1 nauczyciel do rysunków i robót ręcznych,
8. **Państwowe gimnazjum w Pszczynie:**
   1 filolog klasyczny,
9. **Państwowe gimnazjum żeńskie w Tarnowskich Górach:**
   1 polonistka, 1 naucz. fizyki i chemji,
10. **Miejskie gimnazjum Męskie w Katowicach:**
   klasy polskie: 1 polonista z historją,
   1 naucz. rysunków, 1 naucz. śpiewu i muzyki,
   klasy niemieckie: 1 germanista z franc.,
   1 fizyk z chemją i matematyką,
11. **Miejskie gimnazjum żeńskie w Królewskiej Hucie:**
   1 filolog klasyczny,
   1 historyk i geograf z językiem wykładowym niemieckim,
   1 romanista z językiem niemieckim,
12. **Miejskie gimnazjum żeńskie w Mysłowicach:**
   1 polonista (stka), 1 matematyk z fizyką,
13. **Komunalne gimnazjum w Nowym Bytomiu:**
   1 germanista, 1 fizyk z chemją,
   1 geograf z historją,
14. **Miejskie gimnazjum żeńskie w Pszczynie:**
   1 naucz. religji rzymsko-katolickiej,
   1 naucz. wychowania fizycznego,
   1 naucz. robót ręcznych i rysunków,

15. **Komunalne gimnazjum w Roździeniu:**
    1 polonista,
    1 przyrodnik,
16. **Komunalne gimnazjum w Rudzie:**
    1 naucz robót ręcznych i rysunków,
17. **Komunalne gimnazjum w Szarleju:**
    1 przyrodnik z matematyką lub fizyką,
    1 polonista, 1 filolog klasyczny,
18. **Komunalne gimnazjum w Siemianowicach:**
    1 fizyk,
    1 matematyk (czka),
    1 historyk (czka),
19. **Miejskie gimnazjum w Żorach:**
    1 polonista, 1 filolog klasyczny,
    1 przyrodnik, 1 naucz. ćwiczeń cielesnych,
20. **Bez oznaczenia miejsca:**
    1 matematyk — fizyk.

O powyższe posady ubiegać się mogą kandydaci, mający pełne kwalifikacje. Podania zaopatrzone w legalizowane dowody studjów i egzaminów, metrykę urodzenia i życiorys należy przesłać drogą urzędową do Wydziału Oświecenia Publicznego — Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach do dnia 1-go czerwca 1930 r.

L. O. P. III 1737/1.

W sprawie wolnych stanowisk w państwowych seminarjach nauczycielskich na terenie Okręgu Szkolnego Łódzkiego.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości zamieszczony poniżej wykaz wolnych stanowisk nauczycielskich w państwowych seminarjach nauczycielskich w Okręgu Szkolnym Łódzkim. Poniższe przedmioty będą do objęcia z dniem 1 września 1930 roku.

1) Łęczyca (m.):
   a) muzyka i śpiew,
   b) nauka w szkole ćwiczeń.
2) Łódź (m):
   a) przedmioty pedagogiczne (język wykładowy niem.),
   b) język polski i historja,
   c) ćwiczenia cielesne.
3) Piotrków (ż.): przedmioty pedagogiczne.
4) Słupca (m.):
   a) przedmioty pedagogiczne,
   b) język polski,
   c) historja i język niemiecki.
5) Tomaszów Maz. (m.): przedmioty pedagogiczne.
6) Zduńska Wola (m.):
   a) przedmioty pedagogiczne,
   b) muzyka i śpiew.

O wymienione powyżej stanowiska mogą ubiegać się osoby, odpowiadające wymaganiom art. 4—7 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 474, poz. 462) a pod względem kwalifikacyj wymaganiom ustawy z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 828), zmienionej ustawą z dnia 16 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 740), względnie, o ile idzie o stanowisko nauczyciela szkoły ćwiczeń, odpowiadające wymaganiom art. 1, 15 i 25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512), t. j. z ukończonemi Wyższemi Kursami Nauczycielskiemi.

Do stanowisk powyższych powyższych przywiązane jest uposażenie unormowane ustawą z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924).

Podania, zaopatrzone potrzebnemi dokumentami wnosić należy w drodze służbowej do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego w Łodzi.

Podania winny być wniesione do Kuratorjum najpóźniej w sześć tygodni od daty wyjścia w życie niniejszego n-ru Dziennika Urzędowego.

(Nr. II-8086/30).

W sprawie wakacyjnego kursu wychowania fizycznego dla kobiet w Wągrowcu.

Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego w porozumieniu z Ministerstwem W. R. i O. P. organizuje w Wągrowcu (woj. poznańskie) w czasie od dnia 1 do 28 sierpnia 1930 r. kurs wychowania fizycznego dla kobiet. Pierwszeństwo w przyjęciu na powyższy kurs będą miały **nauczycielki szkół powszechnych.** Ilość uczestniczek 80.

Program kursu obejmować będzie gimnastykę metodyczną, gry ruchowe i sportowe, pływanie, tańce, łucznictwo i instruowanie tych przedmiotów. Uczestniczki tego kursu zamieszkają w budynku Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego. Każda uczestniczka otrzyma łóżko z materacem bez pościeli. Pokoje wspólne dla kilku uczestniczek. Państwowy Urząd WF. i PW. przydzieli porcje żywnościowe; na uzupełnienie wyżywienia każda uczestniczka wpłaca 60 złotych w pierwszym dniu przybycia na kurs. Przyjętym na kurs uczestniczkom przysługiwać będzie prawo bezpłatnego przejazdu koleją (III klasa) do miejsca kursu i z powrotem do miejsca zamieszkania.

Reflektujące na przyjęcie na powyższy kurs nauczycieli szkół powszechnych nadesłać winny zgłoszenia do dnia 15 czerwca 1930 r. do Okręgowego Urzędu Wychowania Fiz. i Przysp. Wojsk. w Toruniu.

Informacyj szczegółowych udzielają: Państwowy Urząd WF. i PW. w Warszawie, ulica Myśliwiecka 3/5, oraz Okręgowe Urzędy WF. i PW. w siedzibach D. O. K.

(Nr. I. W. F. 1353/30).

W sprawie kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół średnich i zakładów kształcenia nauczycieli.

W roku 1930 odbędą się państwowe kursy wakacyjne według poniższego wykazu. Na kursy będzie przyjmowane nauczycielstwo zarówno z państwowych jak i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli, a w miarę wolnego miejsca także z innych szkół.

Termin: od dnia 4 do dnia 30 lipca, zapisy do 30 czerwca.

Okrąg Szkolny	Miejscowość	Kurs	Kierownik naukowo-organizacyjny
Krakowski	Kraków	filologiczny	Doc. Dr. Skimina
„	„	fizyczny	Prof. Dr. Jeżewski
„	„	polonistyczny	Prof. Dr. Pigoń
„	„	dla nauczycieli religji rzymsko-katolickiej	Ks. Prof. Dr. K. Michalski
Lwowski	Lwów	geograficzny	Prof. Dr. Romer
Poleski	Pińsk	biologiczny	Dr. Bowkiewicz
Pomorski	Gdańsk	języka niemieckiego	Dyr. Ippoldt
„	Puck	matematyczny	Prof. Dr. Straszewicz
Poznański	Poznań	psychologiczno - pedagogiczny (dla nauczycieli szkół średnich)	Prof. Dr. Błachowski
„	„	psychologji wychowawczej i dydaktyki (dla nauczycieli pedagogiki i kierowników praktyki pedagogicznej w zakładach kształcenia nauczycieli)	Prof. Dr. Błachowski
„	Wągrowiec	metodyczno-sportowy (dla kobiet)	Płk. Sikorski
„	Wolsztyn	metodyczny gimnastyczno - sportowy (dla mężczyzn)	Płk. Sikorski
Warszawski	Warszawa	historyczny	Prof. Dr. Arnold

U W A G I.

1) Charakter kursów określa okólnik Ministerstwa z dnia 12 lutego 1929 r. (Dz. Urz. Nr. 4, poz. 44).

2) Liczba godzin wykładów naukowych i ćwiczeń ograniczona, w zasadzie do 24 tygodniowo, przyczem w soboty liczba godzin będzie zmniejszona do 2 dla umożliwienia dalszych wycieczek.

3) Liczbę maksymalną słuchaczy ustala się na 50 na kursie.

4) Wpisowe wynosi 20 złotych; należy przesyłać je wraz z kartą wpisową do Kuratorjum Okręgu Szkolnego, które organizuje kurs.

5) Na wszystkich kursach przewidywany jest cykl wykładów z psychologji wychowawczej w liczbie 6—12 godzin.

6) W godzinach wieczornych organizowane będą w miarę możności wspólne gry sportowe i zabawy na wolnem powietrzu.

7) Kursy wymienione pod 10 i 11, jako organizowane przez Państw. Urząd Wychowania Fizycznego, posiadać będą nieco odmienny charakter (por. oddzielny okólnik).

8) Szczegółowe tematy kursów oraz szczegóły organizacyjne będą ogłoszone oddzielnie. Karty wpisowe do nabycia w Książnicy T. N. S. W., w biurach organizacyj nauczycielskich oraz w większych księgarniach. (Nr. II-5156/30).

W związku z okólnikiem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 11 lutego 1930 r. Nr. II-2637/30 ogłoszonem w Dzienniku M. W. O. P. Nr. 3 z roku 1930, poz. 53, Wydział Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości zakres wymagań przy egzaminie wstępnym na W. K. N. grupy met.-pedagogicznej i grupy fizyko-chemicznej.

a) Zakres wymagań przy egzaminie wstępnym na W. K. N. (grupa matem.-pedagogiczna).

Kandydata obowiązuje znajomość podstawowych zasad nauczania oraz zabiegów metodycznych w zakresie pierwszych lat nauczania w szkole powszechnej. Wskazany podręcznik, np. L. Żeleńska, Metodyka pierwszych lat nauczania. Nasza Księgarnia. Warszawa.

Pozatem kandydat winien się wykazać przestudjowaniem jednej z niżej wymienionych książek:

1. J. W. Dawid, Inteligencja, wola i zdolność do pracy. Nasza Księgarnia. Warszawa. III. wydanie 1927.
2. Ed. Claparède, Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna, Nasza Księgarnia. Warszawa 1927.
3. W. Zionkowski, Psychologja dziecięctwa. Książnica-Atlas, Lwów-Warszawa 1929.
4. J. Piaget, Mowa i myślenie u dziecka. Lwów-Warszawa. 1929. Książnica.
5. St. Szuman, Sztuka dziecka, Książnica-Atlas. Warszawa.

Kandydaci będą również poddani egzaminowi, sprawdzającemu uzdolnienie muzyczne i rysunkowe w stopniu, potrzebnym do prowadzenia nauki śpiewu i rysunku w niższych oddziałach szkoły powszechnej.

b) Zakres wymagań przy egzaminie wstępnym na W. K. N. (grupa fizyko-chemiczna).

1. Kandydata obowiązuje znajomość przepisanego programu szkoły powszechnej z zakresu przyrody martwej oraz metodyki nauczania przyrody martwej w szkole powszechnej, zdobyta na podstawie co najmniej jednorocznej praktyki w tej dziedzinie.

2. Kollokwjum z przyrody martwej na podstawie ogólnego zakresu, objętego programem seminarjum nauczycielskiego uwzględni przedewszystkiem **zjawisko cieplne.** Przygotowanie w zakresie tych ostatnich zjawisk winien kandydat zdobyć zarówno przez lekturę jako też na drodze laboratoryjnej: przez ćwiczenia z użyciem najprostszych pomocy nau-

kowych (termometr od —20° C. do — 110° C., garnki emaljowane różnej wielkości z gospodarstwa kuchennego, prymus lub maszynka spirytusowa).

Podręczniki: Jarosław Chełmiński: Fizyka, Władysław Michalski: Przyroda martwa.

W sprawie egzaminów dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich.

Państwowa Komisja egzaminacyjna dla nauczycieli szkół średnich w **Wilnie** ogłasza, że egzaminy dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich (naukowe, pedagogiczne i uproszczone) w okresie wiosennym b. r. odbywać się będą od dnia 2 do 15 czerwca 1930 r. Kandydaci, którzy pragną przystąpić do egzaminu w tym okresie, winni zgłosić się w tym celu pisemnie do Komisji egzaminacyjnej, w terminie do 17 maja, składając równocześnie przepisaną opłatę, która wynosi ze egzamin naukowy (klauzurowy i ustny) 84 zł., za egzamin pedagogiczny 56 zł., za egzamin uproszczony 50 zł 40 gr., za egzamin z literatury, historji i geografji polskiej przy egzaminie uproszczonym 16 zł 80 gr.

Rozkład i terminy egzaminów będą podane do wiadomości interesowanych drogą ogłoszenia w lokalu Komisji egzaminacyjnej (Uniwersytet, ul. Uniwersytecka 3, II p.).

(Nr. II. 6006/30).

W sprawie egzaminów dla eksternów kandydatów na nauczycieli ćwiczeń cielesnych.

Komisja Egzaminacyjna przy Państwowym Instytucie Wychowania Fizycznego w Warszawie zawiadamia, że egzamin końcowy dla eksternów z ćwiczeń cielesnych, jako przedmiotu nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich odbędzie się w dniach 29, 30, 31 maja i 1 czerwca b. r. w pomieszczeniach b. Państwowego Instytutu Wychowania Fizycznego w Warszawie, w Ogrodzie Saskim, hala gimnastyczna.

Podania należycie udokumentowane o dopuszczenie do egzaminu winni wnieść kandydaci najpóźniej do dnia 1 maja r. b. do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Wydział Wychowania Fizycznego i Higjeny Szkolnej.

Do podania należy dołączyć metrykę, świadectwa odbytych studjów, życiorys i fotografję. — O dopuszczeniu do egzaminu zawiadomi kandydata Komisja Egzaminacyjna.

(Nr. I. W. F. 2029/30).

Na podstawie okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 1 kwietnia 1930 r. L. D. I. 1644/1/30, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zmienia zarządzenie z dnia 28 lutego b. r. Nr. I. Prez. 1183/30 w sprawie adresowania korespondencji urzędowej do urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych oraz kasy skarbowej w Szczuczynie w Województwie Nowogródzkiem, w tym kierunku, że korespondencja do

wyżej wymienionych władz winna być adresowana do Szczuczyna k/Lidy zgodnie z urzędową nazwą tej miejscowości.

Nr. I. Prez.-2502/30.

Album p. t. „Pomniki bojowników o niepodległość".

Staraniem oraz nakładem Ministerstwa Robót Publicznych, został wydany album pod tytułem: **„Pomniki bojowników o niepodległość"** 1794—1863.

Myślą przewodnią tego wydawnictwa było zebranie dokumentów, świadczących o tem, w jaki sposób naród uczcił pamięć zasłużonych bojowników o wolność Polski.

Album składa się z pięciu rozdziałów według epok walk niepodległościowych: kościuszkowskiej, napoleońskiej, rewolucji listopadowej, okresu walk 1846—1848 i powstania styczniowego.

Album zawiera liczny dział zdjęć fotograficznych (335) okazałych pomników, grobowców, tablic pamiątkowych ku czci powstańców i żołnierzy polskich epoki minionej, uzupełniony planami orjentacyjnemi położenia (66) mogił i miejscowości, w których rozegrały się walki.

Do każdego rozdziału jako też do całego dzieła wyczerpujące wstępy napisał prof. Henryk Mościcki.

W każdym wstępie podany jest krótki rys historyczny danej epoki.

Osobny dział stanowią „objaśnienia" do ilustracyj, w których zamieszczone są krótkie wzmianki o działalności i zasługach bojowników.

Album wykonany na papierze kredowym i ilustracyjnym składa się z 325 stron, oprawiony jest w płótno angielskie z napisem wyciśniętymi na okładce złotemi literami.

Celem uprzystępnienia nabycia albumu dla urzędów i urzędników państwowych naznaczona została cena możliwie nie wysoka stanowiąca część zwrotu kosztów poniesionych przy opracowaniu wydawnictwa.

Po cenie ulgowej można nabywać album w bibljotece Ministerstwa Robót Publicznych, ul. Kredytowa 9 — VI piętro, dokąd należy kierować zamówienia albumów.

Cena ulgowa egzemplarza na papierze kredowym . . . 26 zł.
„ „ „ „ „ ilustracyjnym . . 21 zł.

Ogólna sprzedaż wydawnictwa została powierzona księgarni „Ossolineum" Warszawa, Nowy Świat Nr. 69.

Żeńska Szkoła Mleczarsko-Serowarska W. Szafarni Centralnego T-stwa Organizacyj Kółek Rolniczych.

W dniu 1-ym września 1930 r. rozpoczyna się rok szkolny w Żeńskiej Szkole Mleczarsko-Serowarskiej w Szafarni.

Kurs maślarski trwa 6 miesięcy.

Kurs maślarsko-serowarski trwa 11 miesięcy.

Kurs laborantek 2 lata.

Na kurs maślarski i maślarsko-serowarski przyjmowane są kandydatki z ukończoną 7 oddz. szkołą powszechną lub szkołą rolniczą.

Na kurs laborantek kandydatki ze świadectwem 6 kl. gimnazjalnych. Pozatem do podania o przyjęcie do szkoły kandydatki winny załączyć:

1. Świadectwo z ukończenia 16 lat życia.
2. Świadectwo moralności wydane przez urząd gminny lub parafjal.
3. Świadectwo z odbycia praktyki mleczarskiej.
4. Świadectwo lekarskie stwierdzające stan zdrowia kandydatki.
5. W razie jeżeli kandydatka nie jest pełnoletnia — zezwolenie rodziców oraz zobowiązanie do uiszczenia przewidzianych opłat.

Opłata za naukę wynosi 200,— zł rocznie, płatna zgóry oraz jednorazowo wpisowe złotych 10,— przy przyjęciu na kurs. Pozatem za internat uczennice wpłacają po złotych 80,— miesięcznie zgóry.

Podania wraz z wymienionymi załącznikami należy przesyłać do 1-go sierpnia do Dyrekcji Szkoły w Szafarni, poczta Golub — Pomorze.

Uwaga: Kandydatki na kurs nie posiadające praktyki mleczerskiej, mogą odbyć praktykę w mleczarni szkolnej w Szafarni w czasie od 1-go kwietnia 1930 roku.

(L. O. P. I-1571).

W sprawie stypendjów dla studentów Akademji Górniczej w Krakowie.

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę, że w Monitorze Polskim z dnia 10 marca 1930 r. Nr. 57. poz. 83 zamieszczone jest obwieszczenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 3 marca 1930 r. w sprawie udzielania studentom Akademji Górniczej w Krakowie stypendjów. z funduszów przewidzianych w budżecie Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

(Nr. I. S. 71/258/30).

W sprawie reprodukcyj obrazu: „Siewca".

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę dyrekcyj i kierownictw szkół na rozpowszechniane przez Zarząd Warszawskiego Okręgu Polskiego Białego Krzyża, reprodukcje obrazu artysty malarza J. Świrysz-Ryszkiewicza p. t. „Siewca", symbolizującego pokojową działalność Pierwszego Marszałka Polski i pracę twórczą narodu polskiego.

Zamówienia na reprodukcję w wielkości 50 x 70 cm w cenie 4 zł 75 gr oraz na pocztówki w cenie 25 gr za sztukę kierować należy do biura Warszawskiego Okręgu Polskiego Białego Krzyża, ul. Świętokrzyska 5, tel. 415--55, konto P. K. O. 12 300.

(Nr. I. Prez. 1727/30).

W sprawie świadectw, wydawanych przez Stowarzyszenie „Tarbut".

Na podstawie stwierdzenia w konkretnym wypadku, że „Żydowskie Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowe „Tarbut" wydawało osobom, uczęszczającym na kursy języka hebrajskiego, biblji i historji żydów organizowane przez to Stowarzyszenie, zaświadczenia, stwierdzające nietylko fakt ukończenia kursów ale również i nabycie zdolności do udzielania nauki przedmiotów hebrajskich i judaistycznych w ludowych i powszechnych szkołach hebrajskich, Ministerstwo Wyznań Religijnych

i Oświecenia Publicznego podaje do publicznej wiadomości, że stowarzyszenie „Tarbut“ ma prawo wydawać co najwyżej tylko zaświadczenia, stwierdzające fakt uczęszczania słuchaczy na wymienione kursy.

Wszelkie inne zaświadczenia z dopiskami, orzekającemi o uzdolnieniach abiturjentów Kursów do nauczania przedmiotów hebrajskich i judaistycznych w ludowych i powszechnych szkołach hebrajskich należy uważać za pozbawione skutków prawnych.

(Nr. II. 31007/29).

W sprawie zakupu sprzętu radjowego.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę inspektorów szkolnych, dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych, seminarjów nauczycielskich i nauczycieli fizyki na sprzęt radjowy wyrobu Państwowych Zakładów Inżynierji.

Ze względu na to, że wyroby te w zupełności odpowiadają swemu celowi, należy im dawać narówni z wyrobami Polskiego Towarzystwa Akumulatorowego S. A. w Białej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 157) pierwszeństwo przed wyrobami innych firm.

Ministerstwo podaje jednocześnie do wiadomości, że wszelkie zapytania i zamówienia w zakresie radja mogą być kierowane bez narażenia się na jakiekolwiek dodatkowe koszty do Państwowych Zakładów Inżynierji, Warszawa, ul. Królewska 35, które ze swej strony przeprowadzą fachową kontrolę wykonanych zamówień.

(Nr. II-20646/29).

W sprawie uruchomienia konta czekowego dla pomocniczej Kasy Skarbowej na powiat toruński z siedzibą w Chełmży.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na podstawie okólnika Ministerstwa Skarbu L. D. VII. 2201 1/30 z dnia 17. III. 30. podaje do wiadomości, że dla uruchomionej rozporządzeniem Ministerstwa Skarbu (Monitor Polski Nr. 76 z 1928 r.) pomocniczej Kasy Skarbowej na powiat toruński z siedzibą w Chełmży (Okręgu Izby Skarbowej w Grudziądzu) zostało otwarte konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędności Nr. 38 340.

(Nr. I. R. 3793/30).

W sprawie uzupełnienia okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. o nabywaniu świadectw i druków szkolnych.

Ministerstwo W. R. i O. P. uzupełnia okólnik z dnia 6 lutego 1929 r. Nr. I. Prez. 511/29 w sprawie nabywania świadectw i druków szkolnych (spis księgarń), ogłoszony w Dzienniku Urz. Min. W. R. i O. P. z 28. II. 1929 r. Nr. 3 (210), poz. 33, w następujący sposób:

Okrąg Szkolny Lubelski: księgarnia E. Witkowskiego w Tomaszowie lubelskim.

Okrąg Szkolny Warszawski: księgarnia „Świt“ w Łomży.
księgarnia E. Iberskiego w Grodnie.

(Nr. I. Prez. 5374/29, 506/30, 507/30).
